

ZAŠTO TRPIMO I NAPRIJED ZA KRIŽEM

Naslov: ***Zašto trpimo***

Autor: ***prema raznim kat. Piscima sastavio Nikola Buljan D. I.***

Naslov: ***Naprijed za križem***

Autor: ***D. V. Mut***

Naslov: ***Pismo prijateljima križa***

Prijevod: *Pismo prijateljima Križa*, prijevod s francuskog originala, predgovor i bilješke: p. Miljenko Sušac s.m.m – misionar monfortanac

ZAŠTO TRPIMO

1. Mi svi trpimo

Dolina suza, tako se naziva ova naša zemlja u crkvenom jeziku. Suze u kolijevci, suze nad grobom i još između toga mnogo mnogo suza. Pa ipak gdje suze teku još nije najveća bol. Ali gdje presahnu suze, ukočena bol stoji kao da se okamenila! Sate i sate ostaje zgrčeno srce u nijemoj boli pa ni riječi ne može progovoriti. Tu stanuje ogromna bol. Mati nagnuta nad trećim ili četvrtim mrtvim djetetom ... Istom poslije provali bol u potocima suza i lakše je onda srcu.

Ima takvih prebivališta i stalnih mjesta boli. Ima kuća gdje su čitave skupine onih što trpe i muče se. To su velike bolnice, dvorane za operacije. Ima cijelih dijelova grada gdje sama nevolja i bol prebiva. To su one zapuštene kućice u gradskim predgrađima gdje se bez kreveta spava, gdje se bez posuđa živi gdje se u poderanoj obući i u dronjcima hoda. Nižu se tu kućica do kućice, sve slabe i trošne, a iza njih velika poljana, križ do križa, grob do groba ...

Ima posebnih vremena kad se još više trpi nego obično. To su godine rata, zaraznih bolesti. To su i potresi, požari, poplave, glad ... Svaki novi dan je novo vrijeme muka. Svake večeri izgleda zemlja kao bojno polje iza krvave bitke, gdje leži 150.000 mrtvac, jer toliko ljudi otprilike svaki dan umire. Za sutrašnju večer čeka novih 150.000, a dotle milijuni previjaju se i uzdišu u bolima, oni čekaju svoj dan smrti.

2. Zašto te boli i muke?

U našem je životu tako: gdje nema nikakve poteškoće i nikakve muke, ni napora, ni napasti, tu nema nikakve ni zasluge. Ako nisi ništa pretrpio, ne ćeš ništa ni zaslužiti. Trpiš li malo, malo ćeš i zaslužiti, a ako trpiš mnogo, možeš mnogo i zaslužiti. Redovito se tako događa u našem kršćanskom životu, da gdje veće poteškoće svladamo i teže napasti odbijemo i više trpimo, tu dobivamo i veće zasluge za Nebo, tu više i Boga proslavimo.

Vjerovati u Boga, ufati se u Boga, ljubiti Boga, vršiti Njegovu svetu volju, sve su to čini slave Božje. Ali sve te čine proslave Božje nadvisuje ovaj čin: *trpjeti za Boga*. Bolje reći sve ove čine imamo u ovom jednom činu i to u mnogo uzvišenijem obliku.

Mučen vjerskim sumnjama ipak vjerovati – u krajnjoj zapuštenosti ipak se uzdati – na ruševinama i na crnom zgarištu propale sreće svoje ipak kleknuti i pokloniti se Providnosti Božjoj, to su djela kojima se cijelo Nebo divi. Služimo li Bogu bez poteškoća, to Ga proslavljujemo jedanput, ali činimo li to isto u mukama i napastima i borbi, slavimo Ga dvostruko, trostruko i višestruko – možemo reći: neusporedivo više! ...

3. Kraljevski put križa

Što se bojiš uzeti križ kojim se ide u Kraljevstvo? pita Toma Kempenac. U križu je spasenje, u križu je život. U križu je obilje višnje sladosti, u križu snaga srca, u križu je savršena svetost. Nema spasenja u duši niti ufanja u vječni život osim u križu.

Mnogima se čini tvrda riječ: Odreci se sebe, uzmi križ svoj i slijedi Isusa. Ali mnogo će teže biti slušati onu zadnju riječ: «Odlazite od mene, prokleti, u ogranj vječni.» (Mt 25) Uzmi, dakle, križ svoj i slijedi Isusa pa ćeš ući u život vječni.

Da je bilo što bolje i korisnije za spasenje ljudsko nego što je trpljenje, Krist bi svakako riječju i primjerom pokazao. No On i učenike i sve, koji žele za Njim poći, očito opominje da nose križ govoreći: «Tko hoće ići za mnom, neka se odreče sebe i uzme križ svoj i ide za mnom.» (Lk 9)

«Nikada nisam posumnjao u to da je središnja točka cijelog kršćanstva trpljenje» - piše pobožni utemeljitelj Sulpicianaca, svećenik Olier. Zato su i svi sveci imali svoju kalvariju na kojoj su prinostili Bogu najdragocjenije žrtve u svom životu.

To je bilo za svetog Franju Asiškog kad ga krivično optuži njegov redovnički brat Ilija; to za sv. Bernarda kad ga podlo izdade njegov tajnik Nikola; to za svetog Ignacija i sv. Ivana od Križa one tamnice u koje ih nevine baciše; to oni lanci, mačevi, koplja, čavli, rastezaljke, vješala, ogranj, divlje zvijeri i duboke vode za nebrojene svete mučenike.

«Budi sličan svome vođi Isusu» piše sv. Katarina Sienska papi Urbanu VI., «koji je od postanka svijeta pa do konca htio da ne bude ništa veliko bez velikih muka i trpljenja.»

«O nesretnog li mene čovjeka» uzdiše sv. Pavao u svojim mukama i napastima, «tko će me izbaviti od ovoga smrtonosnog tijela?» (Rim 7,24) Sv. Franjo Saleški kao mladi sveučilištarac u Parizu zapao je u tešku duševnu stisku: on gleda sebe kao da je odbačen od Boga i osuđen na vječne muke. Napokon se nakon mjesec dana neizrecivih muka oslobodi te napasti toplom molitvom pred čudotvornim kipom Majke Božje.

Sv. Ivana Šantal bila je kroz 41 godinu u neprestanim napastima, duhovnoj suši i škrapulima. Godinu dana prije svoje smrti priznaje jednoj od sestara da je njezino trpljenje došlo do toga stupnja da joj ništa više na svijetu ne može donijeti utjehe osim smrti. Sv. Alfonzo na izmaku života, starac od 84 godine, u tolikim je bio napastima i duhovnim tjeskobama da je od njegovih uzdisaja i bolnih vapaja odjekivala cijela kuća. «Nosim pakao u duši», tužio se jednomu od prijatelja.

O siromašna zemljo, kako si ti bogata zaslugama! Zato nas Isus u Svetom pismu i potiče da iskoristimo ovu priliku, jer poslije kroz svu vječnost ne ćemo je više imati. «Meni valja raditi dok je dan. Dolazi noć kad nitko ne može raditi.» (Iv 9, 4)

Ali, zemljo, gdje leži sakriveno to tvoje blago? O, to blago nije zakopano – ono ispunja cijeli svijet, mi se gušimo u njemu, dopire nam sve do usta i do očiju da nas od preobilja njegova često i suze obliju. – Muke su to i trpljenja naša, svladane napasti, borbe, kušnje, brige i svakakve teškoće na duši i na tijelu. Zato se veli da se sv. Terezija poslije smrti ukazala i rekla da bi trpjela najveće muke do konca svijeta, samo da može zaslužiti onoliko koliko mi zaslužimo dok izmolimo jednu Zdravomariju.

4. Vijenac vječne nagrade

Gdje i kada je Krist najviše zaslužio i najviše zadovoljio pravdi Božjoj? Da li onda kada je prolazio poljima i gradovima Palestine pa činio čudesa, propovijedao i narod obraćao? – Ne tada, nego onda kada je na križu visio i kada se od užasnih boli ni maknuti nije mogao na svome smrtnom ležaju. Tako sv. Majka Crkva tumači muku Isusovu svome puku.

Gdje je Blažena Djevica najviše zaslužila? Da li onda kada je u betlehemskoj štalici porodila Spasitelja svijeta i kada je slušala divnu pjesmu anđeosku «Slava na visini Bogu»? –

Ne! Nego onda kada je pod križem Isusovim stajala i u svom srcu trpjela svu muku, koju je On podnosio na križu. Gdje su sveci najviše zasluživali? Zar tamo gdje su čudesa činili i narod za njima išao i slavio ih? – Ne! Nego tamo gdje su im vezali ruke i noge, tamo gdje su ih bičevali i glave im odsijecali, tamo gdje je tekla sveta krv mučenička.

Gdje i obični pobožni kršćanin najviše zasluži za Nebo? Možda tamo, gdje iz punih ruku od svog preobilja dijeli milostinju bližnjemu? Ne! Nego kad slomljen bolešću i mukama strpljivo leži na smrtnoj postelji. Radionica zapuštena, oko kuće leže stvari u neredu, poslovi nedovršeni, a tu stoje i plaču neopskrbljena djeca, pa ipak kršćanski muž govori: «Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!» Tu zaslužuje obični kršćanin najviše, tu u jednom satu može zaslužiti više nego u jednoj cijeloj godini običnog mirnog života, jer tu on od svoje strane najviše daje Bogu.

Kada nam prijatelj pokazuje veću ljubav i poštovanje? Da li onda kada nam nešto od svoga preobilja daje? – Ne, nego kad otkida od svojih usta i nama daje, to jest kad trpi i muči se da nama može dati. A to mi činimo u svojim mukama i patnjama za Boga.

Gdje je ono brdo na kome je Isus najveću slavu dao svom Ocu nebeskom? Nije to brdo Preobraženja, «nije ni brdo Uzašašća na Nebo, a nisu ni one visine prijestolja Isusova gdje On sjedi» s desna Ocu – nego Kalvarija i one visine križa gdje kao žrtva visi u bolima, a iz tisuće rana teče krv. *Ovaj vrhunac muka i trpljenja, to je vrhunac najveće proslave Božje jer pokazuje kolika je ljubav utjelovljenoga Boga kad je na sebe preuzeo odgovornost za naše grijeha i dao za njih zadovoljštinu vječnoj Pravdi.*

5. U slavi rajskoj

Kako bi bio lijep pogled kad bismo mogli jednom pogledati na sve one nebrojene čete koje se okupljaju oko prijestolja Božjeg u Nebu, a do nogu Isusa, Kralja mučenika. Tamo su svete, krvlju oblivene čete boraca za vjeru, za Crkvu, za svetu nevinost. Tamo su hrabri borci za Krista, koji bijahu u napastima, u bolestima, u nesreći, u progonima, borci sve do smrti. Svi oni po križu zadobiše krunu slave i to tako svijetlu i sjajnu kakvu ne bi nikada zadobili u miru zemaljskoga raja.

Tamo, najbliže do prijestolja Božjeg, sjedi Majka nebeska, *Majka boli*. Sedam mačeva boli probolo joj srce i sad gleda na križ i rane Isusove, koje je On i u Nebu zadržao na sebi. Velika kao more bila je bol Njezina, ali sada se raduje i veseli za sve boli i muke svoga zemaljskog života. *Nijedan od svetaca ne žali što je u životu mnogo trpio*, jer oni znadu da su upravo muke izvori njihovih zasluga za Nebo.

Tamo je uz Kraljicu mučenika i sv. Lovro, koga su živa pekli i palili na željeznoj rešetki. Tamo i mučenik ljubavi sv. Franjo Asiški koji je na svom tijelu nosio Isusove rane, koje je sve ostavio da Krista zadobije. Tamo sv. Alojzije, koji je do krvi bičevao svoje mlado nevino tijelo, tamo i mlada sv. Agneza što joj uz plač cijeloga Rima odrubiše glavu, a ona je sad u neizrecivom veselju s vijencem djevičanskim na glavi. Tamo nepregledni milijuni s pobjedničkim «palmama» u rukama.

Svi oni pjevaju veličanstveni hvalospjev Bogu. Njih je muka velikim učinila i puno većim negoli bi bili da su u zemaljskom raju živjeli bez poteškoća i križeva. Bez onog krvničkog mača ne bi kruna sv. Pavla ni iz daleka tako sjajna bila, bez onih divljih lavova ne bi vijenac blaženstva u tolikom svjetlu blistao na glavi sv. Ignacija antiohijskoga i tolikih stotina tisuća rimskih mučenika. Bez napasti i muka ne bi imali sveci upravo najkrasnije dragulje u svojoj kruni rajskoj.

Zato su sveci u svom zemaljskom životu upravo čeznuli za križevima.

Zato je vadio sv. Franjo Ksaverski na pogled tolikih križeva koji ga čekaju u indijskim misijama: «Još više, Gospodine, još više!» Zato velika sv. Terezija sa suzama moli: «O Jeruzaleme nebeski, domovino sveta, gdje vlada Bog srca moga, kada ću stupiti među zidove

tvoje? Gospodine, ako si odredio da se produži vrijeme izgnanstva moga na zemlji, daj mi da bih trpjela tako dugo, dokle god ne počnem živjeti s Tobom. Ovdje mi je križ jedinom utjehom mojom. *Ili Ti, ili križ tvoj, trpjeti ili umrijeti!*»

6. Nekoliko primjera

Sveta Lidvina rodila se 1380. u Šidamu u Nizozemskoj. Bila je izvanredno lijepa djevojka pa je dobivala premnogo ponuda za udaju. Ali ona odluči samo Boga ljubiti i Bogu služiti pa Ga je u usrdnoj molitvi prosila neka je sačuva od te svjetske ljubavi. I Bog je uslišao njezinu molitvu. Upravo na Svijećnicu klizala se sa prijateljicama na ledu, jedna je prijateljica sruši i ona slomi rebro. Od toga dana teško je bolovala 38 godina. Kad bi ustala iz kreveta, kao crv se vukla po kući na rukama i nogama. Morala je uvijek ležati samo na leđima pa se otvoriše velike rane od neprestanog ležanja. Desna ruka joj se osušila pa je mogla kretati samo lijevom rukom i nešto glavom.

Ali dođoše još veće boli. Desno oko joj je oslijepilo, a lijevo bi počelo odmah krvariti čim bi došlo malo svjetla u njega, pa je zato ležala u neprestanoj tami. Nadošla vodena bolest, groznica, glavobolja i silna zubobolja koja je do smrti nije ostavila. U tim bolima nije mogla spavati, pa su izračunali da je u 7 godina svega skupa spavala samo 20 sati. Napokon je spopade i bolest kamenca i to s tolikom žestinom, da bi u jednom satu po dva i po tri puta pala u nesvijest.

Prve četiri godine teško je to podnosila i gorko je plakala, ali poslije, kad se dala na razmatranje muke Isusove, osjećala je veliku nutarnju utjehu, tako da bi znala reći: «Kad bih samo jednom Zdravomarijom mogla postići zdravlje, ne bih to učinila.» Ona je zavoljela svoje muke, a onda bi dolazili anđeli te joj pjevali u njezinoj sobici i tješili je radostima nebeskim, dok napokon ne premine sva sretna što je bila dostojna da nešto pretrpi za svoga Isusa.

Povijest Katoličke crkve starijih i novijih vremena opisuje nam užasne prizore iz života svetih mučenika. Godine 1928. proglašeni su blaženicima mučenici iz Damaska. Tamo je 1860. godine buknuo strašan progon kršćana i njih pogibe mučeničkom smrću 8.000!

Samo da spomenemo jedan prizor koji pripovijeda očevidac. U općoj je zabuni neka majka nastojala pobjeći sa petero svoje djece. Uhvate je, poklone njoj i njezinoj djeci život, samo ako se odrekne svete vjere. «*Mi jesmo i ostajemo katolici!*» - bio je odlučan odgovor.

Tada prisiliše majku da sjedne, a njezino koljeno upotrijebiše kao podlogu na kojoj su odrubljivali glave njezine dječice ... Pošpricana krvlju vlastite djece bol je srca majčina bila tolika da se onesviještena srušila na zemlju. Hladnom vodom nastojali su je prizvati svijesti i još jednom ponudili život ako se odrekne Krista. Ona okreće glavu i daje znak da nikad to ne će učiniti. Tada progonitelji uzimaju napokon i njeno najmanje čedo, zgaze ga i umore pred njezinim očima pa sada istom sabljom i njoj odrube glavu. Mučenica je sa pet svojih anđela taj isti dan bila okrunjena slavom rajskom.

A zašto bezbožnici uživaju?

Na ovo pitanje treba reći prvo da svi bezbožnici baš ne uživaju. Među njima su milijuni psovača, propalica, grješnika, koji su u dubokim ponorima tjelesne i duševne bijede. Među njima su i oni koji upravo svojim grješnim životom navukoše na sebe najužasnije i najsrमतnije bolesti. Zato i tolika samoubojstva bezbožnika, jer zemlja im nije dala sreće, a oni su je na sve dopuštene i nedopuštene načine tražili.

Drugo, što priznajemo, i što je očita činjenica, ima mnogo grješnika i bezbožnika kojima na ovom svijetu dobro ide. Ali samo na ovom svijetu! I oni su bar nešto dobra učinili pa im Bog to sada naplaćuje, ali teško njima u vječnosti ako se ne obrate.

Za takve vrijedi ono što govori Krist o bogatunu koji se svaki dan gostio sjajno, a siromahu Lazaru nije davao ni onih mrvica koje su padale sa stola njegova. «Dogodi se», veli Isus, «te umre prosjak i odnesoše ga anđeli u krilo Abrahamovo, a umre i bogatun i bi zakopan u paklu. I podignuvši oči svoje kad bijaše u mukama, ugleda izdaleka Abrahama i Lazara u krilu njegovu. I povikavši reče: «Oče Abrahamo, smiluj se na me i pošalji Lazara, neka umoči u vodu vrh prsta svojega da mi rashladi jezik, jer se mučim u ovom plamenu.» I Abraham mu reče: «Sinko, opomeni se da si ti primio dobra u životu svojem, a Lazar opet zla. Sad se pak on tješi, a ti se mučiš.» (Lk 16)

Zato ako ćemo pravo suditi, onda moramo radije sa svetim Augustinom vapiti Gospodinu: «Ovdje pali, ovdje sijeci, samo me poštedi u vječnosti!» Ta sva sreća bezbožnika nije prava sreća, nego samo priprava za vječnu muku.

8. Car Mauricije

U vrijeme najžešćih navala divljih Avara vladao je u Carigradu kršćanski car Mauricije. Bijaše «pobožan» vladar, ali i škrt. Jednog se dana dogodi te avarski vojvoda Kajan zarobi više hiljada njegovih vojnika. Odmah šalje poslanike caru Mauriciju po kojima traži, neka mu pošalje otkupninu za zarobljene vojnike, inače da će im poodsijecati glave. Caru se činila previsokom otkupnina koju su tražili poslanici pa odbije ponudu.

Dolaze i po drugi puta poslanici te traže manju otkupninu i napokon još spuste pa zatraže jednu vrlo nisku cijenu, ali škrti car nije ni to htio žrtvovati za jadne zarobljenike. Vrate se poslanici i sve ovo jave svom vojvodi, a on se toliko razbjesci da je smjesta zapovjedio neka se svim zarobljenicima odsijeku glave.

Krv je potocima tekla dok su svi ti nesretnici ubijani, a car u jednom viđenju ugleda samoga sebe pred sudištem Božjim. Okolo sebe ugleda sve te tisuće poubijanih i sa užasom čuje njihove glasove kako vapiju: «Bože, osveti krv našu!» Sada se obrati njemu Vječni Sudac i zapita ga: «Hoćeš li primiti kaznu u ovom ili u drugom životu?» Car je bio toliko pametan da je ipak odgovorio po nauci svetoga Augustina: «Radije, Gospodine, u ovom životu, samo me poštedi u vječnosti.» I pričini se Mauriciju kao da čuje glas: «Izručite ga Fokasu!» i viđenja nestade.

Malo iza toga pobuni se cijela careva vojska i proglasi nekog običnog vojnika po imenu Fokasa svojim carem. Kad ču viku ispod svoje palače, Mauricije u smrtnom strahu uzme svoju djecu i skoči u prvu lađu pa pobjegne. Ali puhne protivni vjetar i lađu baci opet natrag prema obali. Potraži car da se bar sakrije negdje, ali ga sada uhvate i skupa sa sinovima svezana povedu prema velikim vratima carigradskih utvrda.

Tu se sakupila silna svjetina, viču i grde cara, a njegova djeca plaču. Sad se ispunja njegovo viđenje i osuda Božja: «Izručite ga Fokasu!» Kaje se Mauricije za svoje grijeha, a novi car naređuje da se tu pred očima nesretnog oca odrube mlade nevine glave njegove dječice. I pristupa krvnik i odsijeca glavu najstarijem sinu, a nesretni car Mauricije diže lancima svezane ruke i suzne oči okreće nebu pa govori: «Pravedan si, Bože, i pravedan je tvoj sud!» (Ps 118) I drugom i trećem i petom sinu odrubiše glavu, drhtao je otac i tresao se od boli i ganuća, ali nije prigovarao Bogu.

Napokon dođe red i na njega samoga. Skrušeno je pognuo svoj vrat, nek udara krvnik, a on je govorio: «Pravedan si, Bože, i pravedan je sud tvoj!» dok mu ne prekinuše nit života. Car je umro i pretrpio kaznu na ovom svijetu, da ne mora trpjeti za svoj grijeh na drugom svijetu gdje su muke mnogo teže i neizmjereno dulje traju jer su vječne.

I mi smo grješnici, zaslužili smo i same paklene muke po svojim grijesima. Mi trebamo barem nešto pokore činiti za svoje grijeha, trebamo barem nešto pretrpjeti kao zadovoljštinu za tolike uvrede Veličanstvu Božjemu, jer i za nas vrijede Kristove riječi: «Ako se ne obratite, svi ćete izginuti.» (Lk 13, 5)

9. Kako to Bog dopušta?

Triput svjedoči sveto Evandjelje kako apostoli ne razumješe riječi o mucu i trpljenju Sina Čovječjega. Oni sebi ne mogu izbiti iz glave Mesiju kao moćnog vladara s vojskom i doglavicima, u zlatu, u sjajnoj ratnoj opremi junačkih Makabejaca, a neprijatelji da leže pod njegovim nogama pokošeni kao snoplje. Oni ne shvaćaju «*Muža boli*» (Iz 53). Tako i današnji ljudi. Oni svaku bol i muku smatraju ili kao kaznu Božju ili kao nesretnu sudbinu, a da trpljenje može biti i veliki dar Božji kojim On počasti najveće miljenike svoje, to oni ne razumiju.

A ipak stoji riječ Božja: «*Vaše misli nisu moje misli, jer koliko je nebo nad zemljom, toliko su misli moje nad mislima vašim.*» (Iz 55, 8 - 9). Djeca ovoga svijeta pokazuju svoju ljubav sipanjem ruža, a Gospodar neba šaljući trnje kao glasnike svoje ljubavi. Za trpljenje treba više duševne jakosti i više milosti nego za djelotvorni rad i zato je ono kod Boga u većoj cijeni. Dakle, da se izrazimo načinom svetoga Pavla recimo: A sad ostaje ovo troje: *molitva, rad i trpljenje, ali najveće jest trpljenje.*

«Stavit će ruke na vas i progonit će vas.» (Lk 21, 12). Baš po tom se pozna Crkva kao mistično tijelo Isusovo, što na cijelom svom putu kroz svu povijest i sve vjekove nosi na sebi rane Kristove. «Tko hoće ići za mnom, neka se odrekne sebe i uzme križ svoj svaki dan.» (Lk 9). Tako nam veli Isus, i zato tko hoće biti Njegov učenik, ne smije teška srca pristupiti križu ili zlovoljno bježati od njega. «Blago vama ako vas ljudi zamrže.» (Lk 6, 22). Sveti Pavao i mnogi drugi sveci slikaju se s mačem, ali ne zato kao da su oni njim ubijali, već jer su sami bili ubijeni mačem, jer je veća snaga i čast mučenika koji prima udarac mača, nego krvnika koji udara.

Sv. Ivan Vianney pripovijedao je svojim vjernicima: «Križevi su nebeske ljestve. Kako je utješno trpjeti kad nas vidi Bog, pa možemo navečer pri ispitivanju savjesti reći: Sretna si, dušo moja, jer si danas bila dvije ili tri ure slična Isusu Kristu; bila si zajedno s Njim bičevana, trnjem okrunjena i razapeta. Nevolje nas vode do podnožja križa, a križ nas dovodi pred vrata nebeska.»

10. Napasti i naše posvećenje

Svetost Adamova u zemaljskom rajju bila je stavljena na jednu kušnju i to vrlo laku. Pa ipak, svlada ga napast i znamo kako je sramotno pao i popustio svojoj slabosti.

U novom vrhunaravnom redu, u koji smo opet vraćeni po zaslugama Kristovim, mi stojimo ne pred samo jednom kušnjom, nego pred neizbrojnim mnoštvom kušnja, gdje nam se svaki put treba odlučiti za Boga ili protiv Njega. To je dugi i nepregledni lanac napasti, poteškoća, briga i nevolja ovoga života.

Mi nosimo svetost u krhkim posudama koje se mogu svaki čas razbiti i nosimo je kroz cijeli život koji je pun ponora i grebena i zapreka. Svaki čas možemo vrlo lako zapeti nogom i pasti i razbiti posudu svetosti, pa ipak ako je neoštećenu pronesemo kroz cijeli svoj život, tko da se ne divi Bogu koji nam je pomogao? Zasluga je to onog trpljenja i muke i neprestanog svladavanja, što nam stavlja zlatni vijenac na svaku novu pobjedu u duhovnom životu.

Nosimo posudu svetosti, a napastovani smo unutra već zbog same dosade nošenja i neprestane pažnje i zbog baštinjene lijenosti za sve što je duhovno. K tomu dolaze vanjske napasti i napadaji na krhku posudu naše svetosti. Budi se strast u nama koja nam dovikuje da lupimo ovom posudom o pločnike naših gradova, da lupimo njom o pragove kazališta, kina, gostionica, javnih kuća pa da je uz pljesak razuzdanika smrvimo i nogama satremo, a mi je ipak nosimo, mi je ne razbijemo ... Dopiru nam do ušiju izrugivanja i povici: licemjeri, pobožnjaci, fanatici, luđaci! A mi posudu ne damo, mi je nosimo.

Nije li to junaštvo, nije li to energija volje, kakvu Adam sebi ni predstaviti nije mogao? Cijelo kršćansko trpljenje i borba s napastima je jedna velepjesma slobodi volje i neslomljivoj energiji i ustrajnosti u dobru. Ali to će nam donijeti i toliko stotina i tisuća puta veći stupanj slave, koliko stotina i tisuća puta savladamo napasti i ne htjedosmo o zemlju lupiti posudom svetosti Kristove.

11. Kako da trpimo

«A ja kad budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi.» (Iv 12) Križem i trpljenjem, tjeskobama i suprotivštinama privlači nas Isus k sebi. Ključ, koji najsigurnije otvara nebesa, to je križ. I tako je trpljenje, koje je bilo prokletu od pogana, koje je svijetu i putenoj naravi strah i grozota, po Isusu postalo *najdragocjenijim biserom* i najvećim dokazom sličnosti i prijateljstva sa Srcem Isusovim.

«Dan bez boli, to je izgubljeni dan» - govorila bi sveta Terezija od Maloga Isusa. *U tom je i prvi odgovor na pitanje kako da trpimo.* Mi trebamo sve križeve i nevolje primati s potpunim uvjerenjem da je to biserje koje će nam resiti krunu rajsku.

Drugo: trpimo *s odanošću u volju Božju*. To je najpotrebnije što moramo činiti u svakoj boli. Ne prigovarati, nego tiho i mirno podnositi. Suze i tuga ne protive se odanosti kao ni molitva: «Oče moj, ako je moguće, neka me mimoide kalež ovaj!» (Mt 26) Katolička književnica Emy Gierl ležala je dugo i teško bolesna, ali sve je podnosila s divnom odanošću u volju Božju. Ona je imala napisano pred sobom na slici: «O Bože, ja hoću što Ti hoćeš. Ja hoću kako Ti hoćeš i jer Ti hoćeš i kako dugo Ti hoćeš!» To je prava odanost koja ne pita i ne ponavlja ono neprestano: zašto? Već kako Ti, Oče, želiš i hoćeš.

Treće: Trpimo s ljubavlju. Sv. Ivan Vianney govorio je svojim vjernicima: «Velite da je teško trpjeti. Ne, trpjeti je utješno, ugodno i prava sreća, ali dok trpimo moramo ljubiti.» Kako je žarka ljubav plamsala u srcu svetog apostola Andrije kad je ugledao križ na koji će ga razapeti i uskliknuo: «Zdravo, mili križu! Primi me u naručaj svoj! Otmi me ljudima i vrati me mome Učitelju koji me spasio po tebi!»

Sv. Franjo Regis, veliki misionar iz Družbe Isusove, znao bi reći: «Priznajem da bi mi život bio nesnosan kad ne bih za Krista imao što trpjeti.» Sv. Elizabeta dala je zapjevati pjesmu zahvalnicu Bogu kad su je prognali iz dvorca i kad je najviše trpjela. Ljubiti bol – to je pobjeda duha nad tijelom, to je trijumf ljubavi Kristove.

12. Prvi kršćani – Katakombe

Da li si ti kadgod mislio na to da su prvi kršćani morali podnositi stoput teže kušnje negoli mi i opet da su oni sve ono i svladali? Velim sto puta teže. Prosudi sam da li je to pretjerano!

Ti znaš još iz škole da su u ono doba svaki muž, žena, mladić, djevojka pa i starac i dijete, da su svi morali biti pripravnici svaki dan i sat dati svjedočanstvo za vjeru. A znate li što to znači? Znači da su svaki čas mogli vojnici prodrijeti u kuću i povući na sud svakoga kršćanina da ga ubiju ako se ne odrekne svoje svete vjere.

Čuo si sigurno i o katakombama, o onim podzemnim hodnicima u Rimu i u drugim gradovima staroga vijeka. Tu su pokopavali svete mučenike, tu su kršćani sakriveni od pogana obavljali službu Božju. Dakle, siđimo niz strme stepenice. Pođimo tamnim hodnicima. Samo sitni žičak uljenke rasvjetljuje nam najbliža mjesta oko nas.

Dolazimo u oveću dvoranu isklesanu u kamenu pod zemljom. Sprijeda postavljen je čedan oltar, a po strani sjedala za biskupa i svećenstvo. Kleče dugi nizovi muževa i žena. Na njihovim ozbiljnim licima čitaš jasno: *Još današnji dan može mi donijeti smrt i mučeništvo.*

Prošlo podizanje. U svetoj tišini i žarkoj pobožnosti pripravlja se svi na Pričest, primiti sv. Kruh života. U duhovnoj sabranosti posve su zaboravili na buku i nemir poganskog grada nad sobom. Kao sveti Stjepan vide oni u duhu nebo nad sobom otvoreno i Krista «s desne» Očeve.

Tad najednom prekine ovu svetu tišinu strašan krik: Izdaja! – Poganski vojnici već prodiru unutra, ulaze s divljom vikom i zveketom oružja u svetu dvoranu. «Tko hoće spasiti život, mora žrtvovati bogovima tamo na izlazu i slobodan je!» - tako im dovikuju. Ali ni jedan ne otkupljuje život za tu cijenu. Zato svi umiru pod udarcima mača ... Ili držiš li boljom sudbinu susjednih katakomba? Tamo su također prodrli progonitelji i ne ubijaju odmah, ali vežu i vode u tamnicu pa pred suca i na smrt. Tako je bilo 306. godine u gradu Ulula u Sjevernoj Africi.

U takvim slučajevima sudac je samo postavljao jedno pitanje: «Jesi li kršćanin ili ne?» Ako se odreče Krista, slobodan je; ako li ustraje u svojoj sv. vjeri, zna što ga čeka: trgat će ga željeznim kukama, uroniti u kipuće ulje ili baciti pred lavove, tigrove, leoparde; ili ga čekaju rastezaljke, bodeži, bičevi, križevi.

Ali ne zaboravimo: prvi kršćani bili su *ljudi kao i mi*, stvorovi od tijela i krvi, s čuvstvima i osjećajima boli kao i mi. Zar nije njima u tim časovima moralo dolaziti na pamet i to silnom jakosti: «*Bože, kako to možeš dopustiti? Zašto da mi tako užasno trpimo?* Je li to nagrada za sve naše molitve i čist neporočan život?

Takve su im misli sigurno dolazile. Je li to bio grijeh? Ne! Bile su to samo napasti kojim prvi kršćani nisu podlegli.

Javna nepravda

Kako je siromašnim kršćanima moralo biti pri duši kad je poneki od njih bio izdan od svojih najbližih prijatelja i rođaka, a katkada od samih roditelja zasljepljenih poganstvom. Pomisli da vlastiti otac sina, da djevojku zaručnik povede u smrt ... A to se zaista događalo. Svetoj Barbari odsiječe glavu vlastiti otac Dioskur; svetu Agnezu predade na smrt njezin zaručnik Prokopije, sin rimskog načelnika. Zar se nije morala u ovim junačkim djevicama poroditi misao: Kako to može Bog dopustiti?

A dodajte k tome još i ovo: dok se jadni kršćani bore sa smrću, dotle njihovi suci i progonitelji, kao što su bili cezari Neron, Decije, Dioklecijan, sjede kod gozbe, vesele se, šale zbijaju, smiju se. Sve su to znali sveti mučenici, a morali su to često i na vlastite oči gledati. Kakva duševna muka uz sve one ostale!

Čitali ste sigurno o *živim bakljama Neronovim*. Nebrojene kršćane svakog staleža i dobi dao bi taj surov nečovjek od vrata nadolje ušiti u vreće smolom namočene, onda svezati na visoke stupove i u noći zapaliti, da kod rasvjete ovih groznih lomača upriličuje igre i šetnje sa svojom raspuštenom pratnjom. Zar nije duša ovih jadnika vapila Gospodinu gledajući te nepravde: «*Bože, kako možeš to dopustiti?*» - Ta bili su ljudi kao i mi, i sam Bog na nebesima ne bi im za zlo uzeo ovakvo pitanje. Ali i usred tih duševnih i tjelesnih muka i napasti prvi kršćani nisu se dali zavesti, da bi mrmljali protiv Boga. Njima je još posve živo stajalo u pameti da je Krist na križu upravo po ovakvim mukama dao najveću slavu Bogu i spasio svijet.

Pouzdanje u Boga

«Ali ja već dugo trpim!» tuže se mnogi. «Kad će to prestati?» - Zna li vi što to znači vrijeme od 300 godina? Predstavimo si kršćane 200 godina iza Krista. Oni gledaju natrag u početke kršćanstva; sve sami progoni od prvog početka. Sve se urotilo da iskorijeni mlado kršćanstvo. «*Ne možemo izdržati! Bog mora uskoro učiniti kraj ovom mučenju!*» Sigurno da su i među njima neki ovako govorili.

Pa ipak, da su mogli pogledati u budućnost, ugledali bi još 100 godina progona ... Istom 313. godine dade car Konstantin slobodu rimskim kršćanima. Jer doista, Božje misli nisu naše misli i Njegovi putovi nisu naši putovi.

Kako ti sad izgleda tvoja poteškoća: «A ja već dugo trpim?» Muke prvih kršćana bile su sto puta teže od tvojih ... «Pa kako su mogli toliko izdržati?» pitaš me. «Kako da se nije sve to raspalo? Kako nisu podlegli svim tim mukama?»

Odgovor nalaziš u tim istim katakombama gdje su ih hvatali i na sudišta vodili. Siđimo još jednom dolje. Ti vidiš tamo po zidovima uklesane razne slike. Makar priprosto to bilo izrađeno, ali vidimo jasnu ideju izraženu slikama. Tu su istine koje su davale ustrajnost i snagu kršćanima usred najvećih progona.

Tu vidimo naslikana patrijarha Nou, kako ga Bog spasi usred općeg potopa. Vidimo Mojsiju kako štapom izbija vodu iz pećine u pustinji i napoji cijeli narod. Tu vidimo Daniela u jami među divljim lavovima, pa tri mladića u ražarenoj peći. Bog ih je sačuvao. Tu je naslikana nevina Suzana među dvojicom napasnika gdje Bog obrani njezinu čast i njezin život. Tu vidimo tridesetogodišnjeg bolesnika kako ozdravljen od Isusa nosi svoju postelju.

Što nam drugo govore ove slike negoli jasno i čvrsto uvjerenje: *Nad nama bdije svemogući dobri Bog* koji nas svaki čas može izbaviti iz naših nevolja, ako hoće. Ali ako nas ipak pušta da trpimo, to je onda samo zato *jer zna i naše nevolje okrenuti na dobro i na naš vječni spas.*

Jako je upadno da svaki čas nalazimo u katakombama sliku Dobroga Pastira. Kako je to rječito progovaralo srcu progonjenih kršćana: *Ja sam vaš dobri pastir.* Ja vas poznam i Ja vas ljubim sve. Znam za vaše nevolje, vidim i divlje vukove koji napadaju na moje stado, ali imajte pouzdanje, jer nad vama bdije Dobri Pastir!

Snaga svete vjere

O prvim kršćanima veli sv. Pacijan (†375.): «Nesciebant discutare, sciebant mori – Nisu znali raspravljati, ali su znali umirati.» Nisu to bila vremena filozofiranja i učenjačkog nadmudrivanja, nego vremena jakih značajeva koje je krijepila ljubav Kristova i misao na život vječni.

To se na ganutljiv način očituje na njihovim grobnim spomenicima i natpisima. Što znače one slike: riba, gozba, kruhovi? O to je sunce koje je obasjavalo tužne dane prvih kršćana, to je presveta Euharistija, sakrament svete Mise i svete Pričesti. Za njih sv. Pričest bijaše doista Kruhom svagdanjim, tada se kod svake sv. Mise pričešćivalo. Ali zato su i bili jaki i snažni u vjeri. Po svjedočanstvu svetog Krizostoma odlazili su od pričesnog stola kao lavovi što oganj sipaju i ognjem se žare. S vrhunaravnom snagom polazili su u ralje smrti.

Na njihovim grobnim natpisima nikakva riječca tužbe ili sumorne tuge kao što to čitamo na onodobnim poganskim grobovima. Na kršćanskim grobovima stoji uklesano: «*Počiva u miru!*» Tu je govor samo o «*životu s Kristom*», o «*vječnom svjetlu*», «*okrjepi*», o «*blaženom životu*».

Neka bude i naša vjera ovako jaka, i onda sve nevolje svijeta pretvorit će nam se u sjajno biserje kojim ćemo kupovati radosti Raja. Ne će onda biti tužbe ni mrmljanja na križeve koje nam Bog šalje, nego će sveta nada u vječnu nagradu osladit nam i posvetit svaku bol i muku.

13. Zaključak

Kao što putnik s vrhunca planine posve drugim okom promatra sve one predmete u dubokoj dolini kraj kojih je nekoć prolazio znojan i izmučen, tako je i za našu dušu sveta vjera onom visokom planinom s koje promatramo u posve drugom svjetlu sve prolazne stvari ovog života. Bol u očima svijeta nešto je užasno i strašno, a bol gledana očima vjere je najuzvišenija

pjesma ljubavi, to su svete gore s kojih najlakše polijećemo prema suncu svoje ljubavi: Isusu Raspetome i Uskrsnulome.

Blistaju suze na očima putnika, ali Bog na njih gleda kao na one kapljice jutarnje rose što blistaju na nježnim laticama cvijeća. I s ljubavlju gleda Bog na ove rosne kapljice, jer zna da bi bez njih cvijetak izgubio i svoj miris i ljepotu i život.

«Teško vama koji se smijete sada.» (Lk 6) veli Krist za one koji ne žele nositi svoj križ u ovom životu. Ali zato pun blagosti i miline govori svim onim izmučenim, bolesnim, bijednim i progonjenim: «Blago vama koji sada plačete, jer ćete se smijati.» (Lk 6, 21) Ista ona očinska ruka koja nas sada kuša kao zlato u vatri, ta ista očinska ruka otrti će suzu s očiju naših. Jer doći će dan, kako nas uči sv. Ivan apostol, i to brzo, kad « ne će biti smrti, ni žalosti, ni plača, ni boli ne će više biti, jer one prvašnje stvari prodoše.» (Apoc 21, 4)

NAPRIJED ZA KRIŽEM

MAJCI BOLI U SINOVSKOJ ODANOSTI

*

Priprava

Legenda nam pripovijeda, da se mila Majka Božja jednom u snu ukazala Ivani Mariji od Križa¹. Majka Božja htjede je nagraditi za ljubav kojom je Ivana ljubila Njenoga razapetoga Sina, te joj ovjenča glavu prekrasnim vijencem hijacinta. Zatim stade malo postrance da je promatra kako joj pristaje taj nakit. Uze zatim vijenac i reče Ivani Mariji:

«Ovaj ću vijenac, kćeri moja, opet ponijeti sa sobom u Nebo, da ga čuvam tebi za život vječni. – Dok si na zemlji, uzmi ovu knjigu, čitaj je cijeli svoj život, bez prestanka, danju i noću. Prouči je temeljito.»

Govoreći ovako, dade jednu knjigu Ivani Mariji. Knjiga je bila u sjajnome zlatnom uzevu, imala je velike listove, a bijaše urešena biserjem neprocjenjive vrijednosti. Majke Božje nestade, a Ivana Marija brže bolje otvori knjigu da vidi što je u njoj napisano. U njoj nije bilo vidjeti ništa, osim na prvoj stranici sliku razapetoga Spasitelja, tako vješto i umjetnički naslikanu te se činilo kao da je živ na križu, na kojem prolijeva u zadnjoj smrtnoj borbi svoju krv za grješnike. Na svakoj sljedećoj stranici bijaše samo križ Kristov, znak našega spasenja.

Ivana Marija se probudi i prožeta žarkom ljubavi povika: «O božanski Spasitelju, učini sa mnom što god hoćeš! Ja hoću trpjeti s Tobom i umrijeti za Te!»

A sama sebi reče: «Naprijed, Ivano Marijo, za križem!»

I ova knjižica nosi naslov: «Naprijed za križem!». Nije, doduše, od drage Gospe, ali je Njoj posvećena. Napisao ju je siromah grješnik što nosi križ, a za one koji također nose križ.

¹ Ivana Marija od Križa rodila se 8. rujna 1603. u Roveradu u Tirolu. Roditelji je odgojiše veoma bogobojazno. Malo-pomalo osiromašila je bez svoje krivnje njezina obitelj, pa nesretnu obitelj zaboraviše i stari znanci i prijatelji. Češće je posjećivao obitelj samo neki stari i skromni redovnik kapucin. Ova osamljenost roditeljske kuće veoma je godila Ivani Mariji, jer je ova duboka samoća, koja je svijetu tako dosadna, bila utjeha njenom srcu.

Roditelji joj prepustiše jednu staru izbu s golim zidovima, iza kojih su zimi stanovali miševi. Stakla na prozorima bila su već dugo razlupana, pa su šišmiši slobodno ulazili. Njezino počivalište bila je jednostavna postelja sa slamnjačom. Ona nije opazila manjkavosti i neugodnosti svoje izbe. Tu je velikom brižljivošću uredila mali oltarić na koji je u sredinu metnula raspelo i nekoliko svetačkih sličica kraj njega. Tu se u samoći molila i sve je svoje slobodne časove danju, a često i cijelu noć, proboravila. Svaki put bi ustala kada je u obližnjem kapucinskom samostanu zazvonilo na ponoćku, a rijetko je kada poslije toga legla u postelju.

U ovoj siromašnoj sobici opetovano se ukazala Majka Božja svetoj djevici i bila joj je učiteljicom na putu križa; tu joj je dala i knjigu križa, koju smo gore spomenuli. (Beda Weber, Giovanna Maria della Croce)

Samo je prva stranica urešena križem, znakom našeg spasenja. Sve ostale stranice neka pripovijedaju čitateljima čednim, jednostavnim i lako razumljivim riječima što su pobožne duše mislile o križu i patnjama, tuzi i nevolji; kako nas tješe i pozivaju da slijedimo križ, jer ne vidimo sliku križa nigdje tako vjerno naslikanu kao u životu, djelima i riječima svetaca Božjih, koji bijahu pravi nasljedovatelji prvoga nosioca križa, našega Spasitelja.

Pojedina su poglavlja, odnosno razmatranja, razdijeljena na manje dijelove, da svaki pojedini dade građu za razmatranje. Ova razdioba ne smeta nipošto cjelovitosti, dapače sve ujedno ima to dublje djelovati na pobožnu dušu koja razmatra, te je potaknuti na nepokolebljivu odluku: «*Naprijed za križem!*»

Bit ću obilno nagrađen za svoj trud budu li čitatelji prigrlili s onom ljubavlju ovu knjižicu s kojom sam je pisao, a pogotovo bude li u nama svima, što joj i jest svrha, razgorila što veću ljubav prema Kristu Gospodinu i Njegovom križu.

Naprijed za križem!

Život je čovjekova borba, i to žestoka borba koja tek njegovom smrću svršava. U ovoj se borbi svi borci moraju sabrati oko jednog barjaka, jednoga vojskovođe, kao vojnici u ratu.

Mi smo vojnici Isusa Krista, najuzvišenijega i najmoćnijega vojskovođe kojega je ikad vidjelo sunce. Njegov je barjak, njegov bojni znak: *Križ*.

Pred vojnicima se u ratu nosi barjak, a tako i naš vojskovođa nosi sam pred nama križ i poziva nas da Ga slijedimo: «*Uzmi križ svoj i slijedi me.*» (Mt 16, 24)

Neizreciva bol napunja nam dušu, srce nam krvari kada gledamo kako tolike plemenite duše odvrćaju danomice svoj pogled od križa, zatvaraju dušu svoju pred utješnim svjetlom vjere i bacaju se u duboki ponor crne nujnosti, neizvjesnosti ili zdvojnosti, da gore ne čine ni pogani. Umoreni teškim teretom čemera i tjeskobe, žele se osloboditi tereta pa hrlje u kazališta, na noćne pijanke i koncerte, i zaneseni zanimljivošću plesa i zvukovima glazbe, kao i živahnim prikazivanjem čudnovatih i zavodljivih zgoda, zatomljuju i uspavljuju, za kratak čas, čuvstvo boli. A poslije kratkog vremena prođe i ova duševna opojenost i mamurluk. Buđenje još je gore, jer furije boli navaljuju na žrtvu još bjesnije i kidaju joj i onako već bolima izranjeno srce još težim bolima. Ne koristi ništa što se besvjesno podavaju fantastičnim i grozničavim sanjarijama bezbožnih pisaca, jer kad je duša izmorena ovim nasilnim i umjetno traženim fantaziranjem, a roman se primiče kraju, tada je tereti teret sto puta teže boli nego ikada prije.

Bol i patnje pomutile su bijednim ljudima razboriti sud. U svojoj smetenosti ne spoznavaju da im baš bolima i tjeskobama Gospodin očituje svoju ljubav, jer ne vide i ne poznaju sjajni križ našega Gospodina Isusa Krista, koji nas jedini može utješiti u bolima i trpljenju. Oni ne znaju da se moraju uteći samo križu Kristovu, otkuda će uvijek kao s izvora žive vode crpsti obilje utjehe, i ne znaju da će samo onaj koji srdačno zagrlji križ naći utjehu, mir i pokoj svojoj duši.

Na žalost svjetlo križa još nije rasvijetlilo uzburkanost i smetenost našega vremena, čovječanstvo još nije upoznalo krasotu križa, još nije okusilo kako je križ sladak i mjesto da prigrli križ, znak duševnoga mira, znak spasenja, odvrća se od njega. Smijemo li uopće sustati u nastojanju da neprestano podsjećamo kršćane na križ i potičemo da slijede križ? Zar da ne poželimo s velikom ugodnicom Božjom sv. Terezijom od Isusa, da budemo postavljeni na visoko brdo, s kojega bi nas mogao čuti cijeli svijet, gdje glasno vičemo: «*Naprijed za križem!*»

Jedini putokaz u našem životu treba biti križ. Sam Kralj ga nosi pred nama, On sam nam ga je ponudio. Tko ga odbaci od sebe, nije ga dostojan. Jao, teško onomu koji ne želi ići za najboljim od svijetu vojskovođa! Bio bi izdajica, koga bi teretila za sve vijeke izdaja Sina Božjega. Ne ćeš li biti izdajica i prebjeglica, preni se, obujmi srdačno svoj križ i nosi ga junački!

Bude li ti križ u početku pretežak, pomisli: «*Učitelj je tu i zove me.*» Neka te Majka Božja uhvati za ruku i odvede križu svoga božanskoga Sina. Tu, pod Njegovim križem, možeš zajedno s Njom upoznati veličinu Njegove ljubavi i gorčinu Njegove boli. Vidjet ćeš također da nijedna druga bol ne može biti veća od boli Majke božanskoga Spasitelja. Ova će spoznaja pretvoriti gorčinu tvog trpljenja u neizrecivu slatkoću. Oplakuju li te jače valovi tjeskoba i prijete li da će te progutati, pogledaj na Mariju, Majku boli, i Ona će utažiti tvoju bol poput goluba mironosca uljem samilosti i klonulu hrabrost ponovno učvrstiti zelenim listom nade i pozivati te da pođeš: *naprijed za križem!*

«A ja, kad budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi.» (Iv 12, 30) Križem i trpljenjem, tjeskobama i suprotivštinama privlači nas Gospodin svom križu, na goru Kalvariju. Gospodin dopušta samo onima koji Ga slijede na brdo Kalvariju, da Ga slijede također i na brdo preobraženja i Njegove slave, jer nas čeka poslije zemaljskih patnja slava Božja. Samozataja vodi ka križu i savršenoj ljubavi. Zataji, dakle, samoga sebe, uzmi križ svoj i pođi za križem!

Gledaj Božje pčele: iz gorkih trava pripremaju slatki med. A sveci Božji našli su utjehu u križu i u trpljenju, jer su mislili na križ Kristov. Hoćeš li da i tebi trpljenje bude slatko i ugodno, hrli radosno za križem!

Boraviš li kod križa i slijediš li križ, tj. jesi li zavolio križ i trpljenje, tada imaš zalag neizmjerne ljubavi Oca, Sina i Duha Svetoga, po kojemu će dah nebeski izbrisati svaku tvoju zemaljsku bol. Zato: samo naprijed za križem!

Gospodin je usadio u duše svojih vjernika drvo života. Svi moraju ovo drvo njegovati sa strpljivošću i ljubavlju. Ovo je uvijek zeleno drvo života, koje osvjetljuje križ Kristov, koji nam je dan kao barjak, da i naše drvo života rađa nebeske plodove na slavu Božju, a nama na spasenje. Približimo se, dakle, križu i slijedimo križ!

Duša čovječja, doduše, lako shvaća križ, pa ipak ga ne shvaćaju mnogi jer se opiru spoznaji križa.

Ali i ove ohole naravi moraju se pri svršetku svoga žića prignuti pred križem. Daj, Bože, da barem u času svoje zadnje tjeskobe, u smrtnoj mucu, i ovi zagrlje križ, kao brodolomac spasonosnu gredu, jer se istom tada mogu nadati, da će ih križ prenijeti spasonosnoj luci vječnoga života. Dakle, htjeli, ne htjeli, moraju za križem!

Tko prezire križ za života, tko ne trpi strpljivo, tomu će se na Dan sudnji prikazati križ u strahovitoj slici, pozvati ga na strogi obračun, a najposlije predati ga vječnoj kazni. Na Sudnji dan pojaviti će se na nebesima lik svetoga križa. Želiš li ga tada pozdraviti kao svijetlu zvijezdu nade da otvori nebesko kraljevstvo, tada ga poštivaj kroz cijeli svoj život, budi mu posve odan i u svako doba: *slijedi križ!*

Pravi ključ koji otvara nebesa jest križ. Ovaj je ključ potreban svakoj duši, jer nam otvara ovdje na zemlji stazu mira, a na drugom svijetu put vječne i neprolazne sreće. Zato: *naprijed za križem!*

Tko ide za križem, i tko se klanja drvu križa, imat će život vječni. Tko ljubi križ žarkom ljubavlju, naći će mir i pokoj svojoj duši. Dakle: *naprijed za križem!*

Hrabar je i izabran junak tko s mučeničkom vjernošću podnosi teški teret križa, jer smionostupa: za križem!

Želiš li jednom u nebesima okusiti milost spasenja, promišljaj često za života o otajstvu križa i stupaj revno: za križem!

Sretna je duša koja spozna ljepotu i slavu križa! Ni jedno drugo ime pod nebom nije dano ljudima za spasenje, osim imena Gospodina našega Isusa Krista, Rasketoga. Nitko se ne će spasiti osim po križu. Dakle: *naprijed za križem!*

Volja i živa vjera moraju u svako vrijeme uistini oživljavati križ u našim dušama i činiti da svatko može sam o sebi reći: *Živim, ali ne ja, nego Krist, koji nosi križ, živi u meni, i s Njim idem: za križem!*

Jedino križ nas može osloboditi svojom spasonosnom moći svake sile tmine, grijeha i strasti. Svrni, dakle, često svoj pogled na križ i pobrzaj: za križem!

Sjaj križa, što ga nosi Krist pred nama, obasjava čudnovatom snagom one duše koje ljube i slijede Krista. U sjaju križa gubi se svaka tama u njima, a vječno se svjetlo i vječna mudrost rađa u njihovim dušama! Hoćeš li dušu svoju rasvijetliti svjetlom vječne mudrosti na trnovitom putu života, žuri se: za križem!

U svjetlu vječne nebeske slave spoznat će napokon duša kako joj dobro bijaše što je na zemlji koračala kraljevskim putem križa. Sva trpljenja, žalosti i suprotivštine smatrat će križnim postajama na putu svoga života, stepenicama koje vode na vrhunac Kalvarije.

Svaki zemaljski putnik mora se trsiti polučiti taj cilj: popeti se na vrhunac Kalvarije. Istom kada je taj cilj postigao, nađe se na najvišem sretnom vrhuncu čovječjeg života. Na taj će se vrhunac popeti jedino ako ide: za križem!

Sljedbenik križa mora biti nepopustljiv i boriti se kao pravi borac Kristov. Svi mi moramo biti vojnici, borci Kristovi. Zapjevajmo, dakle, bojnu pjesmu poput onih koji polaze u boj. Srdačnom pjesmom izmolimo pomoć najmoćnijega vojskovođe, da naše oružje zadobije snagu i pobjedu križa!

Pozdrav svetom križu!

(opat Eckbert²)

Zdravo križu, simbole Boga života, simbole najvećega slavlja! Zdravo, o predivno i najizvršnije drvo pred kojim se moraju sakriti cedar i čempres, lovorika i palma, maslina i vinova loza! Sjajnije od sunca, svjetlije od svijuzi zvijezda ovoga svijeta svijetliš onima koji te promatraju očima vjere i ljubavi! Nekoć su te proklinjali, a ime tvoje bijaše sramotno. Sada si se iz najdublje nizine vinuo čudesnim rastom u nebeske visine i sjajiš pače na kraljevskoj kruni! Tko je oprao tvoju sramotu, tko te uzvisio do takove časti? Nitko, nego onaj koji sam čini čudesa, Isus Krist, jedinorođeni Sin Boga živoga, Gospodar Neba i Zemlje! Grješna Ga je Zemlja odbila od sebe, a ti si Ga, križu, primio i nosio slatko breme Njegova Tijela! Posvećeno si drvo, kada te dotaknulo Njegovo Tijelo, poškopila Njegova sveta Krv! Gle, tako te pomaza Bog tvoj uljem radosti pred tvojim drugovima, odlikovao te nad sva ostala šumska drveća, postalo si svetim oltarom Jaganjca Božjega. Jest, ti si sveti oltar, jer je na tebi prikazano prvi put neokaljano Jagnje koje je izmirilo Nebo sa Zemljom.

Kateheza o križu i trpljenju

(sv. Ivan Krstitelj Marija Vianney³)

Htjeli, ne htjeli, moramo trpjeti. Neki ljudi trpe poput dobroga razbojnika, a drugi su kao onaj zli. Obojica su morala trpjeti iste muke, no jedan je znao steći trpljenjem zasluge: primio je u duhu trpljenje kao pokoru. Kada se poslije toga obratio respektom Spasitelju, čuo je iz

² Eckbert je živio sredinom 12. stoljeća najprije kao redovnik u jednom samostanu u Bonnu, a kasnije bio je opat benediktinskoga samostana sv. Florijana u biskupiji trierskoj. Veoma su ga cijenili, jer je bio veoma učen i pobožan, a osim toga izvrstan propovjednik. Kada su postavljali novi križ za samostansku crkvu, spomenu se križa našega Spasitelja na Golgoti, pa ga pozdravi prekrasnom molitvom koju ovdje donosimo.

³ Ivan Krstitelj Maria Vianney, nazvan sveti župnik arški, rodio se 8. svibnja 1786. u Dardillyu kraj Lyona. Roditelji mu bijahu siromašni, ali veoma krjeposni. Kada je svršio školu, bio je najprije govedarom, a kasnije je postao učiteljem. Ljubav prema Bogu i besmrtnim dušama nagnala ga je na učenje bogoslovlja, pa je 9. kolovoza 1815. zaređen za svećenika, a 1818. godine imenovan župnikom u Arsu. U svojoj je župi obratio mnoge grješnike. Svojim svetim životom, koji je provodio u molitvi i pokorničkim djelima, učinio je neizrecivo mnogo za spasenje duša. Njegov skromni i jednostavni način govora, kako nam svjedoči «kateheza o trpljenju i križu», ponovo je preobrazio srca ljudi, tako da se okaniše zla i prikloniše dobru. Suvremenici njegovi poštivali su ga kao sveca. Župnik Vianney je umro 4. kolovoza 1859. u Arsu kraj Lyona. Sveti Otac papa Pio X. proglasio ga je 1904. blaženim, a papa Pio XI. 1925. proglasio ga svecem prigodom jubilarnog hodočašća Francuza u Rim. Tom proglašenju prisustvovali su i naši hrvatski hodočašnici.

Njegovih ustiju utješljivu riječ: «Zaista još danas bit ćeš sa Mnom u Raju.» Drugi pak ponavljaše Bogu mrske kletve i mrmljaše psovke, te je umro u najgroznijoj zdvojnosti.

Dva su načina trpljenja: trpljenje s ljubavlju i trpljenje bez ljubavi. Sveti su trpjeli posve strpljivo, radosno i postojano, jer su ljubili. Mi pak trpimo mrmljajući, srdito i nezadovoljno, jer ne ljubimo. Kada bismo uistinu ljubili Boga, tada bismo također ljubili i križeve, štoviše željeli bismo ih i tražili ih. Veselili bi se što možemo trpjeti iz ljubavi prema Onomu koji je toliko trpio za nas. Zar imamo razlog da se tužimo? Gledaj siromašne pogane! Oni nisu tako sretni da poznaju Boga i Njegove neizmjerne savršenosti, a ipak nose tolike i iste križeve poput nas, ali nemaju istog veselja kao odabranici.

Velite da je teško trpjeti. Ne, trpjeti je utješljivo, ugodno i sreća, ali dok trpimo, moramo ljubiti, a ljubiti dok trpimo.

Gledajte, djeco moja, na putu križa mučan je samo prvi korak. Strah pred križevima naša je najveća pogriješka. Činili mi što mu drago, ipak nas stigne križ, jer mu nikako ne možemo izbjegnuti. Zašto ne ljubimo, dakle, svoj križ, zašto ga ne upotrijebimo kao štap za Nebo? **Na žalost većina ljudi odvraća se od križa. Što se pak više od njega udaljuju, to ih još jače udara i pritišće.** Budite mudri i pođite mu u susret kao apostol Andrija. Kada je vidio podignut križ na kome je imao izdahnuti, uskliknuo je: «Zdravo, mili križu! Primi me u naručaj svoj! Otki me ljudima i vrati me mome Učitelju koji me spasio po tebi!»

Upamtite dobro, djeco moja: tko ide u susret križu, izbjegne križevima! Moguće da se i sastane s križevima, ali je zadovoljan jer ih želi i žarko ljubi. Križevi ga združuju s Isusom, čiste ga, odvraćaju od ovoga svijeta, odstranjuju mu iz srca sve zapreke, pomažu mu u životu kako nam pomaže most preko vode. Promatrajte svece: ako nisu bili proganjani, tada proganjahu sami svoju sebičnost.

Jednom se ovako potuži neki pobožni redovnik Gospodinu što ga proganjaju: «Gospodine, što učinih da me tako zlostavljaju?» Gospodin mu odgovori: «A što učinih Ja kada me onako zlostavljahu na Kalvariji?» Redovnik Ga razumje, proplaka, zamoli oprostjenje i nije se nikada više tužio.

Ljudi ovoga svijeta se međusobno tješe imaju li kakav križ, a kršćani se vesele kad nemaju križeva! ... Pa zar je to ljubav za Kristom propetim? Kršćanin živi među križevima kao riba u vodi. Promatrajte sv. Katarinu, imala je dvije krune, jednu čistoće, a drugu mučeništva. I sretna je ova svetica, jer je više ljubila trpljenje od grješnog užitka.

Koliku slatkoću u trpljenju kušaju one duše koje su se sasvim predale Bogu! Njihovo je trpljenje kao ocat u koji smo nalili mnogo ulja. Ocat ostaje uvijek ocat, ali blagost ulja umanju njegovu žestinu te je gotovo ni ne opažamo.

U jednoj župi bijaše neki mališan kojega je bolest teško prikovala uz krevet. Rekoh mu: «Zar ne, sinko moj, ti trpiš mnogo?» Mališan odgovori: «Ne, gospodine župniče, danas ne osjećam ništa od mojih jučerašnjih, a sutra ne ću više ništa osjećati od mojih današnjih boli.»

«Zar ne bi želio ozdraviti?»

«Ne, jer prije nego sam obolio bijah vrlo nevaljao, pa bih mogao opet postati ako bih ozdravio. Zato volim ostati bolestan do volje Božje.»

Ta patnja bijaše sigurno ocat, ali ju je blažilo ulje. Mi to ne shvaćamo jer smo odviše zadahnuti zemaljskim duhom. Posramljuju nas, eto, djeca u kojima je duh Božji. Tužimo se, mrmljamo i prkosimo kad nam dragi Bog pošalje križeve. Vrlo smo osjetljivi na sve što nas stigne, uvijek bismo htjeli biti ovijeni u svilu!

Križem zaslužujemo Nebo. Bolesti, napasti i trpljenja, to su križevi koji nas vode u Nebo. Brzo će proći zemaljski život sa svim svojim patnjama. Pogledajmo svece koji su već u nebesima ... Dragi Bog ne zahtijeva od nas tjelesno mučeništvo. On traži samo mučeništvo srca i volje. Naš je uzor božanski Spasitelj. Uzmimo zato svoj križ na se i slijedimo Ga. Radimo poput Napoleonovih vojnika. Jednom su morali preko nekoga mosta na koji bijahu upereni topovi, i nitko se nije usudio preko mosta. Tada Napoleon uze barjak i pođe prvi

preko mosta, a svi ostali nagrnuše za njim. Učinimo i mi tako i pođimo za dragim Spasiteljem koji ide s križem pred nama.

Križevi su nebeske ljestve. Kako je utješno trpjeti kad nas vidi Bog, pa možemo navečer pri ispitivanju savjesti reći: Sretna si, dušo moja, jer si danas bila dvije ili tri ure slična Isusu Kristu; bila si zajedno s Njim bičevana, trnjem krunjena i razapeta. O, koliko će biti to blago za smrt! Ugodno će biti umrijeti ako budemo živjeli s križem.

Morali bismo trčati za križem kao lakomci za novcem. Jedino nas križevi mogu osigurati za Sudnji dan. Veselit ćemo se na Sudnji dan što smo trpjeli, ponosni ćemo biti što bijasmo ponižavani, a naše žrtve bit će naše jedino bogatstvo.

Ako vas tko zapita: «Što moramo činiti da se obogatimo? – «Raditi!», reći ćete. A hoćemo li doći u Nebo, moramo trpjeti. Bog nam kaže put po Šimunu Cirencu, koji zove svoje prijatelje da mu pomognu nositi križ. Bog hoće da svoj pogled nikada ne odvrćemo od križa. Zato ga stavljamo u kuće, na putove, raskršća i brda, da promatrajući ga sjetimo se koliko nas je Bog ljubio.

Križ obuhvaća svijet jer gleda na sve četiri strane svijeta. Za svaku je jedan dio određen. Križevi su na putu u Nebo kao čvrsti kameni most koji vodi preko rijeke. Kršćani koji ne trpe prelaze rijeku po slabom mostu i uvijek su u strahu da im se ne sruši pod nogama.

Tko ne ljubi križ, može se doduše spasiti, ali će biti kao sićušna zvijezda na nebu. Tko se pak za dragoga Boga borio i trpio, sjat će kao sjajno sunce. Preobraze li se naši križevi u plamenu ljubavi, slični su hrpi trnja koju bacimo na oganj i ona izgori, a ostane samo pepeo. Trnje je tvrdo i oštro, ali je pepeo mekan. Križevi će nestati u sjaju uskrsnuća.

Metni zreo grozd u tijesak, iscurit će sladak sok. I naša duša pod pritiskom križa daje sok koji nas krije i hrani. Jesmo li bez križa, suhi smo; nosimo li bilo kakav križ s pouzdanjem, čutimo slatkoću kao da smo već u Nebu. S nama je i dragi Bog i Blažena Djevica i svi sveci.

Nevolje nas vode do podnožja križa, a križ nas dovodi pred nebeska vrata. Hoćemo li prispjeti onamo, moramo ići uzbrdice, biti poniženi, prezreni i pogaženi. U ovoj dolini suza sretni su samo oni koji usred patnja sačuvaju mir srca, jer oni kušaju radost djece Božje. Sva su trpljenja slatka **ako trpimo sjedinjeni s Isusom**.

Promatrajmo dobro život svetaca, gledajte put kojim su oni išli. Kad nisu imali ništa trpjeti, mišljahu da su nesretni i da ih je Bog zapustio.

PISMO PRIJATELJIMA KRIŽA

Sveti Ljudevit Marija Grignon Montfortski (1673- 1716) je napisao ovo *Pismo prijateljima Križa* za vrijeme duhovnih vježbi 1714. godine u Rennesu. Pismo je upućeno udruzi vjernika “Prijatelji Križa” koju je on osnovao 1708. godine u St-Smilienu. Pismo je jedino djelo, uz nekoliko *Pjesama*, koje je sveti misionar uspio objaviti za svog života.

Stil pisma je jedan direktni nagovor – poziv na nasljedovanje Isusa Krista i u njemu svetac izlaže životni program prijatelja Križa. Montfort sam u svom životu bio je duboko “označen” znakom križa. On je iskusio patnju i križ u svim dimenzijama i periodima svoga života.⁴

Božanski Križ me skriva i sprječava me govoriti. Dakle, ne mogu i ne želim vam govoriti ni otkriti osjećaje moga srca o uzvišenosti svetih vježbi vašeg sjedinjenja s Križem Isusa Krista koji je dostojan klanjanja.

Ipak, dragi prijatelji Križa ! Danas, zadnji dan mojih duhovnih vježbi, ostavljam svoju samoću i, da tako kažem, izlazim iz očaravajućeg boravišta svoga duha kako bih ocrtao na ovom papiru s nekoliko laganih obrisa Križ da bi se utisnuli u vaša dobra srca. Dao Bog da

---

⁴ Životopis sv. Ljudevita Montfortskoga možete nabaviti u našem centru “Sav – tvoj”.

radije krv iz mojim žila, nego li crnilo moga pera učini ih prodornima. Ali što to govorim, i kada bi to bilo potrebno, ta je krv odveć grešnička.

Zato neka Duh Boga živoga bude život, snaga, duša i sadržaj mojega pisma. Njegovo pomazanje neka je moje crnilo, a njegov božanski Križ moje pero, a vaše srce moj papir.

UZVIŠENOST UDRUGE “PRIJATELJI KRIŽA”

Vi ste, prijatelji Križa, sabrani kao raspeti vojnici da se borite sa svijetom; ne povlačeći se pred njim – kao redovnici i redovnice - iz straha da budu pobijedeni; nego kao jaki i hrabri vojnici na bojnopolju, bez uzmicanja ni pedlja natrag, bez bježanja! Hrabro! Borite se odvažno!

Sjedinite se u savez duša i srdaca. Taj je savez mnogo jači i strašniji za svijet i pakao, nego li su za neprijatelje jedne države snage njene vojske dobro sjedinjene. Đavoli se sjedinjuju da vas upropaste: sjedinite se i vi da ih pobijedite; škrtci se sjedinjuju da trguju i steknu zlata i srebra: radite i vi zajedno da steknete blaga vječnosti koja su skrivena u Križu. Sjedinjuju se raspuštena djeca svijeta da se vesele: sjedinite se i vi da trpite.

Uzvišenost imena “Prijatelji Križa”

Vi se zovete prijatelji Križa. Uzvišeno li je ovo ime! Priznajem vam da sam tim imenom očaran i gotovo zablješten. Ono je sjajnije od sunca, uzvišenije od neba, slavnije i veličanstvenije od najkrasnijih naslova i imena careva i kraljeva. To je veliko ime Isusa Krista, pravoga Boga i čovjeka; da, to mora biti i jedino pravo i jasno ime svakoga kršćanina! (usp. Gal 6,14).

Ali kolikogod me oduševljava njegov sjaj, toliko se bojim njegove težine. Kolike su nepropustive i teške dužnosti sadržane u ovom imenu, sam Duh Sveti izriče ih ovim riječima : *Vi ste izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za Božju svojinu* (1 Pt 2,9).

Prijatelj Križa je od Boga izabrani čovjek između deset tisuća ljudi koji žive po svojim sjetilima i samo po svojoj glavi, da postane božanski duhovan, uzdignut iznad razuma. Proviđi život posve protivan sjetilima u svjetlu čiste vjere i žarke ljubavi prema Križu.

Prijatelj Križa je kralj i junak, koji slavi pobjedu nad đavlom, svijetom, tijelom i nad njihovim trima požudama (usp. 1 Iv 2,16). Ljubavlju, kojom ljubi poniženja, pobjeđuje oholost sotone; ljubavlju prema siromaštvu nadvladava škrtost svijeta; ljubavlju prema trpljenju mrtvi sjetilnost tijela.

Prijatelj Križa je svet čovjek rastavljen od svega vidljivoga. Srce je njegovo uzvišeno nad sve ništavno i prolazno, njegova domovina je Nebo, na zemlji boravi samo kao stranac i došljak i ne poklanja joj svoga srca (usp. 1 Pt 2,11); promatra je posvema ravnodušno.

Prijatelj Križa je dragocjena svojina Isusa Krista koju je zadobio raspet na Kalvariji u zajedništvu sa Majkom. On je Benjamin, sin boli, rođen u Njegovom bolnom srcu, proizišao iz Njegova ranjenoga boka i još rumen od Njegove krvi⁵. Rođen u ovakvoj krvavoj žrtvi, želi jedino križ, smrt svijetu, tijelu i grijehu, da uzmogne već ovdje na zemlji živjeti sakriven život s Kristom u Bogu (usp. Kol 3,3). Napokon je savršeni prijatelj Križa pravi Kristonosac, štoviše drugi Isus Krist, tako da uistinu može reći sa apostolom : *Živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni* (Gal 2,20).

---

⁵ Smisao ovog događaja nam daje samo Sveto pismo. Krv označava stvarnost žrtve Jaganjaca koja se proljeva za spas svijeta (usp. Izl 24,8), dok je voda simbol Duha i njegove plodnosti. Crkveni oci su s pravom u vodi vidjeli simbol krštenja, a u krvi euharistije te u ovim sakramentima znak Crkve, nove Eve koja se rađa iz boka novog Adama.

Pitam vas, dragi prijatelji Križa, da li ste po svojim djelima ono što znači vaše veliko ime? Želite li barem iskreno i s čvrstom voljom takvi postati milošću Božjom, u sjeni križa, na Kalvariji i pod okriljem ožalošćene Majke Božje? Upotrebljavate li za to sva nužna sredstva? Jeste li pošli uskim i trnovitim putem na Kalvariju koji je pravi put života? Niste li možda i neopazice krenuli širokim putem svijeta, koji je put propasti? Znete li da ima jedan put koji se čini čovjeku ravan i siguran, a ipak vodi u smrt? (usp. Izr 14,12)?

Razlikujete li također dobro glas Božji i njegove milosti od glasa svijeta i naravi? Čujete li dobro glas Boga, našega dobrog Oca, koji poslije onoga trostrukoga jao, kojim je prokleo one koji slijede požude ovoga svijeta... *Jao, jao, jao stanovnicima zemlje* (Otk 8,13) ...vama pak raskriljenih ruku i pun ljubavi dovikuje: *Ocijeli se od njih, izabrani moj narode* (Otk 18,4). Predragi prijatelji Križa moga Sina, odijelite se od sinova svijeta koji su prokleti od moga Veličanstva, isključeni od moga Sina (usp. Iv. 17,9), a osuđeni od Duha Svetoga (usp. Iv 16,8.s.). Ne sjedajte na njihove okužene učiteljske stolice, ne slijedite njihove savjete i ne ustavljajte se na njihovim putovima. Bježite iz sredine velikoga sramotnoga Babilona, slušajte samo glas i slijedite samo stope moga preljubljenoga Sina kojega vam dadoh da bude vaš put, istina, život i vaš uzor: *Njega slušajte!* (Mt 17,5) Slušajte preljubljenoga Isusa koji vam pod teretom svoga Križa dovikuje: *Pođite za mnom !* (Mt 4,19). *Tko ide za mnom, ne hoda u tami !* (Iv 8,12). *Uzdajte se, ja sam pobijedio svijet* (Iv 16,33).

Dvije stranke

Gledajte, draga braćo, dvije stranke koje se bore neprestance međusobno: jedna je Isusa Krista, a druga je stranka svijeta⁶.

Desno su sljedbenici našega miloga Spasitelja koji se uspinju uskim putem, koji je danas više nego ikada suzila pokvarenost ovoga svijeta. Na čelu te povorke ide naš dobri Učitelj bosonog, okrunjen trnovom krunom, izranjen i krvava tijela. Nosi teški Križ. Malo ih ide za njim, samo šačica; ali Ga srčano slijede. Doista, ili se Njegov blagi glas ne čuje u buci ovoga svijeta ili se nema hrabrosti da Ga se slijedi u njegovom siromaštvu, patnjama, poniženjima i drugim križevima, koje nužno moramo nositi danomice cio život dok smo u Njegovoj službi.

Lijevo je stranka svijeta, ili đavla, koja je, naizgled, mnogobrojnija, ljepša i sjajnija. Cijeli lijepi svijet tu trči. Ti su putovi široki i ugodniji, širi nego ikada zbog mnoštva koje njima hodi, poput bujice. Ovi su putovi posuti cvijećem, obrubljeni zabavama i igrama, pokriveni zlatom i srebrom. Zamamni su, pa kako da ne pođu za njima ljubitelji mekoputnosti ?

Maleno stado, koje slijedi Isusa na desno (usp. Lk 12,32), govori samo o suzama, pokori, molitvama i preziranju svijeta. Često se čuju jecanjem isprekidane riječi: “Dajte da trpimo, plaćemo, postimo i molimo, pustite nas da budemo u skrovitosti, ponizni, siromašni i umrtvljeni samozatajom, jer tko nema duha Kristova, koji je duh Križa, nije Kristov (usp. Rim 8,9). Oni, koji su Kristovi, razapeli su tijelo svoje zajedno sa požudama. Da ne budemo prokleti, moramo se suobličiti svome uzoru, Isusu Kristu.

Hrabro! Jedan drugom povikuju - Hrabro! Ako je Bog uz nas, među nama i pred nama, tko će biti protiv nas? Onaj koji je u nama jači je od onoga koji je u svijetu. *Nije sluga veći od gospodara!* (Iv 13,16). Kratak čas žalosti pribavlja nam veliku vječnu slavu (usp. 2 Kor 4,17). Manje je izabranih, nego li što se misli! (usp. Lk 13,23). Samo hrabri i siloviti prisvajaju silom nebo (usp. Mt 11,12). Okrunjen će biti samo onaj koji se borio zakonito po evanđelju, a ne po modi i shvaćanju svijeta (usp. 2 Tim 2,5) Borimo se, dakle, hrabro, trčimo brzo da što prije stignemo cilju i dobijemo krunu.

Ovo je dio riječi Božjih kojima se potiču međusobno prijatelji Križa.

⁶ Usp. Ps 1; Mt 6,24; Lk 16,23. Dvije stranke podsjećaju i na “dva puta” o kojima se govori u *Didache* ili nauku dvanaestorice apostola i na “dvije zastave” iz *Duhovnih vježbi* sv. Ignacija.

Sinovi svijeta, da se što jače utvrde u svojoj zlobi bez skrupula, dovikuju si danomice: “Život, život; mir, mir; veselje, veselje; jedimo, pijmo, pjevajmo, plešimo, igrajmo i zabavljajmo se! Bog je dobar! Nije nas stvorio zato da nas baci u vječno prokletstvo; ne zabranjuje nam Bog da se veselimo; ne će nas prokleti zbog toga; ostavimo se skrupula: ne ćemo propasti!” *Ne, ne ćete umrijeti...* rekla je zmija (Post 3,4).

Prisjetite se, draga subraćo, da vas ovaj čas gleda naš dobri Isus i svakomu pojedinomu govori:

“Gle, gotovo Me ostavlja cijeli svijet na kraljevskom putu Križa. Slijepi idolopoklonici rugaju se mome Križu misleći da je ludost; okorjeli se Židovi sablažnjuju nad njim kao da je kamen smutnje i užasa (usp. 1Kor 1,23); krivovjernici ga razbijaju, ruše, kao stvar dostojnu prezira! Na žalost moram reći sa suzama u očima i skršena srca da Mi je najteža bol što su Me moja vlastita djeca, koju sam odgojio u vlastitom krilu i poučavao u svojoj školi, ti moji udovi, koje sam oživio svojim duhom, napustila su Me i prezrela, te postadoše neprijatelji moga Križa (usp. Fil 3,18). *Hoćete li i vi otići?* (Iv 6,68).

Hoćete li Me napustiti i vi koji ste još ostali, bježeći od moga Križa, kao djeca ovoga svijeta, koja se ponašaju kao antikristi? *Mnogi su se pojavili antikristi...* (1 Iv 2,18). Zar ćete se i vi suobličiti ovom svijetu i prezreti siromaštvo moga Križa i hlepiti za bogatstvom? Zar ćete i vi izbjegavati patnje moga Križa, a hlepiti za ugodama; mrziti poniženja moga Križa i težiti za častima? Mnogi su Mi naizgled prijatelji koji govore i javno da Me ljube, a uistinu Me mrze jer ne ljube moj Križ; mnogi prijatelji sjede za mojim stolom, ali malo ih je koji rado nose moj Križ”⁷.

Na ovaj ljubezni poziv Isusa Krista uzdignimo se nad same sebe, ne dajmo da nas kao Evu zavedu naša sjetila; gledajmo jedino na začetnika i dovršitelja naše vjere, Isusa Krista raspetoga. (usp. Heb 12,2). Izbjegavajmo iskvarenost i požudu pokvarenog svijeta, a ljubimo savršeno Isusa Krista u križevima svake vrste. Razmatrajmo često one čudesne riječi našega ljubljenoga Učitelja, koje sadržavaju u sebi svu savršenost kršćanskoga života: *Ako tko hoće ići za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme križ svoj i neka me slijedi!* (Mt 16,24).

PUT KRŠĆANSKOG SAVRŠENSTVA

Sve kršćansko savršenstvo se sastoji:

1. U želji i odluci da se postane svet: *Ako tko hoće ići za mnom;*
2. U obraćenju i mrtvljenju: *neka se odrekne samoga sebe;*
3. U trpljenju: *neka uzme križ svoj;*
4. U nasljedovanju i djelovanju: *i neka me slijedi!*

Ako tko hoće ići za mnom

Isus kaže: *Ako tko*, a ne “ako neki”, da bi označio malen broj izabраниh, koji će se htjeti suobličiti Isusu Kristu raspetom u nošenju svoga križa. Taj broj je malen, tako malen da bismo od boli svisnuli kad bi nam bilo dano da ga upoznamo. Toliko malen da se jedva nađe jedan između deset tisuća, kako je to bilo objavljeno većem broju svetaca, na primjer sv. Šimunu Stiliti, kako nam to prenose sv. opat Nil, sv. Efreem, sv. Basilije i drugi. Toliko ih je malo da, kad bi Bog htio sabrati prave nosioce Križa, morao bi im doviknuti, kako je nekoć po proroku viknuo: *Bit ćete probрани jedan po jedan!* (Iz 27, 12), sabрани jedan iz ove pokrajine, drugi iz onog kraljevstva.

Ako tko hoće, to jest ako ima istinsku, potpunu i odlučnu volju koju ne pokreće narav, običaj, samoljublje, interes ili ljudski obzir, nego posebna pobjednička milost Duha Svetoga,

⁷ Nasljeduj Krista II, p. 11, br.1.

koja se ne daje svakome: Nije dano svakome da razumije ova otajstva (usp. Mt 13,11). Istinska iskustvena spoznaja otajstva Križa je dana samo malom broju prijatelja.

Čovjek, koji se hoće popeti na Kalvariju i usred svoje zemlje dati se sa Isusom razapeti na Križ, mora biti hrabar, odlučan junak, visoko uzdignut k Bogu, koji prkosi svijetu i paklu, svojemu tijelu i svojoj vlastitoj volji, pripravan sve ostaviti, sve poduzeti i sve trpjeti za Isusa Krista. Znajte, dragi prijatelji Križa, da oni među vama, koji nisu tako odlučni, idu samo na jednoj nozi, lete samo jednim krilom i nisu dostojni biti u vašoj sredini, jer nisu vrijedni da se zovu prijateljima Križa, koji moramo sa Isusom ljubiti, velikodušno i s velikom srčanošću. Nečija polovična volja mogla bi, poput šugave ovce, pokvariti cijelo stado. Ima li među vama koja takva, koja je ušla u vaš ovčinjak kroz opaka vrata svijeta, istjerajte je u ime Isusa Krista razapetoga, kao vučicu koja je prodrila među ovce.

Ako tko hoće ići za mnom, koji sam se tako ponizio, poništio, da sam postao sličniji crvu nego čovjeku; *a ja crv sam, a ne čovjek* (Ps 22,7); koji sam došao na svijet samo zato da zagrlim Križ, da ga usadim usred svoga srca, zavolim od svoje rane mladosti, (usp. Mudr 8,2) da cijeli svoj život žedam za njim, (*kako sam tjeskoban dok se sve to ne izvrši* (Lk 12,50), da ga radosno nosim i da mi je miliji nego li sve radosti nebeske i zemaljske, (*namjesto određene mu radosti podnese Križ* (Heb 12,2); i koji, napokon, nisam bio zadovoljan prije nego što sam umro u njegovom božanskom zagrljaju.

Neka se odrekne samoga sebe

Ako tko, dakle, hoće za mnom koji sam raspet i tako sam se poništio, neka se kao i ja hvali samo siromaštvom, poniženjima i trpljenjima moga Križa; neka se odrekne samoga sebe!

Neka su isključeni iz društva pravih prijatelja križa oni oholi nosioci križa, mudraci svijeta, veliki geniji i jake duše, koje su poradi svoga znanja tvrdoglave i znanjem se nadimlju! Daleko neka budu oni silni brbljavci koji mnogo viču, a ne donose nikakvih plodova osim onih svoje taštine! Daleko neka budu one «pobožne» oholice, koje svugdje donose sotonski ja i uvijek u ustima imaju onu oholu riječ: *Zahvaljujem ti što nisam kao ostali ljudi* (Lk 18,11), koji ne mogu trpjeti prekoravanja a da se ne ispričavaju, poniženja a da se ne uzvisuju.

Brižno pazite da ne primite u svoje društvo takove delikatne i osjetljive duše koje se boje svakoga i najmanjega uboda igle; koje u najmanjoj boli viču i tuže se, a nisu nikada okusile pokorničke haljine, ni drugih pokorničkih muka, i u svojim pomodarskim pobožnostima tražeći ugodu miješaju finoću i najistančaniju neumtrvljenost.

Neka uzme križ svoj

Neka uzme križ svoj! - Svoj. Neka takav čovjek ili takova žena – rijetka žena koja *više vrijedi nego biserje* (Izr 31, 10) i koju cijela zemlja ne bi mogla isplatiti - radosno uzme, s ljubavlju zagrlji i nosi hrabro na vlastitim ramenima svoj križ, ne tuđi.

Svoj križ što mu ga je pripravila moja mudrost po težini, mjeri i broju (usp. Ps 11,20): svoj križ, koji sam ja vlastitom rukom i najvećom točnošću četverostruko izmjerio: naime njegovu debljinu, duljinu, širinu i dubinu; svoj križ, koji sam mu ja, u jednom činu beskrajne ljubavi i dobrote prema njemu, izrezao tek kao mali dio onoga Križa koji sam nosio na Kalvariju; svoj križ, koji je najveći dar uopće što ga mogu na zemlji darovati svojim odabranicima; svoj križ, kojemu je *debljina* gubitak zemaljskih dobara, poniženja, preziranja, boli, bolest i duhovne patnje, što ih mora iz ruke moje providnosti primati svaki dan do svoje smrti; svoj križ, kojemu je *duljina* određeni broj mjeseci i dana u kojima je potišten zbog klevete, satrt bolešću u krevetu, spao na prosjački štap, prisiljen da bude izvrnut mnogim napastima, suhoći, osamljenosti i drugim duhovnim patnjama; svoj križ, čiju *širinu* čine teške situacije pune gorčine bilo sa strane rodbine, prijatelja i suradnika; napokon svoj križ, kojemu je *dubina*

najskrovitija patnja kojom ću ga ožalostiti, a da ga ne će moći utješiti stvorovi, pače će ga ostaviti da mu otežaju boli.

Neka uzme križ, nipošto vuče ili strese; neka ne odreže ništa od njega i neka ga ne skriva, već neka ga nosi visoko uzdignuta. Neka drži Križ visoko u ruci, neka ne bude nestrpljiv; neka se ne tuži; neka ne plače i neka se ne tuži; neka ne mrmlja svojevolutno; bez razdioba i bez naravi prirodnih izgovora, neka se ne srami, neka se ne obazire na ljude.

Neka ga stavi na svoje čelo i govori sa sv. Pavlom: *Neka je daleko od mene da se čime ponosim osim Križem Gospodina našega Isusa Krista* (Gal 6,14). Bogu neka se sviđa da ja nemam druge slave osim u Križu Isusa Krista, moga Učitelja. Neka ga nosi na svojim ramenima poput Isusa Krista, da mu Križ bude oružje pobjede i žezlo njegova kraljevstva.

Napokon neka ga iz ljubavi usadi u svoje srce, da ga pretvori u gorući trnov grm koji će danju i noću gorjeti najčišćom ljubavi prema Bogu i ne će nikada izgorjeti (usp. Izl 3,2).

Ništa nije tako nužno kao nositi Križ

Križ, neka ga nosi, jer ništa nije tako nužno, tako korisno, slatko i slavno, kao nešto trpjeti za Isusa Krista.

Grješnicima

Uistinu, dragi prijatelji Križa, svi ste vi grješnici ; nema među vama ni jednoga, koji nije zaslužio pakao, ja više nego itko drugi. Naši grijesi moraju biti kažnjeni, bilo na ovom, bilo na drugom svijetu. Kazni li nas Bog za našega života na zemlji, ne će nas kazniti na drugom svijetu.

Ako prihvaćamo da nas Bog kazni za života, tada će kazna biti blaga, kaznit će nas milosrđe, koje vlada na ovom svijetu, a ne stroga pravda; kazna će biti lagana i prolazna, pratit će je slatkoća i zasluga, a u vremenu i vječnosti nagrada.

Odgodi li Gospodin za vječnost zasluženu kaznu za naše grijehе koju smo zaslužili i koja je nužna, tada će nas kazniti ognjem i krvlju osvetna pravednost Božja. Strašna kazna (usp. Heb 10,31), neizreciva, nepojmljiva. *Tko će mjeriti žestinu gnjeva tvojega*. (Ps 90,11). Kazna bez milosrđa: *Sud bez milosrđa* (Jak 2,13); bez sućuti, utjehe, zasluga, granica i kraja.

Da, vječna. Jedan smrtni grijeh koji si počinio u času, ona grješna i svojevolutna zla misao koju si davno zaboravio, ili riječ koju je odnio vjetar, ono na očigled nezatno djelo protiv Božjega zakona koje je trajalo tako kratko vrijeme; bit će kažnjeno kroz cijelu vječnost sa đavlima u paklu, tako dugo dok će Bog biti Bog, a da se Bog osvete ne će smilovati tvojim strašnim mukama, tvojim uzdasima i suzama, koje bi mogle i pećine rastopiti. Zauvijek trpjeti bez ikakve zasluge, milosrđa i kraja!

Mislimo li mi na to kad nas snađe kakvo trpljenje na ovome svijetu? Kako smo sretni kad još možemo vječnu neplodnu kaznu bez zasluga zamijeniti prolaznom i punom zaslugom, noseći strpljivo taj križ! Koliko imamo neisplaćenih dugova! Kolikim smo samo grijesima sagriješili za koje ćemo morati poslije gorkog kajanja i iskrene ispovijedi trpjeti u čistilištu kroz čitava stoljeća, jer se u ovom životu zadovoljismo sa nekoliko lakih pokora!

Podmirimo Bogu dugove dok smo na ovom svijetu noseći rado svoj križ. Na drugom svijetu morat ćemo sve do posljednjeg novčića (usp. Mt 5,26), do posljednje nepotrebne riječi platiti. Kad bi nam bilo moguće oteti đavlu knjigu smrti, u kojoj je zabilježio sve naše grijehе i kaznu (usp. Kol 2,14) koju smo zaslužili za njih, našli bismo, da smo zaduženi golemim dugom. Tada bismo radosno trpjeli na ovom svijetu godine i godine radije, negoli samo i jedan jedini dan u vječnosti.

Božjim prijateljima

Ne laskate li sebi, moji prijatelji Križa, da ste već prijatelji Božji ili barem da hoćete biti prijatelji Božji? Odlučite, dakle, piti kalež koji treba piti, da postanete prijatelji Božji : “Pili su kalež Gospodinov i postadoše prijatelji Božji”⁸. Miljenik Benjamin je imao kalež, a njegova braća samo pšenicu (usp. Izl 44, 1-12); učenik, Isusov ljubljani učenik, bio je u njegovom Srcu, pošao je za njim na Kalvariju i pio je iz kaleža. *Možete li i vi piti kalež?* (Mt 20,22). Dobro je željeti slavu Božju, ali ako se ne odlučimo da sve trpimo, onda ne znamo što želimo i to je luda i besmislena želja! *Ne znate što ištete* (Mk 10,38). *Treba kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje* (Dj 14,21). Da morate okušati mnoge nevolje, to je neophodno! Nije moguće unići u kraljevstvo nebesko, nego nakon mnogih križeva i nevolja.

Božjoj djeci

Vi se s pravom hvalite da ste djeca Božja, ali hvalite se i udarcima bičeva koje vam daje ovaj dobri Otac, i od kojih vas ni u buduće ne će poštediti, jer *Gospodin kara onoga koga ljubi i šiba svakoga koga usvaja za svoga sina* (Heb 12,5). Ako vi niste među njegovom ljubljenom djecom, koje li nesreće, tada ste, kaže sv. Augustin, među odbačenicima. Svatko tko ne uzdiše na ovom svijetu poput putnika i tuđinca, na drugom se svijetu ne će radovati kao nebeski građanin, veli sv. Augustin. Ne pošalje li vam Bog Otac od vremena do vremena pokoji dobar križ, to je dokaz da se na vas nešto ljuti ili da ne misli više na vas. On vas gleda kao tuđince koji su izvan njegove kuće i zašтите ili ste mu postali kao nezakonita djeca (usp. Heb. 12,8) koja ne zaslužuju ni njegove brige ni ukora, jer nemaju prava na očevu baštinu.

Učenicima rassetoga Boga

Prijatelji Križa, učenici rassetoga Boga, pogani ne poznaju otajstvo križa ; Židovi ga odbacuju, krivovjerci i zli katolici ga preziru i od njega bježe. Kad je tako, naučite se ovo veliko otajstvo upoznati u školi Isusa Krista, jer ga jedino tu možete upoznati. Uzalud ćete tražiti po svim akademijama staroga svijeta makar samo jednoga filozofa koji bi naučavao ovu nauku; badava ćete pozvati u pomoć i razum i sjetila: ovo otajstvo može vas naučiti jedino Isus Krist i uvesti vas u njegovo iskustvo po svojoj pobjedničkoj milosti.

Usavršavajte se, dakle, u ovoj uzvišenoj znanosti pod vodstvom tako velikoga Učitelja, pa ćete dokučiti i sve druge znanosti, jer ona savršeno sadrži sve ostale. To je naša naravna i nadnaravna filozofija, božanstvena i otajstvena teologija, naš kamen mudrosti⁹ koji strpljivošću preobražava najsiroviju kovinu u dragocjene metale, najstrahovitije boli u slast, siromaštvo u bogatstvo, a najdublja poniženja u slavu. Među vama je najmudriji onaj, pa neznao inače ni prvih slova, koji zna najbolje nositi svoj križ.

Čujte velikoga sv. Pavla, koji nakon svoga povratka iz trećega neba - gdje je spoznao otajstvo i Anđelima skriveno – veli da ništa drugo ne zna i ne želi znati osim Isusa Krista rassetoga (usp. 1 Kor 2,2). Raduj se, dakle, i ti, jadni čovječe, siromašna, nenadarena i neuka ženo, znadeš li radosno trpjeti, jer tada znadeš više od najučenijeg doktora Sorbone, koji ne zna tako dobro trpjeti kao ti.

---

⁸ Iz rimskog Časoslova.

⁹ Sv. Ljudevit se često u svojim spisima vraća na ovaj pojam i njime bi htio kazati da je Križ za kršćane izvor svake mudrosti. Tako u djelu *Ljubav vječne Mudrosti* kaže: “Filozofi hvale svoje filozofske dokaze kao sredstva da postignemo tu mudrost. Alkemičari hvale tajne svog tajanstvenog proučavanja kojim žele doći do filozofskog kamena (kamena mudrosti), jer po njihovu mišljenju u njemu je sadržana mudrost” (br. 85.). Alkemijska je jedna ezoterična znanost koja je imala svoj procvat u srednjem vijeku pa sve do 17. stoljeća. Alkemičari su nastojali pronaći način pretvorbe metala u zlato i opći lijek za svaku patnju.

Udovima Isusa Krista

Vi ste udovi Isusa Krista (usp. 1Kor 6,15). Koje li časti! A zašto moramo ovako trpjeti? Glava naša je okrunjena trnjem, a zar da udovi budu ružama okrunjeni! Glavu su pljuvali i prekrili je blatom na Križnom putu, a zar udovi da se na kraljevskim prijestoljima mažu mirisima? Glava nema gdje da se nasloni i otpočine (usp. Mt 8,20), a zar da se udovi po mekanom perju udobno izležavaju! To bi bila nečuvena nakaza.

Ne, dragi moji prijatelji Križa, ne varajte se: oni kršćani koje vidite svagdje obučene po modi, fino urešene, učene i uobražene do smiješnosti, nisu pravi učenici, ni pravi udovi Isusa Krista raspetoga. Vi biste pogrdili ovu trnjem okrunjenu Glavu i istinu svetoga evanđelja kad biste drugačije mislili. Bože moj, koliko ima nazovi kršćana koji drže da su udovi Isusa Krista Spasitelja, a koji su njegove izdajice i progonitelji, jer dok se rukom križaju, dotle su mu u srcu neprijatelji.

Ako ste vođeni istim duhom i živite istim životom kao Isus Krist, vaša trnjem okrunjena Glava, tada budite spremni na trnje, bičeve, čavle; ukratko na križ, jer treba da učenik bude kao Učitelj, i udovi kao Glava. Kada bi i vama nebesa, kao sv. Katarini Sijenskoj, ponudila jednu krunu od ruža, a drugu od trnja, bez promišljanja izaberite za sebe poput nje trnovu krunu i pritisnite je na svoju glavu, da budete slični Isusu Kristu¹⁰.

Hramovima Duha Svetoga

Vi dobro znate, prijatelji moji, da ste hram Duha Svetoga (usp 1Kor 6,19). Jednom će i vas Gospodin, Bog ljubavi, upotrijebiti kao živo kamenje za gradnju nebeskoga Jeruzalema (usp Otk 21,2). Budite, dakle, pripravnici za života biti odrezani, obrađeni i izvajani čekićem križa, da ne ostanete neobrađeno kamenje, kamenje koje ne služi ničemu, bezvrijedno je i baca se daleko. Čuvajte se da se ne opirete kladivu koje vas teše, pazite na ruku koja vas okreće i na dlijeto kojim vas vaja. Možda ovaj ljubazni i okretni Majstor iz vas želi isklesati jedan od prvih kamena temeljaca za svoju vječnu građevinu, ili jedan od najljepših kipova u svom nebeskom hramu. On, jer vas ljubi, iskusan je i zna što radi; dopustite mu neka radi po miloj volji. On udara sigurno i s ljubavlju, a ne promašuje cilja, izuzev kada ti, zbog nestrpljivosti, učiniš udarce beskorisnima.

Duh Sveti uspoređuje križ:

- čas sa sitom što čisti dobru pšenicu od slame i pljeve. Kao što sito prevrće pšenicu tamo i ovamo, dopusti i ti, bez otpora Ocu obitelji, da te vije. Sad si u situ, brzo ćeš biti u njegovoj žitnici;
- čas opet Duh Sveti uspoređuje križ sa ognjem koji žestinom svoga plamena čisti rđu sa željeza (usp 1Pt 1,7). Naš Bog je oganj, koji proždire (usp. Heb 12,29), oganj koji ostaje po križu u duši zato da je čisti, ali nipošto uništi, kao nekoć gorući grm.
- čas opet uspoređuje križ sa peći u kojoj se čisti suho zlato strpljivo podnoseći vatru koja ga prokušava, dok nevaljano zlato nestaje u plamenu ognja i dima. Pravi se prijatelji Križa čiste u ognjenoj peći patnje i napasti svojom strpljivošću, a njegovi se neprijatelji svojom nestrpljivošću i mrmljanjem gube u dimu.

Treba trpjeti kao sveci ili kao prokletnici

Dragi moji prijatelji Križa, pogledajte veliku gomilu svjedoka, koji šuteći potvrđuju što vam govorim. Letimice prisjetite se pravednoga Abela kojega je ubio brat; pravednika Abrahama, tuđinca na zemlji; pravednika Lota koji je bio prognan iz svoje domovine; pravednika Jakova

---

¹⁰ Ovaj izvještaj o dvije krune je dobro poznat životopiscima sv. Katarine tako da je svetica u ikonografiji najčešće predstavljena sa krunom od trnja na glavi.

koga proganja brat; pravednika Tobiju koji je oslijepio; pravednika Joba koji je osiromašen bio ponižen i izranjen od glave do pete.

Sjetite se apostola i tolikih mučenika koji su prolili svoju krv; spomenite se siromašnih, poniženih, prognanih i odbačenih djevica i ispovjednika, koji svi kliču sa sv. Pavlom: *Uprimo pogled u Isusa, začetnika i završitelja vjere* (Heb 12,2), vjere koju mi imamo u Njega i njegov Križ. Trebalo je da On trpi i da po Križu uđe u svoju slavu.

Spomenite se da je nježno i nedužno srce blažene Gospe, pokraj Isusa, do dna probo mač boli (usp. Lk 2,35), premda je bila čista od istočnoga i svakoga osobnoga grijeha. Žao mi je da ne mogu ovdje duže govoriti o njegovoj i njenoj Muci i pokazati da naše patnje nisu ništa u usporedbi sa onim koje su oni trpjeli.

Pa zar poslije svega toga ima ikoga koji ne bi htio nositi svoj križ? Pa tko među nama ne bi spremno pohrlio onamo gdje ga čeka križ¹¹? Tko da ne usklikne sa svetim mučnikom Ignacijem: "Neka trpim oganj, stratište, zvijeri i sve muke đavla neka navale na mene, samo da što prije budem sa Isusom Kristom"¹²

Ako nećete da strpljivo trpjeti i predano nositi svoj križ kao odabranici, tada ga morate nositi nestrpljivo i neprestano mrmljajući kao odbačenici. Slični ćete biti onim životinjama koje su ričući vukle kovčeg saveza (usp. 1Sam 6,12); bit ćete slični Šimunu Cirencu koji nerado uze sam Križ Isusa Krista (usp. Mt 27,32). Na kraju dogodit će vam se isto što i zlom razbojniku, koji je sa visine križa pao u ponor pakleni.

Ova prokleta zemlja na kojoj mi živimo ne rađa blažene; u ovoj zemlji tmine ne vidimo jasno, na ovom uzburkanom moru ne možemo ploviti mirno, napastima se ne može izbjeći bez borbe na ovom mjestu kušnje i na ovom ratnom polju ne možemo proći bez uboda jer je zemlja zasađena trnjem. I odabrani i odbačeni moraju, htjeli ne htjeli, nositi svoj križ. Zapamtite ova četiri retka:

Jedan od tri križa s Kalvarije

moraš mudro izabrati;

jer trpjeti, ili kao svetac ili kao pokajnik

ili kao nesretni prokletnik potrebno je.

Dakle, ne trpite li radosno poput Isusa Krista, ili strpljivo poput dobroga razbojnika, tada morate nevoljno trpjeti kao što je trpio zli razbojnik; morat ćete do dna iskapiti najgorči kalež bez ikakve utjehe koja proizlazi iz milosti, a k tomu okusiti svu težinu svoga križa bez pomoći koja dolazi od Isusa Krista. Osim toga morate još nositi i drugi teret, što ga davao dodaje vašemu križu, a to je nestrpljivost na koju vas navodi. Tako ćete biti nesretni u društvu sa zlim razbojnikom na zemlji i ići ćete s njim u vatru.

Ništa nije tako korisno i slatko kao nositi Križ

Naprotiv, ako trpite kako treba, tada vam križ postaje slatki jaram što ga s vama nosi Isus Krist; pretvara se u dva krila duše kojima se leti u nebesa¹³; postaje jarbol lađice koja vas sretno i lagano vodi u luku spasenja.

---

¹¹ Sv. Ljudevit sam je bio prijatelj Križa i ovaj spis iznad svega odiše njegovim svetačkim iskustvom. Svi prvi životopisci sv. Ljudevita svjedoče o njegovoj ljubavi prema Križu. On sam pišući svojoj sestri redovnici kaže (prvi dio pisma imate u bilješci br. 16): "Ipak, draga sestro, blagoslivljaj Boga za mene, jer sam zadovoljan i radostan posred svih svojih patnja, te ne vjerujem da na svijetu ima išta slađe za mene od najgorčeg križa, kad je natopljen u krvi rassetoga Isusa i u mlijeku njegove božanske Majke. No, osim ove unutarnje radosti, imamo još jednu veliku korist kad podnosimo križeve. Želio bih da proživljavaš ono što ja proživljavam. Nikad nisam postigao toliko obraćenja koliko nakon najoštrijih i najnepravednijih zabrana." (Pismo br.26.).

¹² Ignacije Antiohijski, *Poslanica Rimljanima*, p.5. PG 5. st. 690.

¹³ Usporedba preuzeta od sv. Augustina; usp. PL 36, 719.

Nosite strpljivo svoj križ pa ćete po sjaju ovoga križa biti prosvijetljeni u svojim duhovnim tamama; jer tko ništa ne trpi u kušnjama, malo zna (usp. Sir 34,10). Nosite radosno svoj križ, to će vas raspaliti ognjem božanske ljubavi “jer nitko ne može čisto i savršeno ljubiti Spasitelja, a da ne trpi”¹⁴.

Ruže se beru samo među trnjem; križ je podloga ljubavi Božje, kao drva ognju. Spomenite se lijepih riječi iz *Nasljeduj Krista*: “Što više sile nanosiš sam sebi strpljivim trpljenjem, to ćeš više napredovati u ljubavi Božjoj”¹⁵. Ne očekivaj ništa veliko od onih finih i lijanih duša, koje odbijaju svaki križ od sebe i koje sebi neupadljivo ne nameću nikakav križ. Takova je duša zapuštena zemlja koja rađa samo trnje, jer je nije mudar orač uzorao, obradio i prekopao; ona je stajaća, smrdljiva voda, koja nije dobra ni za pranje ni za piće.

Nosite svoj križ radosno pa ćete naći u njemu pobjedonosnu snagu, kojoj ne samo što se ne će moći oduprijeti vaši neprijatelji (usp. Lk 21,15), nego ćete u njemu okušati izvanrednu slast koja se ne može ni sa čim usporediti. Da, moja braćo, znajte da pravi raj na zemlji jest nešto moći trpjeti za Isusa Krista. Pitajte sve svece i oni će vam odgovoriti, da nisu nikada kušali zanosnije radosti u svojoj duši, kao kad su trpjeli veće muke. “Neka dođu na mene sve muke đavla”, govorio je sveti mučenik Ignacije. “Trpjeti ili umrijeti”, reče sv. Terezija. “Ne umrijeti, nego trpjeti”, klicala je sv. Magdalena de Pazzi. “Trpjeti i biti prezren radi tebe, o moj Isuse”, tako je govorio sv. Ivan od Križa, a tako govorahu i mnogi drugi sveci kako se to čita u njihovim životopisima¹⁶.

Vjerujte Bogu, moja braćo, kada se radosno trpi radi Boga, tada križ – kaže Duh Sveti - donosi svakovrsne radosti svim dušama. Radost koju crpimo iz križa, mnogo je veća od one siromaha koji bi bio obasut najvećim bogatstvom; veća od radosti seljaka koji bi bio uzvišen na prijestolje; trgovca koji steče milijune; veća od radosti vojskovođe koji slavno pobijedi i veća od radosti zarobljenika kojega oslobodiše okova. Ukratko, zamislite i skupite sve najveće zemaljske radosti, radost jedne raspete osobe koja dobro trpi sjećajući se Kristovih otkupiteljskih patnja, sve ih sadrži i nadilazi.

Ništa nije tako slavno kao nositi Križ

Radujte se, dakle, i kličite ako vam Bog pošalje neki od težih križeva, jer time stičete najveća dobra koja su na nebesima i u samom Bogu, a da sami to i ne primijetite. Veliki Božji dar je Križ! Kada biste to spoznali, dali biste služiti svete Mise, molili biste devetnice na grobovima svetaca, hodočastili daleko poput svetaca samo da isprositate s neba ovaj božanski dar.

Svijet naziva križ ludošću, sramotom, bedastoćom, nepromišljenošću i nerazboritošću! Pustite neka govore slijepci. Njihova sljepoća, u kojoj samo ljudski i poprijeko gledaju na križ, dio je naše slave. Svaki put kada nam prezirom ili progonom priprave bilo kakav križ, oni nam darivaju dragulje, uzdižu nas na prijestolje, krune nas lovor – vijencima.

Što govorim? Čujte sv. Ivana Krizostoma: “Sva bogatstva, sve časti, sva žezla, sve najsjajnije krune careva i mogućnika nisu ništa ako ih usporedimo sa slavom križa; križ nadvisuje slavu apostola i evanđelista. Rado bih ostavio nebesa, da smijem birati, veli ovaj Duhom Svetim nadahnuti svetac, da mogu nešto trpjeti za Boga koji je na nebesima. Više bih volio zatvore i tamnice nego prijestolje kraljevstva. Ne bih toliko zavidio za slavom serafina koliko za najvećim križevima. Ne cijenim toliko dar čudesa kojima se izgone đavli, potresaju elementi, zaustavlja sunce, uskrisuju mrtvi, koliko čast trpljenja. Sveti Petar i Pavao su sa

¹⁴ Slobodni prijevod iz *Nasljeduj Krista* III. p.5, br.7.

¹⁵ *Nasljeduj Krista* I, p.25. br.3.

¹⁶ Usp. na primjer sv. Ivana Krizostom u PG 51, str. 155-164. Sam Montfort, kako nam svjedoče očevici, za vrijeme uspješnih pučkih misija u Vertou-u 1708. uskliknu “Koji križ biti bez križa!”

svojim okovima u tamnici slaviji nego li kada bivaju uzneseni do trećeg neba ili kad primaju ključeve Raja”¹⁷.

Uistinu – zar nije križ dao Isusu ime, *ime koje je iznad svakog drugog imena, da se na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika* (Fil 2, 9-10)? Slava je osobe, koja dobro trpi, tako velika da je nebesa, anđeli i ljudi i sam Bog radosno promatraju kao najkrasniju pojavu, i kada bi sveti išta zaželjeli, bilo bi to da se vrte na zemlju da nose bar još koji križ.

Kada je ta slava već na zemlji tako velika, kolika će biti istom ona na nebu koju zaslužuje križ? Tko će ikada moći protumačiti i razumjeti vječnu veličinu slave koju rađa u nama jedan jedini čas u kojem smo dobro nosili križ? Tko da pojmi veličinu slave (usp. 2 Kor 4,17) koju rađaju u nebesima križevi koje smo nosili cijelu godinu, ili mnoštvo križeva koje smo nosili cijeli život?

Uistinu, dragi moji prijatelji Križa, nebo za vas pripravlja nešto velika, veli jedan veliki svetac, jer vas Duh Sveti sjedinjuje s Križem, od kojega s najvećom bojazni bježi cijeli svijet. Bog vas hoće uistinu toliko učiniti svecima koliko ste prijatelji Križa, ostanete li vjerni svomu zvanju i nosite li križ na pravi način, to jest poput Isusa Krista i sjedinjeni s Njim.

I neka me slijedi!

Ali nije dovoljno trpjeti; davao i svijet imaju također svoje mučenike; moramo trpjeti i svoj križ nositi hodajući stopama Kristovim. *Neka me slijedi* (Mt 16,24). To jest, neka nosi križ kako ga je nosio Isus; i zato evo pravila koja treba opsluživati:

Pravila za dobro nošenje Križa

Ne nametati si križeve hotimično i vlastitom krivnjom

Ne nameći si križeve hotimično i vlastitom krivnjom; ne smije se činiti zlo da urodi dobrim (usp. Rim 3,8). Ne obavljaj loše svoje dužnosti zato da te preziru ljudi. Naprotiv, moramo nasljedovati Isusa Krista o komu se kaže: *Sve je dobro učinio* (Mk 7,37), ne iz taštine ili sebeljublja, nego da se dopadne Bogu Ocu i pridobije bližnjega. Vršite li dobro svoje dužnosti, koliko možete, ne će vam nedostajati protivljenja. Ipak će vas prezirati, progoniti i prigovarati vam, a sve te nedaće poslat će vam Božja providnost i protiv vaše volje i vašega izbora.

Tražiti dobro bližnjega

Kada biste uradili nešto po sebi indiferentna, a vaš bližnji bi se poradi toga mogao sablazniti, iako ne s pravom, ne činite toga, da tako spriječite “sablazan malenih”(usp. 1Kor 8,13), i taj herojski čin ljubavi, koji činite tom prigodom, vrijedi više nego li ono što činite ili želite učiniti.

Ako li je dobro, koje činite bližnjemu nužno ili pače korisno, a poradi toga se bezrazložno sablazni bilo koja farizejska ili zlobna duša, tada pitajte za savjet iskusnoga i mudroga vodiča da znate je li ono što hoćete činiti uistinu nužno ili bar veoma korisno bližnjemu. Potvrdi li vam, tada to činite i dalje, pa pustite druge neka govore što hoće, samo ako vas ne priječe u vašem radu, i recite im tom zgodom što je Isus odgovorio nekima od učenika, koji su došli k njemu i rekli mu da se farizeji sablažnjuju poradi njegovih djela i riječi: *Pustite ih, oni su slijepci* (Mt 15,14).

---

¹⁷ *Epist. ad Ephesi.* p.4. PG 62, 55.

Diviti se svecima ne umišljajući da ćemo doseći uzvišenost njihovih krjeposti

I ako je katkada bilo svetaca ili drugih velikana koji su molili za križeve, preziranja i poniženja, iste tražili, a katkada ih dapače sami pribavili svojim zasebnim ponašanjem, moramo dobro to upoznati i diviti se izvanrednom djelovanju Duha Svetoga u takovim dušama, pa gledajući ovakvu krjepost moramo se istodobno sami u sebi poniziti, ne usuđujući se poletjeti toliko visoko, jer smo prema ovim brzim orlovima i ričućim lavovima samo pokisli pilići i umirujući psi.

Moliti od Boga mudrost križa

Vi možete, pače morate moliti, da vam Gospodin udijeli mudrost križa, to više što je ona slatka znanost iskustva istine, i daje nam u svjetlu gledati najskrovitija otajstva vjere, među kojima napose otajstvo Križa. Ovu znanost postižemo samo s velikim naporima, dubokim poniženjima i revnom molitvom. Trebate li ovaj kneževski duh koji čini da hrabro nosimo najteže križeve, ovaj slatki i dobri duh, koji čini da nam je i najodurnija gorčina slatka u najplemenitijem i višem dijelu duše, trebate li ovaj sveti i pravedni duh koji traži samo Boga, trebate li ovu znanost križa koja sve obuhvaća, ukratko, ovo neizrecivo blago koje čini dušu posebnim Božjim prijateljem (usp. Mudr 7,14), tražite mudrost, molite za nju postojano i čvrsto, bez oklijevanja i bez bojazni da je ne ćete zadobiti (usp. Jak 1,5), pa ćete je nepogrešivo postići, a iz iskustva ćete jasno spoznati kako je moguće moliti, tražiti i kušati križ.

U pogriješcima se poniziti bez uznemirivanja

Jeste li pogriješili iz neznanja ili vlastitom krivnjom, pa ste tako grješkom pribavili sebi više križeva, *ponizite se, dakle, pod moćnom rukom Božjom* (1 Pt 5,6), ali se nemojte svojevrijedno uznemirivati govoreći u sebi : “Ovo je, o Gospodine, jedna moja nova opačina”. Ako u grješci koju ste učinili ima i krivnja, primite poniženje poradi nje kao pokoru i zasluženu kaznu, a nema li nikakve krivice, neka vam to bude prilika za poniženje vaše oholosti. Često, da, vrlo često dopušta Gospodin Bog da njegove najveće sluge, koje su se najviše uzvisile u životu milosti, čine pogriješke koje ih strahovito ponizuju, a to radi toga da ih ponizi pred njima samima i pred ljudima, da odvraća od njih oholost poradi milosti¹⁸ koje im daje, ili poradi pomisli na dobro što ga čine, da se – kako kaže Duh Sveti – *da se ni jedan čovjek ne može ponositi pred Bogom* (1 Kor 1,29).

Bog nas ponizuje da nas pročisti od duha samodopadnosti

Budite uistinu uvjereni da je sve što je u nama, najvećim dijelom, pokvareno po grijehu Adamovu i po našim osobnim grijesima, i to ne samo tjelesna sjetila, nego također moći duše. Niste li opazili da Gospodin često puta odvrća oči svoje od darova i milosti kojima nas je obasuo ? Zašto ? Naš pokvareni duh promatra te darove i milosti i djela, koja iz njih izvire, sa samodopadnošću i nadutošću, pa ih tako kaljamo i kvarimo. Kada, dakle, pogled i misli ljudskoga duha tako pokvare najbolja djela i božanske darove, što da tek reknemo o činima naše vlastite volje, koji su još pokvareniji nego li oni duha?

Nemojmo se čuditi ako Gospodin u otajstvima svoga «lica» sakriva svoje odabranike (usp. Ps 31,21), tako da ih ne može okaljati ni pogled ljudski ni vlastito znanje. Što sve ne dopušta

---

¹⁸ Sv. Ljudevit kao duboki poznavalac ljudske duše i duhovnog života, skupa s drugim svecima, vidi u potajnoj i duhovnoj oholosti najveću prepreku rastu i ustrajnosti u milosti (usp. Ps 19, 13-14). U *Raspravi* Montfort naglašava Marijinu ulogu na tom putu čišćenja od svake mrlje sebeljublja (br. 146.).

ljubomorni Bog da ih tako može sakriti? Ne pribavi li im tolika poniženja? Koliko puta dopušta da pogriješe? Ne dopušta li da ih muče mnoge napasti poput sv. Pavla (usp. 2Kor 12,7)? Zar ih ne pušta često biti u velikoj neizvjesnosti, nesigurnosti i tami? O kako je Bog čudnovat u svojim svecima i svetim putovima kojima ih hoće dovesti do poniznosti i svetosti!

U križevima izbjegavati zamke oholosti i mudro shvatiti svoj križ

Čuvajte se dobro pa nemojte vjerovati, poput oholih pobožnjaka koji su puni samih sebe, da su vaši križevi veliki, ili da dokazuju vašu vjernost, ili da znače osobitu Božju ljubav prema vama. Takovo je mišljenje stupica duhovne oholosti, stupica namještena veoma lukavo, ali puna otrova. Vi morate vjerovati :

1. da vam vaša oholost i preosjetljivost pretvara slamku u brvno, ogrebotinu u veliku ranu, miša u slona, malu u zrak bačenu riječ, tricu, u strahovitu pogrdu i okrutnu uvjredu, a koja u biti nije ništa ;
2. da su križevi koje vam šalje Bog, više ljubazne kazne za vaše grijeha (kao što uistinu i jesu), nego li dokaz kakove osobite milosti ;
3. da vas Bog, makar vam pošalje ne znam kako velike križeve, još uvijek neizmjereno šteti zbog vaših premnogih i velikih grijeha. Naravno, veličinu svojih grijeha morate mjeriti prema svetosti Božjoj, koja ne trpi ništa okaljano, a koju ste vi pogrdili i napali svojim grijesima. Težinu svojih grijeha upoznat ćete promotrite li Boga pritisnutog bolima, koji je pod teretom vaših grijeha bio razapet i umro, ili ako se sjetite vječnog pakla koji ste tisuću i možda sto tisuća puta zaslužili ;
4. da vi sa strpljivošću kojom trpíte, i više nego mislite, miješate ljudska i naravna gledišta. To vam svjedoči ona pažnja kojom štedite sami sebe, i potajno traženje utjehe, jadanje prijateljima, a moguće i vašem duhovnom vođi, nebrojene brze i fine isprike, one tužbe ili bolje tako fino prepredena i naoko kršćanski izrečena ogovaranja onih, koji su vam učinili ma kakvo zlo, mnoge smicalice i ona fina samodopadnost u vašem trpljenju, ono lucifersko vjerovanje da ste veliki (usp. Dj 8,9)... Ne bih svršio nikada kada bih ovdje htio opisati sve smicalice i zakučasta djela naravi čak u samom trpljenju.

Izvući korist više iz malih, nego iz velikih trpljenja

Upotrijebi male križeve još više nego velike. Bog ne gleda toliko na trpljenje koliko na vrstu trpljenja i način kako trpimo. Trpjeti mnogo i loše trpjeti znači trpjeti poput prokletnika; trpjeti mnogo i hrabro, ali za zlu stvar, znači biti mučenikom sotone; trpjeti malo ili mnogo, ali za Boga, znači trpjeti poput sveca.

Možemo li birati križeve, tada birajmo naročito malene i skrivene, i ako su uz njih u isti čas vidljivi i veliki križevi. Ohola narav može tražiti napadne i velike križeve, dapače ih zahtijevati, izabrati i obujmiti, ali izabirati samo malene i skrivene križeve i nositi ih radosno može biti samo po djelu velike milosti i u velikoj vjernosti Bogu. Radite, dakle, poput trgovaca pred svojom blagajnom: upotrijebite sve, nemojte izgubiti ni najmanji komadić pravoga križa, makar da je samo ubod muhe i igle, ili ma kakova neugodnost od vašega susjeda, mala uvrjeda ili prezir, mali gubitak ma i jedne samo kune, kakav maleni duševni nemir ili mala bol nekog uda ili tjelesna nezgoda itd. Nastojte poput trgovca u dućanu iz svega crpsti korist, pa ćete brzo biti bogati u Bogu, kako je onaj trgovac novcem, jer je skupljao kunu po kunu u svoju blagajnu. U svakoj i najmanjoj protivštini koja vas zadesi recite : “Hvaljen budi Bog! Bože moj, hvala ti”. Tada onaj križ, koji hoćete steći, sakrijete u Božjem sjećanju koje je kao vaša blagajna, i ne mislite više na nj, osim da kažete : “Tebi, Bože moj, neka bude hvala!” ili : “Hvala ti, Gospodine», ili «Budi mi milosrdan!”

Ljubiti Križ ne osjećajnom, nego razumskom i nadnaravnom ljubavlju

Kada vam velimo da ljubite Križ, ne govorimo vam o sjetilnoj ljubavi koja bi bila samoj naravi nemoguća. Zbog toga razlikujte trostruku ljubav: sjetilnu ljubav; razumsku ljubav; vjernu i najsavršeniju ljubav, ili drugim riječima: ljubav koja proizlazi iz nižeg dijela ljudskog bića i sjetilnosti; ljubav koja proizlazi iz plemenitijeg dijela čovječje naravi, to jest razuma, i ljubav najvišega dijela ili vrhunca duše¹⁹, a to je vjerom prosvijetljeni razum.

Bog ne traži od vas da ljubite križ sjetilnom voljom, jer je pût posvema pokvarena i grješna (usp. Iv 1,13), pa je sve što proizlazi od nje pokvareno, i ona se ne može vlastitom snagom podložiti ni volji Božjoj ni njegovom zakonu razapinjanja i Križa. Govoreći o toj volji, naš Gospodin je vapio na Maslinskoj gori: *Oče, neka ne bude moja, nego tvoja volja!* (Lk 22, 42). Kada niža sjetilna narav čovječja u Isusu, premda je bila posvema sveta, nije mogla ljubiti Križ neprekidno, koliko će više odbijati od sebe križ naša sjetilna narav!

Može se doduše dogoditi da mi noseći križ kušamo sjetilnu radost poput svetaca, ali tu radost ne prouzrokuje naša sjetilnost, premda je putena, nego je izvor toj radosti u višem dijelu čovječje naravi, koja je tako puna božanske radosti Duha Svetoga da se ta radost može odražavati i u nesavršenijem dijelu čovječje naravi. U tom času može razapeta duša klicati sa Davidom: *Srce moje i moje tijelo kliču Bogu živomu* (Ps 84,3).

Drugi način ljubavi križa, koji ja nazivam razumskom ljubavi i koja je u višem dijelu duše, u razumu, posvema je duhovna. Ona izvire iz spoznaje sreće koju imamo trpeći za Boga, i ovu sreću može i sama duša primijetiti, pa je ta spoznaja unutarnjim načinom jača i veseli. Ova ljubav, koju smo spoznali razumom, iako je dobra, štoviše veoma dobra, ipak nije uvijek nužna da trpimo radosno i božanski.

Zbog toga i uče učitelji duhovnoga života da ima još jedna ljubav; ljubav najvišega dijela ili vrhunca duše - ili kako kažu filozofi, to je ljubav duha. Po njoj, iako se ne osjeća u osjetilima nikakve radosti i ne vide razumom nikakvo veselje u duši, ipak se ljubi i kuša u svjetlu čiste vjere križ koji se nosi. Naša je pak sjetilna i nesavršena narav u borbi sva uzbuđena te uzdiše, tuži se, plače i traži utjehu, tako da govorimo sa Isusom Kristom: *Oče, neka ne bude moja, nego tvoja volja*, (Lk 22, 42) ili sa Blaženom Djevicom Marijom: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!* (Lk 1,38). Jednom od ove dvije ljubavi savršenijega dijela naše duše moramo, dakle, ljubiti i prigrliti križ.

Podnositi bez izuzetka sve križeve

Odlučite, dragi prijatelji Križa, nositi sve vrsti križeva bez iznimke i izbora: svako siromaštvo, svaku nepravdu, sve gubitke, sve bolesti, sva poniženja, sve protivštine, sve duhovne suhoće i napuštenosti, svaku unutarnju i vanjsku bol, a pri tome govorite: *Pripravno je srce moje, o moj Bože, pripravno je srce moje!* (Ps 57,8). Budite, dakle, spremni da vas napuste ne samo ljudi nego i anđeli, prividno pače i sam Bog, da vas svi progone, izdaju, ogovaraju i kleveću, da vam zavide, riječju, da vas odbacuju svakom zgodom. Trpite glad, žeđ, oskudicu, progonstva, tamnicu, vješala i svakovrsne muke, makar to i niste zaslužili zlodjelima zbog kojih vas okrivljuju.

Na kraju zamislite da ste izgubili imetak, čast i da su vas izbacili iz vlastite kuće poput Joba (usp. Job 2,7) i sv. Elizabete, kćeri ugarskoga kralja, i da su vas kao i Joba bacili u blato ili na smetlište, a vi ste puni čireva i oteklina, a ipak vam nisu dali ni marame da pokrijete rane svoje, ni komad kruha da utažite svoju glad, što ne bi uskratili ni konju ili psetu. K svemu

---

¹⁹ Ova trostruka podjela duševnih moći je bila raširena u XVI i XVII stoljeću kada je naš svetac živio i pisao. Ona potječe od Renano - flamanske mistike i služi kao model za izraziti ljubav prema križu koja u isto vrijeme može biti doživljaj patnje, tame i boli u osjećajima koji se suprotstavljaju samom križu.

tomu pomislite još i to, da vas je povrh svih ovih muka Bog još prepustio svim napastima đavla i izvrgao njemu za plijen, a da nije ulio u vašu dušu ni najmanji tračak utjehe. Vjerujte čvrsto da bi to bio za pravoga prijatelja Križa vrhunac božanske slave i prave sreće²⁰.

Četiri poticaja za dobro trpjeti i preostala pravila

Želite li pomoći sebi kako bi dobro trpjeli, neka vam bude svet običaj promatrati četiri stvari :

Božji pogled

Prvo: Oko Božje, koje poput kakvoga velikoga kralja sa visokoga tornja radosno promatra svoju vojsku u bojnoj vrevi i hvali njezinu srčanost. Koga promatra Bog nebesa ? Careve i kraljeve na njihovim prijestoljima ? Ove često puta samo prezire. Velike vojne pobjede, drago kamenje, jednom riječju sve ono što ljudi smatraju vrijednim i velikim, sve je to ništa u očima Božjim, štoviše sve je to Bogu samo odvratno (usp. Lk 16,15). Što, dakle, Bog gleda radosno, pa mu je ugodno da ga o tomu obavješćuju i anđeli i đavli ? Čovjeka, koji se bori za Boga protiv novca, svijeta, pakla i sama sebe; čovjeka koji nosi radosno svoj križ.» Nisi li vidio na zemlji veliko čudo koje promatra čudeći se cijelo nebo?» reče Gospodin sotoni; *Nisi li vidio moga slugu Joba (Job 2,3) koji trpi za mene?*

Božja ruka

Drugo: Promatrajte ruku ovoga moćnoga Gospodina, koji dopušta svako zlo naravi što nas stiže, od najvećega do najmanjega. Ista ruka, koja je u jednoj jedinog bitci uništila 100.000 ljudi (usp. 2Kr 19,35), dopustila je pasti listu sa stabla i vlasi s vaše glave (usp. Lk 21,18). Ruka, koja je teško udarila Joba, nježno vas se dotiče kakovom malom nevoljom koja vas stiže. Istom rukom stvara dan i noć, dobro i zlo; dopustio je grijeha što ih počinjamo, koji nas potresaju. Ne želi njihovu zlobu, ali je dopustio da budu učinjeni jer ne dira u ljudsku slobodnu volju.

Kada biste, dakle, vidjeli pred sobom jednoga Semeja koji psuje i vrijeđa vas, ili se nabacuje kamenjem za vama kao za kraljem Davidom (usp. 2 Sam 16,5s), tada pomislite u sebi : “Ne osvećujmo se, pustimo ga, neka čini, jer je Gospodin dopustio da tako radi. Znam da sam zaslužio svakovrsne pogrde, i s pravom me sada Bog kažnjava. Stani, ruko moja, i ne udaraj, i moj jeziče, ne govori ništa, ušuti. Ovaj čovjek ili ona žena koji me vrijeđaju riječima ili činima, poslanici su Božji koji dolaze u ime njegova milosrđa da se osvete na dobrotiv način. Ne raspaljujmo njegovu pravednost prisvajajući sebi pravo njegove odmazde. Ne prezirimo njegovo milosrđe opirući se njegovim upravo blagim i ljubaznim udarcima iz straha da on ne odgodi odmazdu svoje stroge i čiste pravednosti za vječnost”.

Gledajte kako vas neizmjereno mudri i svemoćni Bog podržava jednom rukom, iako vas bije drugom; jednom ubija, drugom oživljava; on ponizuje i uzvisuje, a obim rukama daje blago i

²⁰ Možda više nego u bilo kojem drugom odlomku se da naslutiti osobno iskustvo križa sv.Ljudevita. Tako on piše svojoj sestri: “ Živio Isus, živio njegov Križ! Kad bi ti znala za moje križeve i moja poniženja u pojedinostima, sumnjam da bi tako živo željela da me vidiš, jer u svakom gradu gdje se nađem uvijek pružam jedan krak križa svojim najboljim prijateljima da ga nose, često protiv moje i njihove volje. Nitko me ne može podržati, niti se usuđuje izjaviti za mene a da zbog toga ne bi trpio, a često pada pod udar pakla, protiv koga se borim, svijeta komu se protivim i tijela koje progonim. Mravinjak grijeha i grješnika što ih napadam ne pušta nikakva mira ni meni ni mojim. Uvijek u pripravnosti, uvijek na bodljikama, na oštrom kamenju, osjećam se kao lopta u igri: još nije udarena s jedne strane, već je biju s druge krutim udarcem. To je sudbina siromašnog grješnika. Tako sam bez odaha i bez odmora već trinaest godina otkako sam izašao iz sv. Sulpicija. Ipak, draga sestro, blagoslivljaj Boga za mene, jer sam zadovoljan i radostan posred svih svojih patnja....(nastavak teksta istog pisma imate u bilješci br.7), (Pismo br.26.).

moćno od početka do kraja vašega života. Blago, jer ne dopušta da ste napastovani i mučeni preko vaših sila; moćno, jer vas pomaže svojom milošću koja je dovoljna da podnesete napast i tegobu, bila ona kako mu drago jaka i trajna. Podupire vas moćno jer je Bog, kako Duh Sveti na usta Crkve govori, “vaša potpora na rubu ponora kraj kojega stojite; jer vas prati na putu kojim ste lutali; jer je on vaša sjena u vrućini, koja vas peče; vaše odijelo na kiši koja vas moći i u zimi, za leda na kojem se smrzavate; vaša kola u kojima se odmarate kada vas je već shrvaio umor; vaša pomoć u nevoljama koje vas stižu; vaš je štap o koji se upirete na skliskim putovima, i vaša luka usred oluje koja vam prijete brodolomom i propašću”.

Muka i Rane Isusa Krista rassetoga

Treće: Promatrajte Muku i Rane Isusa Krista rassetoga. On sam vam kaže: “O vi svi, koji prolazite putem punim trnja i razapinjanja, kojim sam i ja hodao, *promatrajte i gledajte* (Tuž 1,12). Promatrajte svojim tjelesnim očima, a i duša vaša neka razmotri u kontemplaciji, da li je vaše siromaštvo, golotinja, prezir, bol, zapuštenost jednaka mojoj. Pogledajte mene, koji sam nedužan, a vi se tužite, iako ste krivi”.

Isto tako nam Duh Sveti zapovijeda na usta apostola da upremo svoj pogled na rassetoga Isusa (usp. Gal 3,1). On nam zapovijeda da se naoružamo tom mišlju (usp. 1 Pt 4,1), koja je našim neprijateljima strahovitija nego li ma koje drugo oružje. Navali li na vas siromaštvo, poniženje, bol, napast i drugi križevi, oboružajte se štitom, oklopom i dvosjeklim mačem, to jest mišlju na Isusa Krista rassetoga. To je rješenje u svim poteškoćama i sredstvo za pobjedu nad svim neprijateljima.

Promatrati Raj koji je visoko i Pakao koji je duboko

Četvrto: Gledajte lijepu krunu koja vas čeka na nebesima, ako dobro nosite svoj križ. Ova je nagrada patrijarhe i proroke uzdržavala u njihovoj vjeri i u progonstvima; oduševila apostole i mučenike u njihovom radu i mukama. “Više volimo», govorahu patrijarsi s Mojsijem, «biti potlačeni sa narodom Božjim da budemo vječno s njim sjedinjeni i sretni, nego li i časovito i grješno uživanje (usp. Heb 11, 24s.)...”

“Mi trpimo velika progonstva radi nade u nagradu”, govorahu proroci s Davidom. “Mi smo na smrt osuđene žrtve klanice, čudo svijetu, anđelima i ljudima zbog našega trpljenja, mi smo odmet, anatema svijetu”, govorahu apostoli i mučenici sa sv. Pavlom, “radi neizmjerne veličine slave koju u nama rađa ovaj čas lakoga trpljenja”. Pogledajmo nad sobom u nebeskim visinama anđele koji nam dovikuju: “Pazite da ne izgubite krunu koja je određena za ovaj križ koji vam je darovan, ako ga dobro nosite. Ne nosite li ga dobro, nosit će ga drugi i oduzeti vam krunu, kako dolikuje”(usp. 1 Cor 4,9).

“Borite se hrabro i strpljivo trpite”, govore nam svi sveci, “i primit ćete vječno kraljevstvo”. Čujmo napokon Isusa Krista koji nam kaže: “Plaću svoju dat ću samo onima koji budu trpjeli i pobijedili strpljivošću” (usp. Ot 2,7).

Pogledajmo u dubinama pakla mjesto koje zaslužujemo i koje nas tamo čeka²¹ sa zlim razbojnikom i svima prokletima budemo li kao i oni mrmljali, nerado trpjeli ili žedali za osvetom. Kliknimo sa sv. Augustinom: “Pali, Gospodine, udaraj, sijeci na ovome svijetu da kazniš moje grijeh, samo mi ih oprost i u vječnosti”.

Ne tužiti se na druge

Ne tužite se svojevolumno i ne mrmljajte nikada na stvorove, kojima se služi Bog da vas bije. U tom razlikujte trovsne tužbe u nevoljama. *Prva* je tužba nehota i naravna, to jest tijelo uzdiše, tuži se i plače; ostaje li duša, kako sam prije rekao, u svom višem dijelu pri tom odana Bogu, tada nema grijeha. *Druga* je tužba razborita, kazujemo li i izjadamo li svoje nevolje onima koji nam mogu pomoći, primjerice poglavaru, liječniku. Ova tužba može biti nesavršena, ako je odviše nestrpljiva, ali nije grijeh. *Treća* je tužba grješna. Tužimo se na bližnjega da se oslobodimo zla što ga moramo od njega trpjeti, ili da mu se osvetimo, ili se opet jadamo na bol koju moramo trpjeti, pa se s tom tužbom suglasujemo, ili smo još povrh toga nestrpljivi i mrmljamo.

Prihvatiti križ sa zahvalnošću

Nikada ne primajte nikakav križ a da ga zahvalno i ponizno ne poljubite. Odlikuje li vas dragi Bog kakovim znatnijim križem, tada mu zahvaljujte posebice i molite druge da mu zahvaljuju zajedno s vama. Nasljedujte onu siromašnu ženu koju su prisilili na parnicu u kojoj je nepravredno izgubila sav svoj imetak, a ona je dala zadnjim novcima još služiti svetu Misu da se zahvali Bogu na primljenoj sreći i milostima.

Savladati samoga sebe i svakodnevno rasti u duhovnosti križa

Hoćete li postati dostojni primiti križeve koji će vam doći, a da im vi sami ne dodate ništa – a takovi su najbolji – tada sebi nametnite, s privolom dobroga duhovnoga vođe, dragovoljne križeve. Na primjer, imate kakav nepotreban predmet koji vam je osobito omilio, poklonite ga siromasima misleći: “Zar da ja obilujem, a Isus je siromašan”. Gadi li vam se ili ne mili koje jelo, kakav miris, ili vam je tegobna kakova krjepost, uživajte to jelo, mirišite taj miris, vježbajte se u toj krjeposti, pobijedite sami sebe.

Ljubite li brižno i s prevelikom nježnošću koju osobu ili stvar, želite li vidjeti nešto, udaljite se od nje, lišite se toga predmeta koji vam godi, ne gledajte, šutite, sakrijte se, svrnite svoje oči drugamo. Mrzite li koju osobu ili predmet, idite često k njoj, svladajte sami sebe.

Ako ste, dakle, pravi prijatelji Križa, tada će vam ljubav, koja je uvijek dosjetljiva, pomoći da nađete stotinu svakojakih malih križeva kojima ćete se neopazice obogatiti, a da se ne

---

²¹ I drugi sveci naglašavaju važnost meditacija o zadnjim stvarima naše vjere, pogotovu o paklu. Misao na pakao je poziv na vlastitu odgovornost u životu, a može biti i veliki poticaj za obraćenje i pokoru. Sv. Terezija Avilaska u 32. poglavlju svoga životopisa govori kako joj je Isus u duhu pokazao jedno mjesto u paklu koje je svojim grijesima bila zaslužila. Svetica piše: “Gospodin je tada htio da vidim još više iz cijelog pakla. Kasnije sam imala drugo viđenje strašnih stvari, kaznu za neke poroke...Kad se sjetim toga, čine mi se sitnicom sve tegobe i bolovi i sve ono što mi ovdje možemo pretrpjeti, pa mi se čini da se žalimo bez razloga. Stoga ponovo kažem da je to bila jedna od najvećih milosti što mi ih je Gospodin udijelio zato što mi je jako puno koristila da izgubim strah od nevolja i opreka ovog života i da se trudim podnositi ih i zahvaljivati Gospodinu što me izbavio, kako mi se sada čini, od tako strašnih i vječnih zala”. (sv. Terezija Avilaska, *Moj život*, Zagreb 1997, st.182.); Slično iskustvo donosi i sestra Lucija, vidjelica iz Fatime, kada govori o duhovnom napretku blažene Jacinte: “Odgovaram na drugo pitanje: Kako je Jacinta onako malena uspjela postići tako velik duh pokore i žrtve?...Čini mi se da mogu navesti dva uzroka. Prvi: bila je to posebna Božja milost...drugi: viđenje pakla, pri čemu je vidjela prokletstvo duša koje u njega odlaze”. (*Memorie di suor Lucia*, priredio L. Kondor, Fatima 1988, st. 107 – 108.).

trebate bojati taštine, koja se često miješa sa strpljivošću kojom podnosimo veće i očitije križeve. Budući da ste u malom bili vjerni Bogu, postaviti će vas Gospodin nad mnoge (usp. Mt 25, 1s.), kako je obećao, to jest dat će vam mnoge milosti, poslat će vam mnoge križeve, a najposlije će vas nagraditi neizrecivo velikom slavom.

O kraljevskom putu križa

(po Tomi Kempenskom²²)

Mnogi ljube nebesko kraljevstvo Isusovo, ali su rijetki koji nose Njegov križ. Isus ima mnogo sljedbenika koji traže utjehu, ali malo onih koji traže tegobe. Isus nalazi mnoge koji hoće biti kod Njegova stola, a malo koga tko bi htio s Njime postiti; svi se žele s Njim radovati, a rijetko tko hoće štogod za Njega trpjeti. Mnogi slijede Isusa do lomljenja kruha, no rijetki piju s Njim gorki kalež muke. Premnogi štiju Njegova čudesa, prerijetki slijede sramotu Njegova križa. Mnoštvo ljubi Isusa dok ga ne zadese nevolje; mnogi Ga hvale i slave tako dugo dok ih tješi kakvom utjehom, no čim se Isus sakrije ili ih ostavi samo časak, odmah jadikuju ili su odviše potišteni.

Mnogim se ljudima čini preteška ona riječ: «Zataji sama sebe, uzmi križ svoj i hodi za Isusom.» (Lk 9, 23) Još mnogo teže će biti slušati onu posljednju riječ: «Odstupite od mene, prokleti, u oganj vječni!» (Mt 24, 45) Oni, koji sada rado slušaju i slijede riječ križa, ne će se bojati kada budu slušali objavljenje vječne osude. «Ovo znamenje križa pojaviti će se na nebesima kada dođe Gospodin suditi.» (Mt 24, 30) Tada će svi službenici križa, koji su za svoga života nasljeđovali Krista i postali Njemu slični, pristupiti s velikim pouzdanjem Kristu, svome Sucu.

Što se, dakle, bojiš nositi križ kojim dolazimo u nebesko kraljevstvo? U križu je spas, u križu je život, u križu je jakost i veselje duše, križ je vrhunac svih krjeposti, križ je usavršenje svetosti. Nema spasenja duši ni nade u život vječni osim u križu. Uzmi, dakle, križ svoj i pođi za Isusom pa ćeš ući u život vječni. Išao je s križem pred tobom i umro je za tebe na njemu, da i ti nosiš svoj križ i zaželiš na njemu umrijeti. Umreš li s Njim, također ćeš s Njim živjeti. Jesi li Mu bio drugom u trpljenju, tada ćeš biti i dionikom Njegove slave.

Gle, sve počiva na križu, sve ovisi o smrti, i nema drugoga puta životu i pravom unutarnjem miru osim puta svetoga križa. Idi kamo god hoćeš, ne ćeš naći viši put u visinama, ni sigurniji u nizinama nego što je put svetoga križa. Naredi ili uredi sve po svojoj volji i uviđavnosti i ne ćeš ništa drugo naći, nego da uvijek moraš nešto trpjeti bilo dragovoljno, bilo mimo volje, i tako ćeš uvijek nositi svoj križ. Trpjeti ćeš ili tjelesno ili ćeš u duši svojoj patiti.

Katkada će te ostaviti Bog, nekada ćeš morati štogod trpjeti i od svoga bližnjega, i što je još najgore, bit ćeš teret sam sebi, pa ipak se ne ćeš osloboditi nikojim sredstvom, ni utješiti bilo kakvom utjehom, nego moraš ustrajati kako dugo hoće Bog. Gospodin hoće da naučiš poznavati nevolju bez utjehe, da Mu budeš posve podložan i da budeš ponizniji usred nevolje. Nitko ne osjeća tako duboko muku Kristovu kao onaj koji je i sam već morao slično trpjeti. Križ je, dakle, uvijek pripravan i čeka te svugdje. Pohrlio kud god ti drago, ne možeš mu izbjeći, jer kamo god prispiješ, svugdje doneseš i svugdje ćeš naći sam sebe. Digni se u visine, siđi u dubine, uđi u unutrašnjost, izađi van: svugdje ćeš naći križ, a i nužno je da svugdje sačuvaš strpljivost hoćeš li imati unutarnji mir i zaslužiti vječnu krunu.

Nosiš li rado križ, nositi će i on tebe i privesti te žuđenom cilju, gdje ne će više biti nikakva trpljenja. Nosiš li križ nerado, on će ti biti teret koji sam otežavaš, ali ga ipak moraš nositi. Odbaciš li jedan križ, bez sumnje ćeš naći drugi, moguće još mnogo teži. Misliš li možda da ćeš onomu izbjeći čemu nije mogao izbjeći ni jedan smrtnik? Koji je od svetaca bio na zemlji bez križeva i patnji? I sam Gospodin naš Isus Krist, dok je živio na zemlji, nije bio ni jedne

²² Uzeto ih knjige «Nasljeduj Krista» od Tome Kempenskoga; 2. knjiga 11. i 21. poglavlje i 3. knjiga 8 1, 19 1 i 20 4. poglavlje.

ure bez gorčine i boli. «Nije li Krist morao trpjeti i uskrsnuti od mrtvih i tako ući u slavu svoju?» (Lk 24, 26, 46) Zar da ti onda tražiš drugi put nego ovaj kraljevski put kakav je put svetoga križa?

Cijeli život Kristov bio je samo križ i muka, a ti za sebe tražiš samo mir i veselje? Ti se varaš, da, varaš se tražiš li što drugo nego trpjeti nevolju, jer je cijeli naš smrtni život pun boli i nevolja i svugdje označen križevima. Što je netko više napredovao u duhovnom životu, nalazi često teže križeve, jer bol zbog njegovog progonstva raste zajedno s njegovom ljubavlju.

Bio ti u makar kako velikoj tjeskobi, ipak ne ćeš biti bez utjehe koja ti ublažuje tjeskobu, jer ćeš opaziti da imaš neizrecivu korist od toga što nosiš svoje križeve. U času kada se dragovoljno podvrgavaš križevima, preobrazuje se cijeli teret patnje u ufanje da ti ne će uzmanjkati i božanska utjeha. I što jače biva ponižena put nevoljama, to više ojačava duh unutarnjom milošću. Katkada duh u tolikoj mjeri usplamti za trpljenjem i nevoljama iz ljubavi i želje da bude jednak raspetomu Spasitelju, da ne bi htio biti bez boli i trpljenja, jer je uvjeren, da je Bogu to milije što može teže trpjeti za Njega. Nije to snaga čovjekova, nego milost Kristova, koja može učiniti tako velike stvari i djelovati na slabu put tako, da čovjek prigrli i ljubi svetom revnošću duha ono čega se inače po naravi boji i što izbjegava jer mu je neugodno. Nije u naravi ljudskoj nositi križ, ljubiti križ, ukrotiti i kažnjavati tijelo, prezirati sam sebe i željeti prezir, trpjeti sve moguće tegobe, nezgode i štete i ne željeti nikakvu sreću na ovome svijetu. Pogledaš li se, spoznat ćeš da ne možeš ništa takvo učiniti sam svojom snagom. Uzdaš li se u Gospodina, ojačat će te Gospodin odozgo, a tijelo i svijet bit će podloženi tvojoj vlasti. Ne trebaš se bojati ni paklenoga neprijatelja đavla, ako si se naoružao vjerom i znamenovao se križem Kristovim.

Budi, dakle, pripravan kao dobar i vjeran sluga Kristov nositi križ svoga Gospodina, koji je bio razapet jer je tebe ljubio. Pripremi se unaprijed trpjeti u ovom kukavnom životu mnoge nevolje i svakakve neprilike, jer će te one zadesiti gdje god ti bio i vidjet ćeš da je to istina, sakrio se gdje god te volja. Tako mora biti, i nema drugog lijeka da se oslobodiš boli i nevolja, nego ih strpljivo podnositi. Pij rado kalež Gospodinov hoćeš li biti Njegov prijatelj i imati dijela s Njime. Utjehe prepusti Bogu, neka On tješi kako se Njemu mili. Ti pak budi spreman trpjeti nevolje, smatraj ih najvećom utjehom jer: «stradanja sadašnjega vremena nisu ništa prema slavi koja se ima otkriti na nama» (Rim 8, 18), čak onda kada bi nevolje morao trpjeti najednom sve zajedno.

Jesi li tako daleko napredovao da su ti stradanja slatka i ugodna radi Krista, tada vjeruj da kročiš dobrim putem i da si našao raj na zemlji. Dokle god trpiš teško i nastojiš izbjegavati trpljenje, ne hodiš dobrim putem, a stradanja, koja hoćeš izbjeći, slijedit će te svukuda.

Jesi li se pripravio na ono na što moraš biti spreman, tj. trpjeti i umrijeti, tada će brzo biti bolje, a ti ćeš naći mir. Da te Gospodin uznese u treće nebo kao sv. Pavla, još ni onda ne bi bio siguran da ne ćeš trpjeti ni stradavati. Jer «Ja ću mu pokazati koliko mu valja trpjeti za ime moje.» (Djela ap. 9, 16). Hoćeš li Isusa ljubiti i Njemu postojano služiti, nema druge nego trpjeti.

O, kamo sreće da si dostojan nešto trpjeti za ime Isusovo! Kolika bi te slava čekala! Kako bi to bilo veliko veselje za sve svece Božje, a kako krasan primjer za tvoga bližnjega! Svi preporučuju strpljivost, ali ih je malo koji hoće trpjeti. Ti bi, naravno, morao bar malo trpjeti za Krista, jer premnogi trpe mnogo teže za svjetsku slavu.

Vjeruj da tvoje trpljenje mora biti kao postojano umiranje. Što više umireš sam sebi, to više počinješ živjeti Bogu. Nitko ne može pojmiti nebeske stvari tko ne će za Krista i da strada. Ništa nije ugodnije Bogu, ništa spasonosnije za tebe na zemlji, nego rado trpjeti za Krista. I kada bi mogao birati, morao bi prije željeti stradavati za Krista, negoli biti utješeno mnogim utjehama, jer bi tako bio sličniji Kristu. Naša zasluga i usavršenje nije u mnogim slatkoćama i utjehama, nego naprotiv u tome, da trpimo velike nevolje i stradavanja.

Krist bi nam sigurno bio pokazao svojim primjerom i riječju da imao što bolje i spasonosnije za čovjeka negoli je trpljenje. Svoje učenike koji su Ga slijedili, i sve koji Ga žele slijediti, opominje napose da nose križ kada govori: «Ako tko hoće ići za Mnom, neka se odreće sam sebe, neka uzme križ svoj i neka slijedi Mene.» (Mt 16, 24) Budući da smo tako sve pročitali i istražili, moramo završiti riječima sv. Pisma: «Jer nam valja kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje.» (Djela ap. 15, 22) Isus mi govori:

Sine moj, Ja sam sašao sa nebesa radi tvojega spasenja, ne zato što bih morao, nego zato jer me na to nagnala ljubav, da naučiš strpljivost i da ne mrmljaš kada moraš trpjeti vremenska stradanja. Uistinu nisam nikada bio bez patnje od svoga rođenja sve do smrti na križu. Oskudijevao sam veoma na zemaljskim dobrima, slušao sam kako se mnogi neopravdano tuže na Mene, trpio sam mirne duše porugu i sramotu, žeo sam nezahvalnost za svoja dobročinstva, hulili su Boga zbog mojih čudesa, a kudili i grdili su Me zbog moje nauke.

Što govoriš, sine moj? Prestani se tužiti jer si promotrio moje muke i stradanja drugih svetaca. «Jer još se niste oduprli do krvi boreći se protiv grijeha.» (Hebr 12, 4). Malo je što ti trpiš, poredim li to sa patnjama onih koji su mnogo pretrpjeli, bili žestoko napastovani, u teškim tjeskobama mnogostruko iskušavani i vježbani. Zapamti dobro nevolje drugih da lakše trpiš svoje koje su vjerojatno neznatne. Misliš li da tvoje tegobe nisu neznatne, pazi da nije tomu uzrokom tvoja nestrpljivost. Bila tvoja stradanja mala ili velika, nastoj sva strpljivo podnositi.

Hoćeš li pobijediti, budi uvijek spreman boriti se. Ne boriš li se, ne možeš izvojevati krunu strpljivosti. Ne ćeš li trpjeti, tada ne haješ za krunu; želiš li ipak biti okrunjen, bori se muževno i trpi ustrpljivo. Ne radiš li, nema počinka, ne boriš li se, nema pobjede, a bez križa nema krune.

Misli svetaca Božjih o križu i trpljenju

(sv. Gertruda Velika²³)

Na svetkovinu Uzvišenja svetoga križa, kada se sv. Gertruda s poštovanjem poklonila drvu Gospodinovu, reče joj Isus: «Promisli da nisam dulje visio na križu nego od šeste ure pa do navečer, pa sam ga zato ipak uzvisio do tolike časti. Po tome prosudi kakvim sam dobročinstvima naumio nagraditi ona srca u kojima sam počivao mnogo godina.» Ona odgovori: «Ah Gospodine, kako sam Ti malo dopustila uživati radosti u svom srcu!» Gospodin odvrati: «Kakvu sam radost uživao na onom drvetu? Zaista, samo moja ljubav, kojom ga odabrah pred drugima, nuka me da ga štujem. Isto ću tako i svoje odabranike nagraditi po svojoj slobodnoj volji ljubavlju i dobrotom.»

U svetoj Misi pouči je Gospodin riječima koje slijede: «Promatraj kakav sam primjer dao svojim odabranicima ovim Uzvišenjem križa. Stvari koje su Mi služile tjelesnoj udobnosti i

²³ Sv. Gertruda, prozvana Velika, rodila se 6. siječnja 1256. Već od 5. godine odgajale su je cistercićanke u Helfti kod Eislebena. Kasnije je stupila u taj Red. Pod vodstvom sv. Mehtilde, njezine rođene sestre od Hackeborna, koja je bila predstojnica (opatica) samostana, dorasla je tu Gertruda, na slavu Bogu i na radost sestrama, poput sjajnog ljiljana u samostanskom vrtu, te je doskora sjala sjajem svih krjeposti. Činilo se da je više u nebu nego li na zemlji. U 26. godini, 27. siječnja 1281. prikazao joj se prvi put božanski Spasitelj. Često puta udostojao joj se prikazati božanski Spasitelj, kao i Blažena Djevica Marija i mnogi drugi sveci. Njezin božanski Zaručnik utisnuo joj je u dušu svojih pet rana, objavio joj je ljubav svoga Srca i po Njegovom nadahnuću napisala je o ovim objavljenjima knjigu, koju je Spasitelj sam nazvao: «Poslanik božanske ljubavi». Iz te je knjige uzet i naš ulomak. Sv. Gertruda postala je proročicom i prvom vjerovjesnicom štovanja Presvetog Srca Isusova i pobožnosti prema Njemu, koja će nam biti, kako je sama napisala, utjehom i izvorom milosti u posljednjim časovima. Božanski Spasitelj mnogo je obećao svojoj zaručnici. Mi ćemo spomenuti samo neka obećanja. Krist joj je obećao da će na njen zagovor sigurno uslišati onoga koji Ga u njeno ime pobožno štuje ili se zahvaljuje, ako moli stvari koje su mu na spasenje. Nadalje, da će onaj koji štuje sv. Gertrudu osjetiti osobito prijateljstvo Božje u času svoje smrti. Umrkla je krajem godine 1302. uz nebesko pjevanje, okružena velikom četom anđela i svetaca. Svetkovinu sv. Gertrude slavimo dana 16. studenog. Sve je svoje štovatelje uvijek moćno zagovarala pred prijestoljem Božjim.

okrjepi nisam toliko uzveličao kao svoj križ, trnovu krunu, sulicu i čavle, što je sve služilo zato da Mi priredi bol. **Zato želim da Me u tom nasljeđuju i moji prijatelji, i to tako da poradi moje časti i svojega spasenja iskazuju veću ljubav svojim neprijateljima negoli dobročiniteljima, jer će im to mnogo više koristiti.** Propuste li uza sve pretrpljene boli odmah naplatiti dobročinstvima, bila bi Mi pri tom ipak ugodna žrtva kada bi nastojali barem neko vrijeme poslije toga da uzvrate patnje dobročinstvima, kao što je moj križ bio neko vrijeme zakopan u zemlji, a poslije uzvišen. Radi spasenja ljudi, (dodao je još Spasitelj,) ljubim osobito križ, jer sam njime pribavio toliko žedeno spasenje rodu ljudskome, kao što pobožni ljudi katkada misle sa većom ljubavlju na ona mjesta i na one dane, u kojima su zaslužili primiti veće milosti.»

Sveta Gertruda je poslije toga živo zaželjela jednu česticu Gospodinu toliko omiljenoga drveta, da štujući Njegov sveti križ omili još više Gospodinu. Gospodin joj odgovori: «Hoćeš li imati relikvije, koje mogu istinski privući moje srce posjedniku, tada **čitaj tekst moje muke** i pritom razmišljaj ozbiljno o onim riječima koje sam govorio «o većoj» ljubavi. Prepiši ih, čuvaj ih, razmišljaj često o njima, pa budi uvjerena da ćeš time više steći moju milost negoli drugim relikvijama. I sam bi te razum mogao o tome poučiti da te nisam Ja poučio svojom objavom. Želi li prijatelj podsjetiti prijatelja na prijašnju ljubav i prijateljstvo, mnogo će mu uspješnije reći: «Spomeni se one ljubavi koju si osjećao u svom srcu na rastanku, kada si to i to govorio.», nego kada bi mu rekao: «Spomeni se svoje ljubavi kada si sjedio na tom i tom mjestu i bio obučen u to i takvo odijelo!» Zato i ti možeš vjerovati da su moje najdragocjenije relikvije, koje možeš imati na zemlji, riječi ljubavi moga predobrostivoga Srca.»

Isusove riječi, koje su zapisane u memoarima svetih evanđelja, najdragocjenije su relikvije (ostaci) koje su sačuvane iza Spasitelja.

Sv. Ivan od Križa

«Pazi, o dušo, (govori Krist) i gledaj moju mudrost, kako sam zlo obratio u dobro. Eva te izručila smrti pod drvetom, a Ja sam te opet oživio pod drvetom križa.»

«Učenik Onoga, koji je sam iscrpio do kraja sva stradanja, lišen svake utjehe i napušten od svih ljudi, ne smije tražiti utjehe, nego mora tražiti i obujmiti križ.»

«Križ je palica o koju se upiru sluge Kristove na putu savršenosti; tko pak odbacuje križ od sebe, lako pada i teško će napredovati.»

«Oj vi duše, koje želite živjeti mirno i sigurno, kada biste razumjeli kako vam koristi trpjeti da se možete sjediniti s Bogom, ni na koji način ne biste tražile utjehe, nego bi rado nosile križ, iako je zaliven octom i žuči.»

«Put trpljenja je sigurniji i korisniji nego put užitka i rada.»

«Krista ne možemo posjedovati bez križa, jer nas je On pozvao da ga lišeni sviju stvari slijedimo s križem, a ne da uživamo u ugodnostima sadašnjega života.»

«Isto tako, kao što će se izabranici na drugom svijetu očistiti materijalnim ognjem tame, tako će se u sadašnjem životu očistiti trpljenjem i stradanjima.»

«Molitva i križ Isusov, u kojima je poniznost i trpljenje, jesu oruđe kojim sluge Božje pobjeđuju sotonu i tijelo.»

«Ne napušta Bog dušu da stenje u zapuštenosti i u stradanjima zato da je kazni, nego da je obogati.»

«Trpljenje je kladivo koje priređuje dušu da se usavršena vježbom u stradanjima, sasvim očišćena ognjem napasti, može usavršiti i primati božanske milosti.»

«Najuspješnije sredstvo da ušćuvamo duh i da potaknemo revnost jest trpljenje, šutnja i nastojanje da vježbom sputamo sjetila i zavolimo samoću.»

«Gospodin više cijeni strpljivost u suhoći i stradanjima, nego mnoga djela što ih činimo s ugodnošću i na vlastito zadovoljstvo.»

«Podnosi rado muke i nevolju, jer one ugušuju i čiste zle i nesavršene navike ćudi.»

«Stradanja, zapuštenost i progoni rađaju poznavanje samoga sebe; naprotiv utjehe i ugodnosti prouzrokuju počesto nesavršenosti i preuzetnosti.»

«Zadovolji se Kristom koji je razapet, s Njim trpi i počivaj, bez Njega ti ne godi ni trpjeti ni počivati.»

«Tko ne traži Kristov križ, ne traži ni Njegove slave; hoćeš li posjedovati Krista, traži Ga samo u križu.»

«Mnogi traže mudrost i veselje u Bogu, malo ih je koji žele raditi, oskudijevati, stradati i nositi križeve radi Boga.»

«Budi sličan onima koji šuteći i u nadi sa ljubavlju nastoje trpjeti ili u Bogu samomu ili izvan Njega.»

«Dokle god nam nije dano posjedovati našega Gospodina u nebesima, moramo se ovdje truditi da budemo nalik trpljenjem i strpljivošću svome poniženomu i rassetomu Bogu.»

«Vjerna je zaručnica Kristova samo ona duša koja iz ljubavi prema Njemu postojano i neumorno trpi sve poslove, poteškoće i stradanja, kojima Zaručnik iskušava vjernost zaručnice.»

«Čovjek koji teži za savršenošću mora biti srčane ćudi, jer čim zakorači putem Božjim, odmah će mu se svijet opirati i uskratiti svoju privrženost. Samo srčani mogu ustrajati u tomu kad im se oteža život i rad raznim zaprekama, ili da pregore gubitak svojih milih i dragih, da se odreknu zabava ili trpe izrugivanje i prezir.»

«Stradanjima, gorkostima i napastima, kojima Bog vježba dušu, stječemo jakost i krjepost», «jer se sila u slabosti usavršava.» (II. Kor. 12, 9)

«Nemoguće je postepeno napredovati ako istodobno nismo revni i šuteći ne trpimo.»

«Onaj će uvelike napredovati u krjeposti koji radi Krista sili svoju ćud ne na lakše, nego teže stvari, ne pušta je težiti za utjehama, nego pristaje na tjeskobe, odvraća se od milovanja i prisiljava se da radi.»

«Jesmo li natovareni teretom, bolje je da smo kraj snažna čovjeka nego li kraj slabića. Jesi li opterećen patnjama i tegobama, ostaješ u blizini Boga koji je blizu onima koji su bojažljiva srca.» «Gle, oko je Gospodnje na onima koji Ga se boje i na onima koji čekaju milost Njegovu.»

«Nebeske duše zaštićuju i brane naše duše (na putu križa) pred đavlima kao i dobri pastiri ovce pred vucima.»

«Nitko ne može dokučiti puninu božanske mudrosti, ne iscrpi li prije puninu stradanja mnogostrukim trpljenjem.»

«Ljubi osobito i poštuj nada sve trpljenje i rad, da tako zahvališ Gospodinu koji se nije žacao radi tebe umrijeti.»

«Što zna onaj koji ne zna ništa trpjeti za Krista? Utoliko je bolje što su stradanja mnogobrojnija i teža. Gospodine, želim za Tebe trpjeti i preziran biti!»

«Tko voli ugodnosti i zabave, lakouman je na tegotnom putu križa, pa se opire svakoj gorkosti i samozataji.»

«Duhovna se dobra ne stječu mnogim razmišljanjem razuma, ni dugotrajnim istraživanjem, nego nasljedovanjem trpećega Sina Božjega, samozatajom i vježbanjem u dobrim djelima.»

«Ne sjetilne zabave, nego trpljenje suhoće, zapuštenosti i praznine osposobljuju dušu da prima učinak božanskih darova i srdačnije opći s Bogom.»

«Samo s onima se Bog najuže sjedinjuje i daje im duševnu radost koji su mnogo trpjeli Bogu za ljubav.»

«Hoćeš li ući u puninu mudrosti, bogatstva i uživanja, udi najprije u puninu križa koji je put života.»

«Prave su duhovne radosti samo u križu, a nipošto u nasladama, uživanju i utjehama!»

«Hoće li Bog nekoga osobito uzvisiti i obasuti obiljem milosti, to više dopušta da se pati na duši i izvana, pa da bude napastovan i očišćen.»

«Nitko ne trpi radi Boga bilo kakvu tjeskobu a da ista nije naplaćena neizrecivom nagradom.»

«Udarci koje sam primio radi bratske opomene, bijahu mi isto tako dragi kao sv. Stjepanu kamenje.»

«Duša postojana u vjeri ljubi mnogo istinitije i srčanije Boga u nevoljama, napastima i zapuštenosti nego u nasladama i u uživanju.»

«Tko uistinu ljubi Boga, prima istom jednostavnošću iz Njegovih ruku sve, bilo to dobro ili zlo, pa se neprestano raduje i istim kaznama.»

«Pravi učenik Kristov više voli trpjeti nego li težiti za utjehom, radije će oskudijevati na svim zemaljskim dobrima radi Boga nego ista posjedovati, milija su mu stradanja negoli zabave: On zna da učenici trebaju zatajiti sami sebe i na se uzeti Njegov križ.»

«Svojim slugama, koji trpe iz ljubavi prema Bogu, daje Bog toliko veću radost i slatkoću koliko oni trpe žešće patnje i muke.»

«Duši, koja je sjedinjena s Bogom, one tegobe i patnje koje trpi radi Boga lake su, ugodne i slatke.»

«Neizmijerna ljubav Božja ne može dopustiti da dugo trpe one duše koje živo žude za Njega trpjeti, i ne sustaju u istinskom trpljenju, te se uvijek obraćaju k Njemu u svim stradanjima. Odmah ih pomaže, često ih pohađa, s njima opći veoma ljubazno i dijeli im duhovne radosti.»

Sv. Terezija od Isusa

«Moj je život bio pun patnji – tako mi je govorio Krist.»

«Tko hoće nasljedovati Krista, ne će li da zabludi, mora Ga slijediti na istom putu kojim je On naprijed kročio na putu križa.»

«Ne hodajmo novim putem tako da nastojimo uživati mir i veselje, nego starim putem kojim je išao Gospodin i sveci, tj. putem križa, rada i strogosti; drugačije ne ćemo naći Gospodina.»

«Zadaća je onih, koji nasljeđuju Krista, da trpe po uzoru Kristovu i visoko uzdignu križ, te ga tako čvrsto drže u rukama da ga ne puštaju iz ruku ni onda kada su u pogibelji.»

«Prije svega moramo izabrati put boli i muka barem zato da nasljeđujemo Krista, dapače i onda kada od toga ne bismo imali druge koristi osim što smo slijedili svoga vođu. Redovito nam to ipak donosi mnoge i velike koristi.»

«Dragovoljno ćemo se poniziti i pustiti da nas preziru, jer je naš Gospodin, koji je s nama, dopustio biti preziran.»

«Učinci pobožna života, osobito savršenijega (razmatranja i viđenja) nisu mir i bezbrižnost, nego napor i brižljivost dopasti se Bogu i trpjeti za Njega, kako se desilo sv. Pavlu, koji nije bio ni jedan dan, čak ni jednu noć bez tjeskoba.»

«Tko umije valjano cijeniti život svoje duše, taj se ne će obazirati ni na udarce ni na rane, ili na kakvo drugo zlo koje ga bije. Mora se boriti za život svoje duše.»

«Brzo će skršiti moć đavla onaj koji velikodušnom i odlučnom dušom postojano ide naprijed i trpi sve što god ga snađe.»

«Pravi sluga Božji koji želi primati božanske milosti i utjehe, ne smije se opirati nositi križ za Boga i umrijeti za Njega.»

«Kao što svjetovnjaci veoma cijene zlato i dragocjenosti, tako oni koji ljube Boga, cijene pokornička djela i križeve, jer znadu da se njima obogaćuju.»

«Tko više može trpjeti za Krista, neka trpi, jer će onda među svima biti naj sretniji.»

«Ljubav prema Bogu ne stječemo drugačije nego da za Njega ozbiljno radimo i trpimo.»

«Prije nego što Bog udijeli svojim slugama velike milosti šalje im obično mnoge napasti i križeve, da ih tako iskuša da li mogu piti Njegov kalež i da li Mu mogu pomoći nositi Njegov križ.»

«Je li nam omilio križ Kristov, tada ćemo ga lako nositi, jer će nam biti sladak.»

«Što se tko više približio Kristu, mora trpjeti to veće tjeskobe, žalosti i stradanja.»

«Božansko veličanstvo veoma rijetko koga drugoga obasiplje slatkoćom osim one koji su s najvećom spremnošću podnosili najveće tegobe i križeve radi Njega i za Njegovo ime.»

«Tko se ponudio junački i velikodušno piti kalež Gospodinov, tomu ne će nikada nestati božanske okrjepa u progonstvima i oprekama.»

«Tko je čvrsto odlučio nasljedovati Krista, snašle ga makar kakve nevolje, i pošao on kuda mu drago, makar ga razapeli na križ, ne treba se ničega bojati, jer će biti s njim Krist.»

«Nemojmo se uistinu ozlovoljiti kaže li tkogod ili učini li što protiv nas. Gledajmo kako su obasuli premnogim teškim pogrđama i kolike su krivice nanijeli nedužnom Gospodinu i Njegovim svecima.»

«Koga diraju rane njegova učitelja Isusa Krista, prestat će jadovati svoje jade i nevolje. Njegove boli ne će nikada biti dostojne da ih uspoređi s mukom Kristovom.»

«Gospodin Bog daje svoje milosti svojim slugama zato da nauče i uzmognu rado trpjeti za Njega. Kada je Petar pobjegao iz Rima, susrete ga putem Krist i reče: «Idem u Rim da Me ponovno razapnu.» Kada to ču Petar i bi dostojan te milosti, vrati se odmah natrag da prihvati smrt.»

«Kome je Gospodin dokazao svoju ljubav i dao mu obilje milosti, neka bude pripravan trpjeti progonstva i stradanja, jer mu ta ne će manjkati na putu savršenstva.»

«Hoćeš li biti srčan u trpljenju, promisli često one riječi našega Spasitelja da sluga ne smije biti veći od svoga gospodara.»

«Za života moramo trpjeti mnoge nevolje. Da ih podnesemo ravnodušno, najkorisnije je, da pogledamo na trpećega Spasitelja Isusa Krista, svoj uzor, kao i na apostole i druge svece, koji su bili veoma hrabri i postojani.»

«Promatrajmo što je trpjela djevičanska Bogorodica i slavni apostoli, pa ćemo naći da su oni, koji su bili Kristu miliji i bliži, bili iskušavani više nego drugi tegobama i stradanjima.»

«Naši sveti oci, prvi pustinjaci, koji su podnosili tako teške radove, boli i tjelesne napore, nisu bili od željeza nego od mesa, kao što smo i mi.»

«Predočimo sebi muke, boli, glad, žeđu, vrućinu i zimu i sve druge nepogode što su ih pretrpjeli naši sveti patrijarsi i pustinjaci u pustinji, čiji smo život nakanili nasljedovati, pa će nam se ono što mi trpimo pričinjati sitnicom.»

«Veoma lako ćemo se priučiti na pokoru, trapiti se i trpjeti pogledamo li kako su strogo živjeli drugi sveti muževi.»

«Veoma mnogo će nam koristiti da ušćuvamo strpljivost u tjeskobama čitanje životopisa i povijest svetaca, koji su za Krista pretrpjeli nebrojene napore i muke.»

«Oskudijevanje, poteškoće, progonstva ne ćemo teško podnositi kada naučimo shvaćati trpljenje i muku Kristovu.»

«Zadesi li koga kakva nezgoda ili tegoba, taj će se mnogo više radovati nego li žalostiti promisli li da prigodom stradanja, što mu ih je poslao Bog, može steći mnogo veće zasluge negoli u deset godina pokorničkim djelima koja bi si nametnuo sam iz vlastite pobude.»

«Misao da naša stradanja nisu nikada veća od čistilišnih muka i nevolja, pomaže nam veoma mnogo lakše snositi patnje i stradanja u životu.»

«Smrt će biti slatka i ugodna onomu koji je prije smrti zadovoljio trpljenjem i stradanjima za sve svoje grijeha, jer ne će trebati ići u Čistilište.»

«Dobra je i poželjno zamijeniti ovaj kratkotrajni život pun stradanja i gladovanja, sa vječnom radošću i sitošću.»

«Samo po stradanjima možemo ući u kraljevstvo nebesko.»

«Tko ne čuti u sebi čežnju da trpi za Krista, neka ne misli da je pravi Kristov učenik. «Trpjeti ili umrijeti, o Gospodine, ništa drugo ne želim primiti od Tebe.»»

«Krist reče nekome: «Izvadi, molim te, iz mojih rana tri čavla kojima Me razapeše na križu. Ti su čavli: mržnja prema Meni, nezahvalnost i zaborav prema mojim dobročinstvima i tvrda srca prema mojim pobudama. Oslobodiš li Me ovih čavala, bit ću još uvijek razapet sa tri druga, a to su: ljubav, zahvalnost i nježnost moga srca, kojim hoću obuhvatiti sve koji uzimaju na se svoj križ i slijede Mene.»»

Sv. Franjo Asiški

Sv. Franjo išao je jednom s bratom Leonom iz Perugije k našoj miloj anđeoskoj Gospi, pa su na tom putu trpjeli veoma jaku zimu.

Putem je svetac tumačio bratu Leonu u čemu je savršena radost. Nije, reče mu, da prednjačimo velikom svetošću, pa ni da tvorimo čudesa, tj. da po nama progledaju slijepci, čuju gluhi, ozdravljaju bolesni, progovore nijemi ili da izgonimo zle duhove. Znamo li sve jezike, sve znanosti, razumijemo li sve knjige, ni to nije savršena radost. Varaju se koji misle da je savršena radost proniknuti tajne savjesti i duša, objavljevati skrovite stvari i proricati budućnost, govoriti jezikom anđela, prokazati moć bilja i putanje zvijezda. Nije savršena radost poznavati sve blago zemlje, svojstva ptica, riba i svih mogućih životinja, drveća, korijenja, voda i ljudi. Dapače, umije li tko tako propovijedati da se obrate svi nevjernici vjeri Kristovoj, i to još nije savršena radost.

Budući da je svetac tako govorio gotovo dvije milje, začudi se brat Leon i reče: «Oče, molim te, radi Boga, reci mi u čemu je savršena radost.» Sv. Franjo odgovori: «Kada prispijemo našoj miloj anđeoskoj Gospi promočeni kišom, ukočeni od zime, blatni i mučeni glađu, pa pokucamo na vrata, a vratar nas ljutito zapita: «Tko ste vi?», i mi odgovorimo: «Mi smo dvojica vaše braće.» A on odgovori: «Ne govorite istinu.» Još gore: «Vi ste skitnice, varate svijet i kradete siromasima milostinju. Tornjajte se!» Pa zatvori vrata pred nama, a mi moramo do kasno u noć ostati gladni na zimi i vlazi. Podnosimo li strpljivo takvu nepravdu i okrutnost a da se ne uzrujavamo i ne mrmljamo na Njega, nego obratno, ponizno i srdačno mislimo da nas vratar veoma dobro poznaje, a Gospodin dopušta da nam tako progovara, o brate Leone, zapamti: to je savršena radost.»

«Molimo li ponovno da nas pusti ući, a vratar nas ponovno otjera veoma srdito kao neposlušne nevaljalce grubo govoreći: «Nosite se, vi najgori nitkovi; hajde kuda vam drago, ovdje ne ćete dobiti ni hrane ni kućišta», - a mi sve to trpimo strpljivo i veselo s ljubavlju: O brate Leone, pamti da je to savršena radost.»

«Ustrajemo li mi ipak primorani glađu i zimom i noću, pa kucamo i opet molimo misleći da će nas vratar primiti na konak iz ljubavi prema Bogu, a vratar se još jače razljuti i reče: «Ovo su uistinu tvrdoglavi nitkovi, platit ću im što su zavrijedili, pa doleti batinom, baci nas na zemlju, povali nas u snijeg, pa nas ispremlati uzduž i poprijeko. Trpimo li sve to strpljivo i

veselo misleći na muke Isusa Krista, o brate Leone, piši da je to savršena radost. Zato čuj svršetak, brate Leone: Iznad svih darova i milosti Duha Svetoga, što ih daje Krist svojim prijateljima, jest milost svladati samoga sebe i dragovoljno iz ljubavi prema Kristu trpjeti napore, pogrde, nezgode i stradanja, jer se svim ostalim darovima Božjim ne možemo ponositi jer nisu naši, kako kaže apostol: «Što imaš a da nisi primio od Boga? Pa budući da si to primio od Boga, što se ponosiš kao da je od tebe?» Križem žalosti i stradavanja možemo se ponositi jer je naš, pa zato i govori apostol: «Ne ću se hvaliti ničim, osim križem Gospodina našega Isusa Krista.»

Sv. Terezija od Djeteta Isusa²⁴

Isusov križ bio je od kolijevke moja baština, ali me naučio taj križ ljubiti svim žarom moje duše (9. pismo misionarima).

Srce moje nije nipošto neosjetljivo, pa baš radi toga, jer znam koliko mogu trpjeti, rado bih trpjela svakovrsne muke što ih samo mogu podnositi, da ih prikažem Isusu («Povijest jedne duše», 9. poglavlje).

Žudim posvema zaboraviti svijet. Sve me ovdje samo ozlojeđuje, veseli me samo još trpjeti, i ovo veselje koje nije u čuvstvu, veće je od svakoga drugoga (5. pismo njezinoj sestri Celini).

Za svako dragovoljno trpljenje smjet ćemo u povećanoj mjeri ljubiti Boga u vječnosti (1. pismo časnoj majci Agnezi od Isusa).

Iz svega srca žudim one sitne patnje koje ranjavaju srce, volim one ubode igala od kojih toliko trpimo. Milija mi je žrtva od svih priviđanja i ekstaza. Jedino trpljenje je prava sreća, ništa drugo. Malena, slabašna trska se ne boji da će biti polomljena, jer je zasađena na stazama bujice prave ljubavi. I ako se često svine, osvježe je i ojačaju oštri valovi, tako da žudi za novom olujom, koja joj savija grane do površine vode. U slabosti je moja jakost. Ništa me ne može slomiti, jer zadesilo me što mu drago, sve primam iz blage ruke Spasiteljeve. Nikakvo trpljenje nije preveliko da steknemo palmu (5. pismo časnoj majci Agnezi od Isusa).

Kaplja pelina mora biti primiješana svakom kaležu, pa mislim da su baš iskušavanja najzgodnija da nas oslobode svijeta, jer duša okusi samo malo mira istom onda ako je uvijek pripravna vršiti volju Božju (1. pismo časnoj majci Agnezi od Isusa).

Ne nada li se duša ničemu drugomu nego trpljenju, iznenadit će je svaka i najmanja radost. Tražimo li križ kao najveće i najdragocjenije dobro, bit će nam usprkos svoj svojoj težini i gorčini najveća i najčišća radost koju može okusiti duša čovječja («Povijest jedne duše»).

Snašle su me mnoge kušnje i križevi, mnogo sam propatila na zemlji. U djetinjstvu sam te patnje propatila s tugom i ojađene duše, sada uživam ovaj gorki plod uživajući vesela srca («Povijest jedne duše»; 9. poglavlje).

---

²⁴ Sv. Terezija od Djeteta Isusa rodila se kao Marija Franciska Terezija Martin u Alansonu 2. siječnja 1873. U 15. godini stupila je u samostan i tu je kao jednostavna redovnica kroz devet i pol godina osobito pazila na to da služi dragome Bogu nadasve revno pazeći na najmanje sitnice, a napose da ugodi svom božanskom Zaručniku nebrojenim malim samozatajama i trpljenjem. Kao što dijete koje ljubi oca, tako je i ova duša, obdarena Božjom milošću, općila sa svojim božanskim Učiteljem kao sa najnježnijim i najmilosrdnijim ocem. Sva prožeta ovom ljubavlju poslala je licem Bogu na istinu 30. rujna 1897. navršivši jedva 24 godine. Po nalogu svojih poglavara napisala je svoju autobiografiju «Povijest jedne duše» iz koje su uzeta navedena mjesta. Čitaocima ove knjige ne možemo dosta preporučiti kao štivo «Povijest jedne duše». Svi: djeca, odrasli, učenjaci i neuki, svjetovnjaci i redovnici crpe iz nje utjehu i pouzdanje u milosrđe Božje i nalaze uputu, kako će zaslužno podnositi i sve suprotivštine rado primati u trpljenjima i iskušenjima svoga zvanja. Djevičanska službenica Božja pokaza se kao vjerna pomoćnica i zagovornica svima koji su molili njezin zagovor. Ona će voditi ne samo čitaoce «njezine povijesti», nego i nas naučiti hoditi putem duhovnoga djetinjstva, kojim je i sama hodila. Pomoći će nam da preziremo sami sebe, da ljubimo osobito Boga i bližnjega, napređujemo u samozataji i kršćanskim krjepostima. U svim nevoljama u ovoj suznoj dolini vjerno će nam pomagati svojim moćnim zagovorom.

Ima ljudi koji sve teško podnose i uvijek u svemu gledaju zlo. Ja baš činim obratno i u svemu gledam samo dobro. Veselim se kada sam do dna utonula u bolima, a da nemam ni tračka svjetla i utjehe (Savjeti i opomene).

Nemojmo nipošto misliti da možemo naći ljubav bez trpljenja (5. pismo sestri Celini).

Život je često veoma težak i tvrd. Veoma je gorko počinjati dan koji će nam vjerojatno donijeti napore i trpljenja. Što radi onda naš dragi Prijatelj? Zar ne vidi naše tjeskobe, sav teret, koji nas tako teško pritišće? Gdje je? Zašto nas ne tješi?

On je nazočan, sasvim je blizu nas, gleda nas i On nas moli za te suze i trpljenja, jer ih treba za naše vlastite i druge duše, jer nas hoće predivno nagraditi. Uvjeravam te uistinu, Njemu je samomu teško napajati nas gorčinom, ali On zna da je to jedino sredstvo kojim nas može pripremiti da Ga spoznamo kao što se pozna On sam, i da postanemo slični Bogu. (1. pismo svojoj sestri Celini).

Tko govori o miru, ne govori o radosti, barem ne o osjetljivoj radosti. Hoćemo li u miru trpjeti, dosta je htjeti sve što hoće naš Gospodin (5. pismo sestri Celini).

Usred iskušenja, koje me lišava svakoga čuvstva utjehe i radosti, mogu klicati: «Razveselio si me, Gospodine, djelima svojim.» (Ps 91, 5). Ima li veće radosti, o Bože, negoli trpjeti iz ljubavi prema Tebi? Što više trpim, a što manje to opažaju drugi, to me promatraš dobrotivije i ljubavnije. Napokon, čak da ne opažaš i da se ne obazireš na moje boli i trpljenje, premda to nije moguće, bila bih ipak sretna što mogu trpjeti u slatkoj nadi da bih mogla zapriječiti ili popraviti koji grijeh protiv vjere («Povijest jedne duše»; 9. poglavlje).

Na ovom svijetu, gdje se sve mijenja, samo je jedno uvijek stalno, a to je ponašanje nebeskoga Kralja prema Njegovim prijateljima. Otkada je podigao barjak križa, moraju se svi koji Ga priznaju, u ovom slavnom znaku boriti i pobijediti (6. pismo misionarima).

Istina je, život obiluje žrtvama, ali zašto bismo se ovdje nadali sreći? Zemaljski život je, kako kaže naša majka sv. Terezija od Isusa, samo «noć koju smo proboravili u lošem zakloništu.»

Priznajem, moja duša živo žeda za srećom, ali vidimo jasno da nikoji stvor ne može ugasiti ovu žeđu. Naprotiv, što bih više htjela piti iz ovoga varavoga izvora, to više bi me mučila žeđa.

Poznajem jedan izvor: «jesmo li pili iz njega, žeđamo još uvijek.» (Crkv. XXXIV., 20), ali to je blago čežnja, žeđa, koju možemo uvijek utažiti. Taj su izvor ona trpljenja koja ne poznaje nitko osim samoga Isusa (2. pismo sestri Mariji od Presv. Srca).

Trpim li mnogo, stižu li me na ovom putu mnoge boli i neprilike, nisam žalosna lica i veselo se smiješim svim sestrama. U početku mi to nije uvijek pošlo za rukom, ali sad mi je to sveta navika, pa sam zbog toga veoma sretna («Povijest jedne duše»; 12. poglavlje).

Naš Spasitelj na zahtijeva nikada od nas žrtve koja bi premašila našu snagu. Istina je, katkada pušta božanski Spasitelj dušu da iskapi do dna svu gorčinu kaleža. Traži li žrtvu u svemu što ljubimo na zemlji, nismo li primili izvanredne milosti, ne možemo zatomiti poklik boli, koji se jednom izvinuo i samom Spasitelju na Maslinskoj gori: «Oče, ako je moguće, uzmi ovaj kalež od mene», ali moram odmah kao i naš božanski Uzor dodati: «Ali ne moja, nego budi volja Tvoja.» (Mt 26, 39) Neizrecivo je utješno misliti da je Isus, svemogućí Bog, htio spoznati svu slabost ljudske naravi, da je drhtao gledajući ovaj kalež, premda je za njim tako živo žudio (1. pismo misionarima).

Kraljevstvo se Isusovo učvršćuje u dušama više stradanjima negoli najsjajnijim propovijedima (6. pismo misionarima).

Jedna se novakinja tužila da je mnogo umornija od svojih sestara, jer je osim zajedničkih poslova morala obavljati još i drugi, a da to nisu znale ostale sestre. Sveta predstojnica joj reče: «Željela bih vas veoma rado vidjeti uvijek kao srčanoga, budnoga borca, koji se nikada ne tuži na napore; koji nalazi da su rane njegovih suboraca veoma teške i bolne, a vlastite drži neznatnim ogrebotinama. Zašto ste tako umorni? Jer za to nitko ne zna ...

Blažena Margareta imala je jednom dvije otekline na noktima, ali je uistinu trpjela samo zbog jedne. Drugu oteklinu nije mogla zatajiti pa su je sestre neprestano sažalijevale.

Ovaj osjećaj izvire iz najdublje biti naše naravi; kada bi drugi poznavali naše trpljenje i znali što mi trpimo, značilo bi upravo sasvim popustiti ovomu niskom porivu (Savjeti i opomene).

Prve mjesece svoje bolesti provela je sestra Terezija od Djeteta Isusa noću na svojoj tvrdoj slamnjači. Noći bijahu veoma teške, pa kada su je pitali ne treba li kakvu pomoć u ovim dugim časovima trpljenja, odgovorila je: «O ne, štoviše sretna sam što sam u tako samotnoj ćeliji da me ne mogu čuti moje sestre. Veseli me što trpim sama i skrovito. Čim me sažalijevate i poklanjate mi osobitu pažnju, gubim svoju nutarnju radost.»

«Žao nam je što toliko trpite i da će se još pogoršati vaše stanje», rekoše novakinje. «O, nemojte se žalostiti zbog mene! Ja sam došla do toga da zapravo više i ne trpim, jer mi svako trpljenje pribavlja utjehu i slatkost.» («Povijest jedne duše»; 12. poglavlje).

Sestra bolničarka joj reče: «Kažu da uistinu niste nikada mnogo trpjeli.» Bolesnica se nasmiješi, upre prstom u jednu čašu u kojoj je bila sjajna, crvena tekućina i reče: «Moglo bi se uistinu misliti da je to najbolja limunada ili liker, a ipak je najgorči lijek što ga uzimam. To vam je slika moga života. Drugi ga gledaju u najnježnijim i najkrasnijim bojama; misle da nisam nikada okusila ništa drugo osim slatkoće, a uistinu je bilo sve prožeto gorčinom. Moj život ipak nije bio gorak – iako upotrebljavam riječ gorčina – jer sam znala na koji se način pretvara sve trpljenje u sreću i blaženstvo.» Ali ja sam to uvijek željela iz svega srca.» («Povijest jedne duše»; 12. poglavlje)

Jedna je sestra sumnjala o strpljivosti male svete. Jednom kada ju je pohodila, opazi na njezinom licu odsijev nebeske radosti pa je htjela znati uzrok. Terezija joj odgovori: «Upravo trpim velike boli, ali sam se uvijek trsila križ ljubiti i radosno primati s raskriljenim rukama.»

Zapitah je: «Zašto ste danas tako veseli?» «Morala sam pretrpjeti dvije male neprilike; ništa me ne veseli toliko koliko male patnje.»

Drugi put je opet zapitaše: «Vi sigurno trpite mnogo?» - «Jest, srdačno ljubim trpljenje; ljubim sve što mi šalje Bog.» («Povijest jedne duše»; 12. poglavlje).

Jednog dana reče joj neka sestra: «Strašno je što vi sve trpite!» - «Ne, nije strašno, zar bi malenoj žrtvi ikada moglo biti strašno što joj šalje božanski Zaručnik? Ne tereti me nikada više nego što upravo mogu nositi taj čas, umnoži li sljedeći čas moje boli, pojačat će i moju snagu i požrtvovnost. Ipak Ga ne bih nikada molila da mi pošalje još veće boli, jer sam za to preslaba i premalena. Te bi boli bile moje vlastite jer sam ih sama tražila, pa bih te boli i sama morala nositi vlastitom snagom, a tomu nisam navikla, jer nisam nikada ništa radila sama.»

Za trajanja svoje duge i bolne smrtne borbe povika: «Kalež je prepun! Nikada ne bih vjerovala da je moguće toliko trpjeti! Samo tako mogu to protumačiti jer sam uvijek izvanredno žudila svojim trpljenjem spasiti duše. – Ne, nikako ne želim manje trpjeti.»

Sv. Bernard, opat i crkveni naučitelj

«Ni jedan sijač nije tako lud da bi se tužio što predugo traje vrijeme sijanja, jer zna vrlo dobro da će to više žeti što je dulje sijao. Isto takav mora biti i kršćanin. Trpljenja i trpljenja ovoga života ne smiju mu biti preduga, jer smo sada u vremenu sijanja. Sigurno i mali prirast sjemenja nije nezatno umnoženje uroda.»

«Ne slušaj nikoga koji te poziva sići s križa. Čvrsto stoj na križu, umri na križu. Onda će te jednom uskrisiti Gospodin i preobraziti kao i svoje tijelo.»

«Trpi sve za ljubav prema Onomu koji je prije tebe trpio mnogo teže za tebe.»

«Kakva je tvoja vjera i ufanje, pokazuje nevolja i trpljenje.»

«Pod glavom trnjem krunjenom ne smiju biti mekoputna uda.»

«O Gospodine, kako bih bio sretan kada bih imao snagu svih ljudi da mogu nositi križeve cijeloga svijeta.»

Blažena Ivana od Križa²⁵

Duše koje ljube zadubljuju se danju i noću sve više u trpljenja s neizrecivom ljubavlju prema Spasitelju. Više traže trpljenje nego li škrtac zlato; ugodno im je samo trpljenje; dosađuju im zemaljske radosti. Trpljenje je pravi znak ljubavi: mnogo i bolno trpjeti sa srdačnom radosti za Onoga koga ljubimo. Ne trpe li s drugima, sami će si nametnuti trpljenje trapljenjem, pa će ga prikazati svome Spasitelju.»

«Razmatranje muke Kristove bile su moje kupke koje su me očistile, nestalo je privrženosti svijetu, oslobodila sam se svih zemaljskih radosti i ništa me nije moglo okrijepiti osim ljubavi prema momu raspetom Spasitelju.»

«Radi sa mnom što god hoćeš, o božanski Spasitelju! Trpjeti hoću s Tobom, trpjeti i umrijeti za Tebe!»

Izreke raznih svetaca

«Sine, raduj se u nevoljama koje te snađu, jer ti donose prekrasne plodove!» (sv. Antun pustinjač)

«Bilo da Gospodin šalje trpljenja da popravi grješnike, bilo da usavrši krjepost pravednika, u svakom slučaju neka se duša vaša pokori božanskom naređenju. Ne budite kao zla djeca koja ljube oca samo kad ih miluje, a mrze ga kada ih kazni. Čovjek ne trpi ništa što nije skrivio po pravednom sudu Božjemu.» (sv. Dunstan)

«Nevolja otvara opet vrata srca koja često zatvara sreća.» (sv. Grgur papa)

«Ne plaćite zato što je sada vrijeme progona, jer mnogim stradanjem moramo ući u kraljevstvo Božje.» (sv. Urban, papa i mučenik)

«Vjetar samo učvršćuje drvo; isto tako ojačaju dušu napasti i trpljenje.» (sv. Ivan Zlatousti)

«Bože moj, Ti si pravedan, kažnjavaš me jer sam grješnik i jer me ljubiš.» (sv. Aleksije)

«Bože moj, ne štedi me na ovom svijetu, daj da trpim. Zadovoljan sam, samo mi budi milosrdan na drugom svijetu.» (sv. Augustin)

«O, kako sam sretan što sam našao tako lako sredstvo da zadovoljim za svoje pogreške. O koliko je slađe i utješnije zadovoljiti pravdi Božjoj na bolesničkoj postelji negoli u plamenu.» (sv. Franjo Saleški u svojoj bolesti.)

«Gospodine, umnoži muke moje bolesti, ali umnoži i moju ljubav.»

«Daj boli nad bolima, ali umnoži u isto vrijeme i moju strpljivost.» (sv. Ruža Limska)

«Kada ti je Gospodin uzeo sve, ostavit će ti ipak najbolje i najljepše što može dati ljudima: **KRIŽ!**» Križ kao dokaz ljubavi.

Marija, Majka boli

(po sv. Alfonsu Liguoriju)

Kako nazivamo Isusa Kraljem boli i Kraljem mučenika, jer je u svom životu trpio više nego li svi ljudi, tako nazivamo s punim pravom i Mariju Majkom boli i Kraljicom mučenika, jer je trpjela najveće boli što ih je ikada itko mogao pretrpjeti iza muka Njezinoga Sina. Ne možemo sumnjati da je Marija uistinu mučenica. Da bude netko mučenicom dosta je, po neospornom mišljenju, da pretrpi smrtnu bol, makar i ne uslijedi uistinu smrt. Po sv. Tomi dovoljno je za čast mučenika da posjedujemo najsavršeniji stupanj poslušnosti, tako da smo pripravnici žrtvovati svoj život. Marija nije postala mučenicom, kako primjećuje sv. Bernard,

²⁵ Vidi prvu bilješku u Pripravi

po krvničkom maču, nego po svojim gorkim duševnim bolima. Iako krvnički mač nije ranio Njezino tijelo, bilo je Njezino blagoslovljeno Srce probodeno mačem boli zbog muka Njezinoga Sina, a ta bol bijaše dovoljna da je usmrti ne jedanput, nego tisuću puta.

Muka je Kristova, kako kaže sv. Bernard, počela već Njegovim rođenjem; tako je i Marija, koja je u svemu slična svom Sinu, trpjela cijeli svoj život. Ime Marija, osim drugoga značenja, znači i «gorčinu mora». Kao što je more gorko i slano, tako je i život Marijin bio uvijek pun gorčine zbog muke Spasiteljve, koja joj je neprestano lebdjela pred očima. Marija je jasno spoznala i znala da će Spasitelj umrijeti na okrutan način. (Sveto pismo joj je o tome govorilo.) Zato je bila puna duboke sućuti prema nedužnom Spasitelju i prije nego je postala Njegovom Majkom. (Izaija 53)

Ta je bol pogotovo neizmjerljivo porasla kada je postala Majkom Spasiteljvom. Zbog svih tih muka koje je imao pretrpjeti Njezin Sin, bila je cijeli svoj život mučenica. Opat Rupert stavlja u usta Blažene Djevice sljedeće riječi: «O Bogom izbačene duše, draga moja djeco, ne žalite Me samo zbog boli prigodom smrti moga preljubljenoga Sina. Mač boli, koji mi je navijestio Simeon, probadao je cijeli život moju dušu. Kada sam Ga dojila mlijekom, kada Mi je počivao u naručju, već sam mislila na Njegovu gorku muku. Promislite, dakle, kako dugo i gorko sam morala trpjeti.»

Marija je mogla reći s Davidom: «Gine u žalosti život moj i godine moje u uzdisanju. I tuga je moja svagda preda mnom.» (Ps 30, 37, 18)

«Provela sam cijeli svoj život u boli i suzama, jer moja bol i sućut prema mojemu preljubljenomu Sinu nije nikada nestala pred očima mojim. Uvijek sam gledala muku i smrt koju je imao pretrpjeti.» Blažena Djeвица je sama objavila sv. Brigiti da joj je čak i poslije smrti i uzašašća Njezinog Sina Njegova muka bila uvijek na pameti. Srce Njezino, puno neizrecive ljubavi, bavilo se tom mislju ne samo pri jelu, nego i pri poslu. Radi toga i piše Tauler: «Cijeli je život Marijin bio neprekidna bol, jer je nosila u svom srcu samo tugu i bol.»

Vrijeme obično ublažava bol uciviljenih. Nije tako bilo kod Marije, jer su Njezine boli porasle s vremenom. Isus je sve više očitovao svoju ljepotu i ljubežljivost što je više rastao dobom. Jednako se sve više približavalo vrijeme Njegove smrti, vrijeme Njegova raspeća na Kalvariji, i tako je danomice rasla bol u duši Marijinoj da Ga mora na ovom svijetu izgubiti, jer će On umrijeti strašnom smrću u neizrecivoj mucu. «Kao što raste ruža među trnjem», reče anđeo sv. Brigiti, «tako je godinama rasla bol Majke Božje. Rasla je ruža, ali je raslo i trnje, i tako je i ova izabrana ruža Gospodinova bila sve više mučena trnjem tuge i boli što je više napredovala dobom. «Marija je trpjela duševne boli, a drugi su mučenici trpjeli tjelesne muke.» «Muke duše», kako reče Gospodin sv. Katarini Sijenskoj, «ne možemo usporediti s tjelesnim mukama.» O tome piše Arnold iz Chartresa: «Da smo bili prisutni na Kalvariji kod smrti Gospodinove, kod one velike žrtve neokaljanoga Jaganjca, bili bismo ondje vidjeli dva velika oltara za žrtve: jedan je bio Tijelo Kristovo, a drugi Srce Marijino. Sin je u neizrecivim mukama žrtvovao svoje tijelo na drvu križa, a u isto je vrijeme Marija svojom sućuti u duši žrtvovala Bogu u neizrecivim bolima svoje Srce.»

Marija je žrtvovala svoga božanskoga Sina, a drugi su Mu mučenici žrtvovali svoj vlastiti život. Sv. Antonin kaže da je Mariji život Njezinoga Sina bio neprispodobivo miliji od Njezina vlastitoga života. Zbog toga trpjela je Marija u svom srcu ne samo boli koje su mučile tijelo Njezina Sina, nego joj je i pogled na te boli zadavao mnogo veće boli, nego da ih je morala sama trpjeti. Budući da je Marija neizrecivo ljubila svoga jedinoga Sina, trpjela je gledajući Njegove muke kao na vlastitom tijelu. Udarci bičem, trnje, križ, riječju sva zlostavljanja koja ranjavahu nedužno tijelo Kristovo, probadala su u isto doba ljubeće materinje srce Marijino. Sv. Laurencije Justinijan uvjerava nas da je Srce Marijino bilo kao

zrcalo u kojem su se mogle vidjeti sve pogrde, udarci, rane, riječju sve što je Isus morao trpjeti. Sv. Bonaventura veli da su se tako sve rane tijela Kristova ujedinile u Srcu Marijinu.

Marija je trpjela bez svake utjehe, a mučenici naprotiv puni utjehe. To je neizmjerne ogorčavalo mučeništvo Matere Božje. Mučenici su uistinu trpjeli strašne muke, ali su im te muke omiljele jer im ih je osladila ljubav prema Isusu Kristu. Velike je muke trpio Bonifacije²⁶, jer noževima razrezaše njegovo tijelo, pod nokte mu zatjeraše oštre šiljke, usta mu zališe tekućim olovom, pa je ipak neumorno klicao: «Hvala Ti, Gospodine Isuse Kriste.» Što su sveti mučenici više ljubili Isusa, to su manje osjećali svoje muke i boli. Jest, sama pomisao na muke Njihovoga rassetoga Spasitelja mogla ih je potpuno utješiti. Samo Marija, Majka boli, nije mogla crpsti utjehe iz svoje ljubavi prema Isusu promatrajući Njegovu muku.

Jedini uzrok Marijinih boli bila je sama muka Njezinoga Sina i zato je Njezina ljubav prema Sinu bila bez svake utjehe. Njezino mučeništvo je baš bilo u tome što je vidjela svoga nedužnoga Sina toliko trpjeti, a Ona gajila prema Njemu najdublju sućut. Što Ga je više ljubila, to je gorča i neutješnija bila Njezina bol. «Velika je kao more tvoja nevolja, tko će Te izliječiti?» - O Kraljice neba, drugim je mučenicima ljubav umanjivala muku i iscijelila rane. Tko može ublažiti tvoju tugu, tko će iscijeliti bolne rane tvoga srca – reci, tko ih može iscijeliti? **Tvoj Sin, koji bi te jedini mogao utješiti, svojom je mukom jedini uzrok tvojih boli. Tvoja je ljubav prema Njemu i tvoje cijelo mučeništvo.**

«Druge mučenike», kako piše sv. Diaz, «slikamo s njihovim mučilima: Pavla s mačem, sv. Andriju s križem, sv. Lovru s roštiljem, a Mariju slikamo s Njezinim mrtvim Sinom u naručju, jer je po ljubavi koju je prema Njemu gojila, postao oružje Njezinoga mučeništva.»

Zamislimo Blaženu Djevicu Mariju kako gleda svoga Sina gdje umire na križu i pritom primjenjuje s pravom na sebe riječi Jeremije proroka pa nam govori: «O vi svi koji prolazite putem, pogledajte i vidite, ima li boli kao što je moja bol? O vi svi što živite na zemlji, a nemate sućuti prema Meni, pogledajte Me bar malo sada gdje vlastitim očima vidim svoga preljubljenoga Sina umirati; promislite, mogu li svi što trpe i stradaju naći bol koja bi bila mojoj jednaka!» «Ne», odgovara sv. Bonaventura, «ničija bol nije gorča od tvoje, jer nitko nije nikada imao tako ljubaznoga Sina.» Isto tako kaže i sv. Laurencije Justinijan: «Nikada nije bilo ljubaznijega sina od Isusa, nikada majke koja je ljubila kao Marija. Nije, dakle, nikada ničija ljubav sličila ljubavi Marijinoj. Kako bi onda ikakva bol mogla sličiti boli Marijinoj?» Zbog toga uvjerava sv. Ildefons bez promišljanja da smo premalo rekli velimo li da bol Marijina nadmašuje muke svih ljudi zajedno. Tako piše i sv. Bazilije iz Seleucije: **«Kao što sunce nadmašuje sjajem sve zvijezde, tako premašuju boli Marijine boli svih ljudi.»**

Sv. Bonaventura pita Blaženu Djevicu: «Zašto si se, o Gospodo moja, htjela žrtvovati na Kalvariji? Zar nije bilo dosta za naše spasenje da se dao razapeti sam Bog! Zar si Ti, Majka Njegova, morala biti s Njim razapeta?» Smrt je Isusova bila sigurno dovoljna da izbavi ovaj svijet, da, tisuću svjetova. Marija, naša preljubazna Majka, htjela je nešto i sama doprinijeti za naše spasenje svojom tugom i bolima koje je pretrpjela na Kalvariji. Sv. Albert Veliki piše: «Moramo li svome Spasitelju zahvaljivati na mukama koje je pretrpio radi nas, to moramo zahvaljivati i Majci Božjoj na mukama koje je dragovoljno pretrpjela za naše spasenje pri smrti svoga Sina. Kažemo «dragovoljno», jer je anđeo objavio sv. Brigiti da bi naša preljubazna i milosrdna Majka pretrpjela radije sve moguće muke, nego da se ljudi ne spase i propadnu.

Neizmjerne ljubav Marijina zaslužuje sigurno našu zahvalnost. Dokažimo je barem time da često mislimo na Njezine boli i da je sažalijevamo. Majka Božja potužila se jednom sv. Brigiti da uopće malo ljudi i misli na Njezine boli. Zato je osobito opomenula sveticu: «I ako Me mnogi zaboravljaju, ne zaboravi Me barem ti, kćeri moja; gle, koliko sam trpjela, nasljeduj

²⁶ Sv. Bonifacije, pokornik i mučenik, bio je mučen za cara Dioklecijana u Tarsu u Maloj Aziji. Slavimo ga 29. svibnja.

Me koliko možeš i tuguj sa Mnom.» Sljedeći nam događaj pokazuje kako je Majci Božjoj ugodno sjećanje na Njezine boli. Godine 1239. ukazala se Marija sedmorici svojih vjernih službenika, kasnijim utemeljiteljima Reda Servita. U rukama je držala crno odijelo i zapovjedi im, hoće li joj omiljeti, neka često misle na Njezine boli i kao spomen na te boli nose žalobno odijelo. Sam je božanski Spasitelj objavio sv. Veroniki iz Binaska da Mu je donekle milije sažaljujemo li bol Njegove Majke negoli Njegovu vlastitu bol i muku. «Kćeri moja», reče joj, «sigurno su Mi drage suze prolivene zbog moje muke; no jer neizmjerljivo ljubim svoju Majku Mariju, još mi je milije razmatranje onih boli koje je pretrpjela prigodom moje smrti.»

Božanski je Spasitelj obećao osobite milosti onima koji pobožno štiju žalosti Marijine. Po kazivanju Pelbartusa sv. Elizabeti od Schönaua bude saopćeno sljedeće: Poslije Marijina uznesenja na nebo veoma je žudio sv. Ivan još jednom vidjeti Bl. Djevicu Mariju. Gospodin mu udijeli tu milost. Njegova predraga Majka mu se ukaza, a pratio Ju je Njezin božanski Sin. Sveti Ivan je čuo kako je Marija molila osobitu milost za štovatelje svoje boli. Božanski Spasitelj im obeća ove četiri milosti. Prvo: milost prave pokore zbog njihovih grijeha prije smrti. Drugo: svoju moćnu zaštitu u svim njihovim bolima i nevoljama, osobito u času njihove smrti. Treće: posebnu postojanu pobožnost prema Njegovoj gorkoj mucu kao i osobitu nagradu za to na nebesima. Četvrto: povjerit će ih rukama svoje preljubljene Majke Marije da Ona po svojoj volji njima gospoduje, pa da im isprosi sve milosti koje Ona hoće.

SADRŽAJ

1. Zašto trpimo
2. Naprijed za križem